

2/2007

SARDENE

E-zin internetového deníku s vědomostním a literárním forum...

To nej-

lepší z archívu Sardenu

Více záležitostí
z redakčního archívu,
nově **SLOVÍČKAŘENÍ!**

POVÍDKY

Chmýří pampeliš

Jak zákon

BONUS

To nejlepší z Dřevěného Turka

E-zin sci-fi rubriky Neviditelného psa.

ročník 1.
číslo 2/2007

šéfredaktor
Jan Pechanec

zástupce šéfredaktora
Petr Holan

grafická úprava
Jan Pechanec

kontakt
sarden@pagiserver.cz

obálka
www.wallpapers.org, (c) 2007

OBSAH

OBSAH	2	OCENĚNÍ	45
ÚVODNÍK	3	<i>Aurealis 2006</i>	45
LITERATURA	4	<i>Nominace na ceny Brama Stokera 2006</i>	45
RECENZE	4	<i>Velmistr hororu a nominace na Crawford Award</i>	46
<i>Juraj Červenák, Bohatýr - Ocelové žezlo</i>	4	REPORTÁŽE	47
<i>Fritz Leiber, Meče proti smrti</i>	4	<i>Pragocon 2007 - s komentáři k organizaci</i>	47
<i>Antologie Trochu divné kusy 2</i>	5	<i>Pragocon 2007 stručně a jasně</i>	49
<i>George R. R. Martin, Písně mrtvých</i>	6	<i>Ako panna prisahala a vlk číaral</i>	50
<i>Robert J. Sawyer, Hominidé</i>	6	<i>Report z Trpasliconu - nezaujatě od pořadatelů</i>	50
<i>Jiří Kulhánek, Stroncium</i>	7	<i>Vězeňské blues aneb Trpaslicon 2007</i>	52
<i>Richard A. Knaak, Legenda o Humovi</i>	7	NOSTALGICKÝ REPORT	53
<i>Simon R. Green, Morituri - Soumrak říše - Peklo</i>	8	<i>28.6. Parcon 2000 alebo pohľad neofana</i>	53
<i>Peter F. Hamilton, Druhá šance v ráji</i>	8	LIDÉ	55
<i>Laurell K. Hamiltonová, Cirkus prokletých</i>	9	<i>Robert Anton Wilson</i>	55
<i>Pevnost 2/2007</i>	10	<i>Charles Louis Fontenay</i>	55
RETRORECENZE	12	<i>24. 8. 2000 Autor, který zničil muže</i>	56
<i>20. 6. 2000 - Jiří Kulhánek – Kříže</i>	12	<i>12.9.2000 Zemřel Kurt Siodmak</i>	56
<i>15.6. 2000 - Mesiáš roku 2002</i>	12	SLOVÍČKAŘENÍ	57
POVÍDKY	13	<i>26.5.2000 - Pokuty</i>	57
<i>Chmýří pampelišek</i>	13	<i>29.5.2000 - Šklébik</i>	57
<i>Jak zákon praví</i>	14		
<i>Strýček Maxwell vypráví:</i>	20		
<i>Perníková chaloupka</i>	21		
<i>Bouře</i>	23		
UKÁZKY	24		
<i>Neal Asher, Hranice řádu</i>	24		
<i>Simon R. Green, Soumrak říše - Peklo</i>	26		
<i>Weber, Ringo, Zahn, a další: Ve službách Meče</i>	31		
<i>R. E. Feist, Zlo v Sethanonu - Trhlinové války</i>	34		
FILMY	36		
<i>Dokonalý trik</i>	36		
<i>Iluzionista, který nepropadl</i>	36		
<i>Apocalpto</i>	37		
<i>Soumrak mrtvých</i>	38		
<i>Stroj času zn. Hollywood 2002</i>	39		
<i>Třinácté patro</i>	40		
<i>Zlaté maliny 2006</i>	40		
<i>Nominace na 33. ceny Saturn</i>	40		
<i>Zlatoušci rozdání! - aneb noví vlastníci Oskarů</i>	41		
FANDOM	42		
LITERÁRNÍ SOUTĚŽE	42		
<i>Vyhlášení výsledků literární soutěže O dřevěného Turka</i>	42		
<i>Vyhlášení literární soutěže Darth Erben 2007</i>	42		
<i>O Stříbřitělesklý halmochron 2007</i>	42		
<i>Rokle šeré smrti, 3. ročník</i>	43		
<i>Vyhlášení literární soutěže Můstek je Váš</i>	43		
CHYSTÁ SE	44		
<i>4. Pražský Fantasy ples 2006</i>	44		
<i>10. března 2007 - Sklípcon 2007</i>	44		
<i>15. března - Rokle šeré smrti</i>	44		
<i>16.-18. března 2007 - Elfcon 2007</i>	44		
<i>23.-25. března 2007 - Eroticon 2007</i>	44		
<i>30. března – 1. dubna 2007 - S-con</i>	44		
<i>31. března 2007 - O Stříbřitělesklý halmochron 2007</i>	44		

ÚVODNÍK

Trochu jsem se bál, že se v posledních dnech zblázním, protože zvelebování Sardenu si žádalo více času, než jsem se odvažoval předpokládat. Jak vidíte, tak jsem se nejspíš nezbláznil a mohu vám předložit očividné výsledky.

Ze sedmi požadovaných změn se nám podařilo úspěšně naplnit pět, což není k zahození. Změnili jsme souhrn rubrik (zrušili zbytečné jako Akademie SF a Workshop, které se přesunuly do SF akcí), což by mělo vést k snadnější orientaci. Jak vidíte, tak se z Literatury oddělily Recenze. V Literatuře pak nadále budete nacházet ukázky, vyšlé knihy, úvahy, atp. Zachován zůstal Film, Povidky a nově vznikly sekce Reportáže a Ze světa. V dohledné době by se měla objevit ještě rubrika Lidé.

Další podstatnou změnou jsou ankety, které budou přístupné z hlavní strany, hned pod Bleskovkami (Jen tak na okraj...), které se stanou dynamickou částí Sardenu, ve které, kromě spřátelených webů a odkazů na Kalendáře akcí, naleznete novinky ze světa literatury a edičních plánů. Odstartovat tento projekt nám pomohl Jiří Popiolek ze serveru Fantasy.cz, ale v budoucnosti se zaměříme také na své vlastní zajímavosti.

Původní plán počítal se zvýšením počtů příspěvků na úvodní straně, což bylo programátory zamítnuto, ale nějakým nedopatřením se mi podařilo počet článků navýšit – uvidíme, co z toho vznikne.

Drobností, která určitě potěší, je možnost přístupu do diskuze k jednotlivým článkům.

Samozřejmě jsem slíbil pravidelné vydávání e-zinu za uplynulý měsíc a přes několik bezesných nocí se mi podařilo dosázet druhé číslo, které kromě únorových článku navíc nabídne několik perel z archivu (zejména Slovičkaření Vaška Píchy z roku 2000 stojí za pozornost). Jako bonus vám předkládám první várku toho nejlepšího z literární soutěže O dřevěného Turka 2006.

Podle ohlasů poslední ankety jste devadesáti hlasy dali najevo, že vám e-zin nevádí (23 respondentů), nevyužijete ho (20), nadšených bylo 30 hlasujících. Zbylých 17 nespokojenců, kterým se můj počin nelíbí, mohu potěšit tvrzením, že si ho nemusí, ale vůbec nemusí, stahovat.

Milým a příjemným taktéž shledávám, že se nám daří držet standart minimálně tří příspěvků na jeden pracovní den, zvláště kvůli spolupráci s ostatními servery a pravidelným rubrikám, přesto se budeme snažit, při zachování současné pestrosti, nabízet stále velké množství recenzí, reportáží a novinek z fandumového dění. Minule jsem slíbil posílení filmových a životopisných článků, na čemž vytrvale pracujeme, takže by jste neměli o nic důležitého přijít (například letošní Oskary se nám podařilo přinést jako jednomu z prvních periodik v republice).

Vzhledem k tomu, že počet našich čtenářů velice rychle narůstá, mám pro vás další anketu, abychom zjistili, jaké typy článků máme posílit do budoucnosti (ne, že bychom to podle návštěvnosti nevěděli).

Doufám, že jsem vás neunudil k smrti, ne nadarmo se říká: V nejlepším přestat. Určitě se už těšíte na bonusové a archivní počteníčko.

Vaše připomínky, náměty a příspěvky nám zasílejte na dobře známý e-mail: sarden@pagiserver.cz.

LITERATURA

Recenze

Juraj Červenák, Bohatýr - Ocelové žezlo

(Překlad Robert Pilch, obálka Michal Ivan, vydal Wales, ISBN 80-86939-29-4, stran 376, Cena: 299 Kč (269 Kč členové KČSF)

6. února 2007

Když jsem si po přečtení úvodního románu k novému cyklu Ďura Červenáka zběžně projížděl ruské Byliny, žasl jsem nad tvůrčím talentem a invencí tohoto předního slovenského autora. Zajisté si vzpomenete na jeho conanovky nebo na sérii o černokněžníkovi jménem Rogan. Novou knihou ukazuje, že měsíce příprav a studia dokáže notně okořenit dobovou magií, osolit logicky vystavěným příběhem a přidat ještě nespočet dalších ingrediencí ke vskutku královské literární hostině.

Úvodní stránky nás zavedou do vesničky Karačarova, kde několik let trpí mrzák Ilja, abychom sledovali jeho nezáviděníhodný osud lazara. Tělesná vada a nehezky vzhled mu však zachrání život, když vesnici vyvraždí skupina nájezdných Čeremisů. Ilja je ponechán, aby zvěstoval všem projíždějícím o krutosti jejich vůdce Styrwita. V této neblahé, krví propírané době, projíždí krajem hlídka bohatýrů knížete Vladimíra: Jegor Svjatogor, mladičká Mikula a Volch Vseslajevič. Poprvé se setkáváme s magií, neboť zamaskování jako žebrační, potkávají Ilju a ze soucitu ho zbaví kletby, jež na něj, jako na plod, uvrhla macecha. Zázračné zrození poznamená Muromce nadlidskou silou, začíná se příběh o legendě. Hnán touhou po pomstě se svéhlavě vrhá proti bitevní vřavou zoceleným zabijákům, stává se bohatýrem a pomáhá svým druhům odvrátit pohanskou hrozbu ve stále více křesťanském světě.

Juraj jako zkušený autor doslova čaruje s bájemi, mytologií a reáliemi, stejně tak nezapomíná na každé stránce bojovat proti nudě, ne však mečem, ale slovem. Proto se nedivte, že ruskou předlohu notně pozměňoval, tu si vypůjčil, tu úplně fantazíroval, aby jeho příběh držel pohromadě. Nalezneme odkaz na Muromcovo rozhodnutí, kterou cestou se vydat ("Ten, kdo půjde vlevo, toho láska nemine. Kdo se vydá přímo, bohatství ho zasype. Kdo zamíří vpravo, nalezne jistou smrt."), jak to bylo s jeho bratry ve zbrani, láskou, ostatními válečníky, atp. Oproti Bylinám se Ďuro držel spíše začínajícího vlivu křesťanství v konfrontaci se stále pevně zakořeněnými věroukami pohanskými či islamem. Příjemným zpestřením bude pro mnohé nespočet napínavých šarvátek a bojů, přičemž autor nic nepřehání a zkušeně si radí s eliminací nepřeměřitelného nepřítel. První část trilogie uzavírá tak, aby se kniha dala číst samostatně, zároveň však dostatečně motivuje k netrpělivému očekávání pokračování (těšte se na Koščeje).

Toto historické fantasy má naběhnuto na nejvyšší příčky čtenářské oblíbenosti. Hrdě může konkurovat zahraničním cyklům, ne-li je přímo na hlavu srážet, díky poctivě odvedené dřině při čerpání nezbytných materiálů, spisovatelskému umu a citu pro kombinaci adrenalinové akce, uvěřitelných charakterů a dostatečně neprůhledného příběhu.

Jak už jsem naznačil, najdete klasické náměty této odnože fantastiky, přesto nově a neotřele nabídnuté, částečně spojené se slovanskou historií a magií. Knihu doporučuji jako vhodný dárek, už jen kvůli vskutku povedené obálce Michala Ivana (obálky cyklu Černokněžník, atd.), pevnému vázání, přiměřené ceně a autorovým pečlivým rejstříkům, které vám (nebo obdarovanému) ušetří hodiny strávené ve společnosti různých encyklopedií.

Skvělá kniha, skvělý námět, skvělá volba.

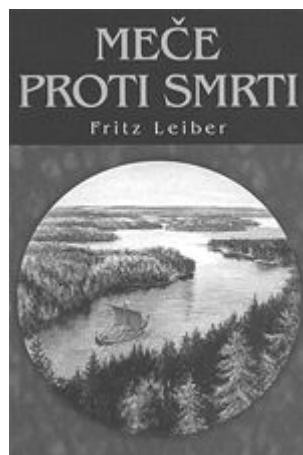
Jan Pechanec

Fritz Leiber, Meče proti smrti

(překlad: Robert Tschorn, obálka: Milan Fibiger, mapy Robert Tschorn, medailon autora: Martin Šust, Triton, edice Trifid, 2006, 330 stran, 209 Kč (členové klubu Trifid 159 Kč), brožované, ISBN 80-7254-776-3)

12. února 2007

Deset povídek, vytažených z bohaté studnice fantazie Fritze Leibera, nás vede Lankhmarem i zeměmi za mořem, dokonce se díky těmto hrdinům dostaneme na ostrov, který se prý potopil - tedy to prý platilo jen do doby, než na něj podivný prsten zavlekl Fafhrda. Nemyslete si ovšem, že by Fafhrd byl tak mocný čaroděj, že by dokázal potopit velký ostrov, nebo tak nešikovný bojovník, že by vyndal špunt z vany a tím ostrov dostal do hlubin. Prostě se k tomu přimotal...

Povídka Bazar bizar je v této sbírce poslední - a vřele doporučuji ji jako poslední i číst. Neboť i tady platí, že nejlepší má přijít na konec. Než se k ní ale propracujete, budete se muset probourat těmi předchozími, a všechny stojí za přečtení a většina i za zapamatování. I když autor byl inspirován howardovým Conanem, vytvořil zcela novou polohu žánru - tedy novou v době, kdy začal tyto příběhy psát, a je to opravdu sword and sorcery, ve které kouzla jsou rovnocenným partnerem meče. (Což mi připomnělo, že Howardovi pokračovatelé a také epigoni postavu Conana spíše usadili do leiberovského prostředí než do howardovského.)

Již zmiňovaný potopený ostrov, lebka mistra zlodějského cechu či magický diamant, nové vtělení bohyně Tyraa nebo podivný cizinec, který svým čarovným zaklínadlem zatáhl naši dvojici na Ponuré pobřeží a ostatně také Bazar bizar - to vše jsou ukázky magie místy až těžkotonážní, přesto nikoliv samoúčelné. Magie tvoří rovnocennou součást příběhu, cosí, co se Fafhrdovi a Myšilovovi snaží změnit běh života. Bojují s tím, vítězí nebo alespoň uniknou (je to povídkový cyklus, takže jsem nic překvapivého neprozradil), aby byli připraveni

dál bojovat se životem i ne-životem svého světa o své putovní místo na slunci.

Původně roztroušené perly, sesbírané do knižního náhrdelníku, nesou v sobě znaky svého diasporického původu. Na začátku některých povídek najdeme popisy obou hrdinů či připomínky jejich iniciací, s duchy Vlany a Ivrain se v jedné z povídek dokonce potkají. Zůstávají svobodnými, či přesněji nezadanými muži, příliš milostných nebo dokonce sexuálních vsuvek se do jejich příběhů nedostalo, ale to nijak nevadí. Samotné stíny Vlany a Ivrain jsou součástí atmosféry příběhů natolik, že Fritz Leiber tenhle dějově dekorativní doplněk příliš nepotřeboval a jeho vypravěčský styl je natolik poutavý, že pro udržení čtenářské pozornosti ani nebyl zapotřebí.

Příběhy Fafhrda a Myšilova jsou klasikou, která nezestárla a stále má své místo na vrcholku sub-žánru, který pomáhala vytvořit.

pagi

Antologie Trochu divné kusy 2

(překlad: Adéla Bartlová, Aleš Drobek, Robert Hýsek, Viktor Janiš, Miroslav Jindra, Petr Kotrle, Richard Podany, Jana Rečková, Milan Žáček; obálka: Edward Miller, ilustrace: Dominik Petr, předmluva: John Clute, autorské profily: Martin Šust, Laser-books, 2006, 527 stran, 333 Kč, brožované (444 Kč, vázané), ISBN 80-7193-220-5)

5. února 2007

Jeffrey Ford: V Domě čtyř ročních dob (In the House of Four Seasons)

Paolo Bacigalupi: Pašo (The Pasho)

Bruce Holland Rogers: Třináct cest k vodě (Thirteen Ways to Water)

Ellen Klages: Cikánka času (Time Gypsy)

Benjamin Rosenbaum: Ten, jenž přijímá vše nové (Embracing-the-New)

Gregory Frost: Madona z Maquiladory (Madonna of the Maquiladora)

Caitlín R. Kiernan: Jízda na bílém býkovi (Riding the While Bull)

David Marusek: Svatební album (The Wedding Album)

Laird Barron: Postrach (Bulldozer)

Cory Doctorow: Andina hra (Anda's Game)

Christopher Barzak: Jazyk můr (The Language of Moths)

Paul Melko: Neobdělávaná země (Fallow Earth)

Theodora Goss: Pip a skřítky (Pip and the Fairies)

Kij Johnson: V ústí řeky včel (At the Mouth of the River of Bees)

Eileen Gunn: Smiřování (Coming to Terms)

Ken Wharton: Aloha (Aloha)

Alan DeNiro: Vyšperkování mapy (Salting the Map)

Jay Lake: V Zahradách vlahé noci (Into the Gardens of Sweet Night)

Sarah Monette: Tři dopisy od královny Elfie (Three Letters from the Queen of Elfland)

Tim Pratt: Malí bohové (Little Gods)

Hal Duncan: Věž z kostí rána (The Tower of Morning's Bones)

Vydat druhou knihu je vždy těžší, než tu první - to platí nejen o vlastní tvorbě, ale také o pořádání sbírek. Martin Šust v tomto směru patří k těm výjimečným osobnostem, kterým se podařilo ve druhém svazku nejméně zachovat vysokou laťku nastavenou v prvotině. Já vím, namítnete mi, že autorská tvorba má jiné zákonitosti, než práce editora - ale nebezpečí tu číhají také, jiná a o nic méně slabší. Martin Šust neskouzl k hledání v již vytěženém okruhu autorů a témat, díky svým bohatým znalostem a kontaktům sáhl do bohatého oceánu SFFH a vylovil odtamtud úplně jiné divné kusy, než poprvé.

Najdete tu známá jména - tedy známá u nás (mimo jiné známá díky Martinovi a jeho práci v Magazínu F&SF), jména známá lidem, kteří se zajímají o anglicky publikovanou žánrovou literaturu i jména známá zatraceně málo. Jejich práce tady publikované sjednocují dva atributy - ona „trochu divnost“, kterou antologie nese ve svém názvu, a pak také kvalita, vyšší a vysoká. Ještě jednu převládající vlastnost tyto povídky mají - jsou výrazně atmosférické, a to i ty, ve kterých dějová složka tvoří osu. A ta atmosféra je spíše ponurá.

Vysoce si cením toho, že Martin sáhl po opravdu divných kusech - v tom smyslu, že všechny povídky jsou mimo nebo nanejvýš na okraji klasických tematických okruhů SF&F. Ságodlouhé příběhy, space opery, tolkienovské světy, conanovská dobrodružství či strážci času zůstali za branami této knihy, jinde jich najdete spousty a je dobré si od nich čas od času odpočinout. Hranice žánru obohacují právě takováto díla vycházející z nevyčerpaných či málo čerpaných studnic inspirace, vzpomeňte si na Cordwainera Smithe, který svojí nepřilíhivou tvorbou dodnes září - a kdyby jeho dílo již u nás nebylo uvedeno, určitě by se pro něj a pro jeho K'mell našlo v této knize místo.

Mikrosvěty v těchto povídkách vybudované jsou precizně zpracované, mají svoji logiku a myšlenku. Tady vzpomenu další výraznou charakteristiku TDK - před každou povídkou je kratinký úvod Martina Šusta, a za ní komentář autora o tom, jak či proč toto dílko vzniklo, a autorský medailon (od koho jiného, než od Martina, že?). Často se tu dozvíme, z jak prostého a mnohdy i téměř banálního motivu autoři vycházeli - a dočteme se, k jak okouzující povídce se od něj propracovali. Nesmím také zapomenout na úvodní slovo Johna Clutea, a závěrečné medailonky výtvarníka a překladatelů, antologie je tak podivuhodnou ukázkou mnohonásobného rámování autorských obrazů.

TDK 2 jsou velmi kvalitním, vyváženým i zároveň různorodým čtením, každá povídka mne něčím zaujala. Zvědavost a zvidavost jsou hlavními charakteristikami čtenářů tohoto žánru - a TDK 2 jsou svazkem, v nichž tyto vlastnosti určitě najdou uspokojení.

pagi

George R. R. Martin, Písně mrtvých

(překlad: Jana a Jam Oščádalovi, obálka: Marek Hlavatý, grafická úprava: Dagmar Krásná, medailon autora: Martin Šust, Triton, edice Trifid, 2006, 322 stran, 289 Kč (členové klubu Trifid 219 Kč), vázané, ISBN 80-7254-908-1)

15. února 2007

Opičí kúra (The Monkey Treatment) Zaručeně fungující opičí kúra vám zajistí zhubnutí - bez výjimky.

Jehláci (The Needle Men) Novinář se rozhodne zjistit, co je za tajemným mizením jeho sousedů.

Chlap z masovny (Meathouse Man) Lásky je mocná čarodějka.

Netopýři (Nightilyers) Hledání záhadných mezihvězdných poutníků se kříží s tajemstvím kosmické lodi, na níž je výzkumný tým pronásleduje.

Nezapomenutelná Melodie (Remembering Melody) Na dívku a později i ženu Melodii se prostě nedá zapomenout. Vleze všude a všude na ni narazíte - a přitom to není žádný trpaslík.

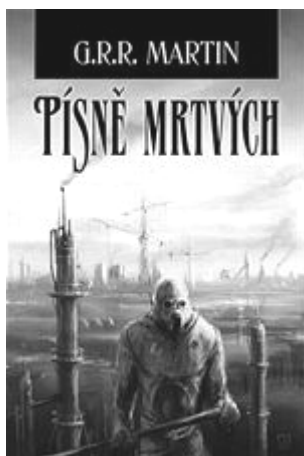
Proměna kůže (Skin Trade) Tajemné vraždy ve městě spojuje podivný rituál a motiv.

GRRM je autor s vytříbeným smyslem pro příběh i pro atmosféru - a to oboje dohromady, to je docela vzácný talent. Všechny příběhy procházejí hororovým obloukem, některé v něm končí, jiné mají na konci světélko či jasnou lucernu, ale všechny mají velmi působivou atmosféru. Temnou, ponurou, tragicky bezvýchodnou - každý trochu jinou, nenapodobitelnou a velmi dobře propracovanou.

Vůbec nejpůsobivější je povídka Jehláci - pokud jste ji ještě nečetli, doporučuji nenechávat si ji jako poslední čtení před spaním. Až do posledního odstavce se můžete jenom dohadovat, jakou že bude mít pointu - a pak dostanete pecku přímo mezi oči, až vám hlava zabrní. Opičí kúra je humorný horor - málokdo dokáže spojit obě dvě polohy dohromady tak, aby fungovaly, a tady se to autorovi povedlo velmi úspěšně. Chlap z masovny je zdánlivě plytký příběh ze vzdálené (a, jak jinak, poněkud ponuré) budoucnosti. Hledání lásky je složité, a na rozdíl od nás má hrdina této povídky k dispozici prostředky, jak se vyhnout riziku zklamání.

Proměna kůže je - jak jinak, proměna kůže. Podivná subkomunita v malém městě se brání všemi prostředky, jenže ty se jí poněkud vymnuly z rukou a pak už jen musí držet své tajemství ve skrytu. Do toho vstoupí mladá novinářka, a pokud zjistí pravdu, naruší dosavadní pořádek. Proto ji čeká osud jejího otce, policisty. Akční a dramatický příběh v sobě zároveň obsahuje silnou psychologickou složku. Netopýři - to je jen název, ve skutečnosti se tu setkáme se dvěma silnými motivy - záhadnými mezihvězdnými poutníky a s psychotickou osobností zakódovanou do UI kosmické lodi, jejíž vědecká posádka je hledá. Konflikt tu je výrazný, teče spousta krve a do poslední chvíle není jasné, jak střetnutí dvou silných osobností skončí. Nezapomenutelná Melodie je povídka, která z celé sbírky má největší šanci být zapomenuta. Přesto i ona je dobře propracovaná a kvalitní.

Vynikající sbírka vynikajících povídek je - i díky pevné vazbě - klenotem, který určitě potěší jak milovníky SFFH, tak

i mnohé další čtenáře, kteří se rádi dotýkají hororové atmosféry.

pagi

Robert J. Sawyer, Hominidé

(překlad: Aleš Drobek, obálka: Aleš Horák, grafická úprava: Dagmar Krásná, medailon autora: Martin Šust, Triton, edice Trifid, 2006, 323 stran, 259 Kč (členové klubu Trifid 179 Kč), brožované, ISBN 80-7254-653-8)

14. února 2007

Hugem (2003) oceněný román Kanadřana Sawyera je také prvním dílem trilogie, označované jako Neandrtálská paralaxa, nás zavede do lidské současnosti. Tuto prestižní čtenářskou cenu autor rozhodně nedostal pro nic za nic. V Hominidech dokázal spojit několik dostatečně nevyužitých námětů fantastiky, vhodně je skloubit a bez zbytečné přemíry násilí napasovat do napínavé a promyšlené knihy.

Fyzička Louise Benoítová objeví, několik kilometrů pod zemským povrchem, v centru Sudburské neutrinové observatoře nezvaného vetřelce, který zničí její několika měsíční práci, brzy však společně s dalšími lidskými kolegy zjistí, že se pro Zemi otvírají vrátka nových a netušených možností. "Vetřelcem" totiž nebyl nikdo menší než kvantový fyzik Ponter Boddit - neandrtálec. Při jednom z pokusů na kvantových počítačích se propadl do paralelní existence - našeho světa. Jeho partner Adikor Huld mezitím čelí obvinění za vraždu svého druha a snaží se za pomoci Ponterovi dcery a dalších známých zjistit, co se skutečně stalo s nezvěstným Bodditem. V "naši" současnosti se rozbíhá soubor vědců v čele s Reubenem Montegou a čerstvě znásilněnou genetičkou Mary Vaughanovou o záchranu a zviditelnění Pontera. Záchranu před vládními organizacemi a zviditelnění před veřejností. První díl cyklu čtenáře dokonale seznámí s jednotlivými hrdiny a na každé stránce nabídne nejedno překvapení, v podobě autorovy bohaté fabulace, založené na širokých znalostech moderních vědeckých a filozofických trendů.

Někteří recenzenti tuto fascinující knihu patrně značně nedocenili (snad kromě F. Ryčla v lednové Ikarii). Jedněm se zdálo bezúčelné znásilnění slečny Vaughanové na začátku románu, jehož připomínky se táhnou celým příběhem. Podle mě se autorovi podařilo reálně vystavět psychiku zneužitě ženy a vybudovat tak stejně skutečný vztah mezi zástupcem jiné rasy, navíc se nejspíš dočkáme překvapivých odhalení v dalších dílech. Někomu mohla vadit "nuda" paralelní linie světa neandrtálců, která musela dát panu Sawyerovi očividně největší práci, protože zde budoval celý svět značně odlišný od našeho (od zalidnění, historie, kultury, jazyka, až po společenské vztahy a odlišné vědecké vidění světa). Kladný ohlas naproti tomu získaly krátké zprávy z internetu, kde obyčejní smrtelníci řešili, kolik pravdy může být na informaci o výskytu "vyhynulého reliktu".

Prostředí, které autor použil k rozehrání příběhu, zasluhuje nejen čtenářovu zvýšenou pozornost, protože spisovatel dokázal spojit skutečnost s fikcí. Výsledný dojem budí oprávněný zájem a výborně vyhovuje logické výstavbě děje (geologicky stálá oblast). Aby toho nebylo málo, tak se autor nebál využít různých teorií o paralelních světech a uspokojivě zdůvodnit, proč v jedné linii vyhynul Homo sapiens a ve druhé Homo neanderthalensis.

Připočteme-li k napínavému čtení skvělou redakci, vázané vydání, autorovy dodatky, bibliografický medailon od Martina Šusta, stejně jako povedenou obálku (oproti původně plánované), tak držíte v rukou knihu určenou milovníkům literatury, nad kterou se může přemýšlet, což se v záplavě akční, béčkové produkce cení dvojnásob.

Jan Pechanec

Jiří Kulhánek, Stroncium

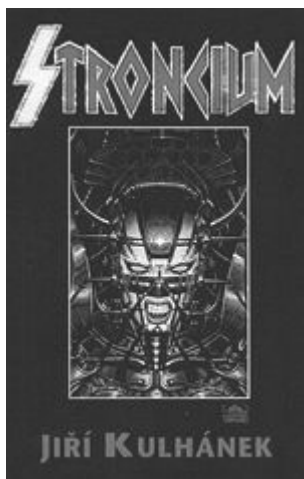
(obálka: Dorian Cleavenger, grafická úprava: Mirek Dvořák, KJV - Poutník, 2006, 467 stran, 299 Kč, brožované, ISBN 80-85892-85-5)

19. února 2007

Jiří Kulhánek pustil svoji fantazii na divokou procházku oblastmi, které jsou daleko za hranicemi Nočního klubu, a především za jeho - a v podstatě také naším - časem. Země budoucnosti je zničená radiací a jedinou oázou lidí je komplex Luxor, v němž Longin Kandinsky začíná své putování příběhem. Pokud vám luxorská epizoda připomene počítačovou hru, tak budete mít stejný pocit, jako když jsem se jí prokoušával - a navíc i v podstatě pravdu. Ten pravý svět na Longina teprve čeká, Luxor je totiž jen zvláštní simulace se zvláštním účelem - a zvláštním osudem, jaký už takové virtuální světy propracované nad určitou míru mají.

Země je totiž po klimatické katastrofě pokrytá ledovým krunýřem a přežívá jen hrstka (v porovnání s počátečními šesti miliardami) lidí. Těm téměř absolutně vládne osoba, která včas pochopila, které drátky tahají za osudy lidí. Dva dráty pořádně silné - jedním z nich je vláda nad sdělovacími prostředky a nad všemi prostředky komunikace vůbec, a tím druhým jsou téžetka - mrtvolky, ovládané zvláštním čipem. Většina z nich těží v podledovcových mořích stroncium, jediný zdroj energie udržující v chodu podivný městský stát, osamělou lidskou enklávu na ledové hroudě, někteří pak slouží jako bojové zombie, proti kterým lidé nemají šanci.

Jediný Longin s nimi dokáže svést jakž takž vyrovnané (alespoň po část souboje) střetnutí, ale to je tak trochu (a hlavně především proto), že on sám není tak úplně člověk. Postupně poznává své možnosti a schopnosti, patří k těm pavkům korčaginům, kteří rostou s úkoly. A ty nejsou malé - překonat bariéru laserových děl, přemístit se vakuem, zregenerovat se po zásahu brokovnicí do krku, který mu v podstatě oddělil hlavu.

Vodopády nejrůznějších tělních tekutin botnají papír, na kterém je kniha vytištěna, v tom je to typicky kulhánekovská řezboakčárna. Tedy příběh, který zužitkovává všechny možné i nemožné prostředky béčkových splatterů, pádný jak Thorovo kladivo a rychlý jak daviscupový sběrač míčků. Pokud jste fandou JK, je to čtení přesně pro vás, pokud máte rádi odpočinkovou četbu bez velkých nároků na intelektuální zázemi příběhu, tak také.

Přesto se od klasických kulhánekovin poněkud liší - pokud tuto odlišnost chcete vidět. Tu a tam najdete motivy, které končí bez návaznosti a poněkud hluše, regenerační schopnosti Longina vzrostly nad obvyklou úroveň jeho předchůdců (a, mimochodem, zajímalo by mne, proč se hlava zregenerovala a tělo ne, když pak předvedl, že autonomní regeneraci jeho buňky zvládají), a na závěr staví před svého hrdinu nezvykle existenciální otázku. Ale tohle všechno můžete pominout, a pak opravdu příběh zůstává klasickým kulhánekovským, tedy čtivým, překvapujícím, akčním a odpočinkovým.

pagi

Richard A. Knaak, Legenda o Humovi

(překlad: Jiří Fuchs, obálka: Duane O. Meyers, grafická úprava: René Balický, Fantom Print, 2007, 302 stran, 219 Kč, brožované, ISBN 80-86354-78-4)

21. února 2007

Ohlédnutí historika uvozuje tento příběh, dávný a - jak plyne už jen ze skutečnosti, že měl kdo psát úvod - s koncem víceméně dobrým. Totiž vyváženým, jak pravidla rovnováhy a bohové chtějí. Dračí Královna vypouští na své protivníky, a především na jejich elitní Solamnijské rytíře, své zlobry a smrtonosné draky. Lidé pomalu ztrácejí jedno území za druhým a ani rytíři a veškerý jejich výcvik a dovednosti - a pomoc zlatých, stříbrných a bronzových draků - nestačí na víc, než zajišťovat pomalý a bolestný ústup, plný ztrát.

Mezi Solamnijskými rytíři je také Huma - mladík z neurozené rodiny (ale jak snadno může zdání klamat...), který víc než slepou poslušnost regulím řádu dává přednost své vlastní hlavě a především svému vlastnímu srdci. Jen díky tomu vezme pod ochranu nepřítele, mínotaura Kaze, který ale také má sám svoji hlavu a svoje srdce, a neodvrhne svého dlouholetého kamaráda, odpadlého čaroděje Magiuse. Netuší, jak obtížné zkoušky ho čekají, a už vůbec netuší, jak je možné, že jimi prochází. Nikoliv bez zranění na těle, a šrámy na duši ho zasahují také hodně hluboko. Oboje ale dokáže zahojit alespoň tak, aby byl opět schopen jít do dalších a dalších soubojů, a pokaždé ho čeká soupeř silnější a silnější, až nakonec stane tvář v tvář samotné Dračí Královně. V tomto závěrečném souboji ztratí Huma mnoho, ale také mnohé získá. Ale hlavně a především zůstane takový, jaký byl celou dobu.

Časový odstup legendy dává příběhu zvláštní nádech. Živý jazyk nás vtahuje do děje - ale zároveň se na Humu, na jeho lásku Gwineth i na Dračí Královnu díváme jaksi zpovzdálí a s

časovým odstupem. Tahle dvojí optika umožňuje autorovi zvláštní a nezvyklou poetiku. Huma je velmi plasticky pojatý, a to vynikne zvláště v porovnání s některými jinými postavami. Ty sice nejsou ploché, ale tak nějak v příběhu dělají přesně to, co je zapotřebí, aby se děj pohnul kupředu. Někteří nás překvapí, je tam několik zajímavých zvrátů, které pomáhají nakopnout děj do trochu jiné trajektorie, ale mnohé jsou opravdu jen patníky na Humově cestě, a kdyby se tam náhodou nevyskytli oni, někdo jiný by je nahradil v jejich průvodní funkci.

Richard A. Knaak v této - časově první (1988) - knize z prostředí Dragonlance začal budovat literární zázemí hry, na které pak navázal řadou dalších knih. A udělal to celkem dobře, příběh se dobře čte také díky své poloze legendy a i když nejste třeba fanoušci Dragonlance, určitě vás neurazí. Prostě - pokud jedete vlakem do Brna, máte možnost tam i zpátky strávit čas příjemným počtením.

pagi

Simon R. Green, Morituri - Soumrak říše - Peklo

(překlad: Mirka Polová, obálka: Arndt Drechsler, medailon autora: Martin Šust, Wales, 2006, 192 stran, 189 Kč (členové Klubu čtenářů SF 177 Kč), ISBN 978-80-86939-40-7)

22. února 2007

Svět Říše, ve kterém se odehrávají příběhy lorda Morituriho, je kulisou tohoto příběhu - kulisou vzdálenou a jen rámuje, protože celý příběh se odehrává na podivné planetě, kterou má pro osadníky připravit komando dobrovolníků - takzvaných dobrovolníků, kteří si tento úkol zvolili jako alternativu ke smrti v některé říšské věznici.

Jejich úkol je zdánlivě jednoduchý - na pusté planetě přežít několik měsíců a připravit ji ke kolonizaci. Nemají na vybranou, na planetě musejí zůstat až do své smrti, a ty, kdo je tam poslali, nezajímá, jak rychle k ní dojde. Svět Vlk IV, na první pohled pustina se silnou vulkanickou aktivitou, se ale brzy probudí z letargie. Tedy - ne ten svět, ale cosi, co na něm dlouhá staletí žilo. Výsadek se setkává s tajemným lesem, prapodivným obyvatelem tůňky, nočními návštěvníky opírajícími se o jejich noční ochranu - silový štít. Korunou všeho je Město. Jediný takový komplex na planetě, a v něm cosi, co esperka d'Sanc cítí a co ji děsí. Pozůstatek kdysi úžasné a mocné civilizace ožívá a výsadek je uvnitř tohoto mlýnku na maso.

Simon R. Green využil motivů, které se objevují v hlavní moriturské sérii, a doplnil ji o další příběhy. Setkání člověka s neznámou civilizací už ze světa Říše známe - byl to Grendel, a vyšetřovatelka Krystel byla do výsadku zařazena právě proto, že nedokázala grendelské katastrofě zabránit. Vůbec všech šest členů výsadku má barvitou minulost, a všichni si ji v nějaké formě nesou s sebou.

Tím je jejich střetnutí s cizí a neznámou civilizací napjatější a dramatictější, všichni znají svá omezení a mají svá traumata, silná (tak silná, že si jich kvůli nim všimlo říšské soudnictví), křížující se navzájem i kolidující s filozofií oné neznámé civilizace. Přes nevelký rozsah knihy jsou postavy celkem dobře propracované, mimo jiné proto, že autor použil některá schémata z hlavní řady (esperí, vyšetřovatelé) a mohl tedy stavět na jejich již hotových charakterizacích, aniž by se příliš rozptyloval jejich výstavbou. Na čtenáře chrlí zkratky, které znalí předchozích děl rozbíjí do celkem rozsáhlých souvislostí, ti ostatní v nich dostanou alespoň základní informace.

Peklo mi trochu připomnělo lemovský přístup k alienům. Ti jsou tady někde napůl cesty mezi antropogenním modelem a lemovskou polohou lidstvu totálně nepochopitelné entity, esperka se dokáže alespoň v základu zorientovat v jejich psychice a dávat dostatečně přesné informace, podle kterých výsadek může řídit svoji práci. Přestože se mnohé charakteristiky této civilizace objevují v nejrůznějších SF dílech, Simon R. Green je poskládal dohromady tak, aby spolu se světem Říše tvořily integrovaný a homogenní celek.

Nečekejte tu žádnou filozofii - je to cyklus Morituri, nic víc a také ale nic méně. Dramatický příběh souboje lidské skupiny s něčím cizím a nepřátelským, přiměřeně kvalitní vlakové čtivo - pouze cena v poměru k počtu stran je poněkud vyšší, než bývá obvyklé. A u ilustrace na obálce si vůbec nejsem jistý, ke které realii příběhu se vztahuje.

pagi

Peter F. Hamilton, Druhá šance v ráji

(Nakladatel: Triton, Překladatel: Robert Tschorn, Obálka: Marek Hlavatý, Redakce: Kateřina Tichá, Rok vydání: 2007, Počet stran: 400, Provedení: paperback, cena: 219 Kč)

26. února 2007

Cyklus Úsvit noci Petera F. Hamiltona si u nás získal dostatečnou popularitu, aby mohlo vyjít sedm románů z lidské budoucnosti sedmadvacátého století (Porucha reality 1a 2, Neutronový alchymista 1 a 2, Nahý bůh 1-3). Pro ty z vás, kteří si tohoto autora oblíbili nebo naopak nevědí, zda-li mají investovat do těchto rozsáhlých románů, je určena povídková sbírka, ve které tento Brit představuje historii svého lidmi osídleného vesmíru Konfederace.

Hlavní devizou, kterou ocení milovníci hard SF, jsou nové neotřelé nápady a další z fungujících a promyšlených univers, kde se lidstvo vydalo ke hvězdám. Hamilton však volí "mírně" odlišnou cestu, než transhumanista Stross ve svém Accelerandu nebo vizionář Reynolds či Asher. Zatímco Stross věří v singularitu, kdy vládu převzou vyspělé umělé inteligence, jejichž zájmy si ani nedovedeme představit, Asher volí zajímavé, často velice specifikované prostředí různých planet, Reynolds zase soupeří s nepřátelským strojovým

životem. Peter F. si vzal od všeho trochu a přidal více současných problémů s naší lidskostí - genetická otázka, přelidnění, xenofobie a rasová nesnášenlivost.

Druhá šance v ráji totiž není jen tak nějak poskládanou sbírkou autora, ale přepracované starší povídky, které čtenáře seznámí s historickými a jinými realitami před nástupem hrdinů Jozue Calverta a Quinna Dextera (jak připomíná anotace na zadní obálce). Za klad můžeme považovat vyrovnanou kvalitu povídek, až na to, že nad všemi se jako maják nad hladinou moře tyčí delší texty, ve kterých mohl autor rozvíjet nejenom charaktery postav, ale také společensko-technické pozadí příběhu.

Šedm skvostů vždy doplňuje časová osa s historickými mezníky lidského dobývání nejbližšího všehomíra. Úvodní **Na Sonnie si nepřijdete** vskutku kyberpunkovsky popisuje začátky Spřízněnosti na přelidněné Zemi. Sonnie cestuje po Anglii s partičkou šikovných ztracenců a ovládá pomocí spřízněnostního genu uměle vypěstované monstrum určené pro nelegální a krvavé zápasy. Kšeftář Dicko jim nabídne slušné peníze, když svůj zápas pustí, na což Sonnie nepřistoupí. Musí proto zaplatit vlastním životem, podsvětí v tomto ohledu neodpouští, realita a zajímavý závěr nemile překvapí. Rok 2070 byl pouhým počátkem.

Ústřední a stejnojmenná novela **Druhá šance v ráji** se odehrává pouhých 20 let po Sonnie a pouhých několik stovek miliónů mil od Země - na oběžné dráze Jupiteru. Nový náčelník ochranky Harvey Parfitt se dostává do mlýnku několika nepříjemností, které vyklíčí na vypěstovaném habitatu Eden. Habitat vypěstovala geniální genetička Maowkavitzová, v době příchodu náčelníka Harveyho patří mezi prvního zavražděného člověka uvnitř živoucí stanice, která monitoruje 99 % svého povrchu. Harvey se vydává po nicotných stopách vraha a snaží se najít motiv vraždy, pořádit si nezbytný symbiotický implantát, který umožňuje sdílet nejenom informace, ale také pocity a myšlenky, urovnat si vztah se svou vírou poháněnou manželkou a vyřešit svou loajalitu firmě, která nemá tušení, co vzniká na stanici okolo Jupitera. V samotném závěru pak udělat nejdůležitější a pro mnohé nejhoupější rozhodnutí svého života. Sto šedesát stran novely umožňuje autorovi vystavět vskutku plnohodnotný příběh a operovat s několika odvážnými teoriemi (například vyřešení energetické krize Země slučováním He₃ s Deuteriem, případně dopad společného sdílení myšlenek). Skvělá hard SF detektivka a vedle Únikové cesty nejsilnější zážitek sbírky.

Nový věk posune děj ještě dále do budoucnosti, do doby, kdy lidé vymysleli nadsvětelný pohon, Edenité vypěstovali mezihvězdné sokoly a lidstvo se vydalo pátrat po dalších světech podobných Modré planetě. Farmářka Amanda se lopotí, aby splácela dluhy na nově osídlené planetě, žije si s rodinou a sezónními česáči namáhavý, ovšem poklidný život. Jednoho dne se ujme zraněného teroristy, poskytne mu nechtěný azyl před policií a de facto tak přijde o všechno. Tato krátká povídka těží z autorova předpokladu rasové nesnášenlivosti, lidského politikaření a boji o moc. Lidská blbost prostě přežije všechno a úspěšně se dostane na další světy. V této dějově jednoduché povídce si užijete trochu antisemitismu, lidských snů, jejich zborcení, potažmo kapaněk víry v lepší zítřky.

Uplyne další století. Rok 2393 na vodním světě Tropicana. Na scéně se ocitá epizodní postavička úspěšného bosse Lauruse, jenž ovládl planetární obchod svými tvrdými a nekompromisními metodami, dotýkajícími se všech, kteří podnikají na vlastní pěst. Při jednom zátahu narazí na dívku

Torreyu a jejího zmrzačeného bratříčka Jantuse. Laurus a jeho ekonomický čich nemusí dlouho přemýšlet, aby si uvědomil, že geneticky upravená **Poupata** jsou skutečnou ziskovou bonanzou. Kdo sní vypěstované poupě, dokáže prožívat pohádkově nádherné příběhy vetkané do nich Jantem. Laurus děti využije, posléze zjistí, jaký příbuzenský vztah jej spojuje s Torreyou a zjistí, že poupata nemusí pouze vytvářet skutečné vzpomínky na neskutečné zážitky.

Po ekonomické stránce věci ve dvou posledních povídkách autor opět krátce zapůsobí na xenofobní stránku člověka. **Popraviště** vypráví příběh Mirana, jenž v nové lidské kolonii (Jubarra 2405) přišel o manželku a svůj vztek filtruje lovem jedné z posledních původních forem života - xenoka, inteligentního "chameleóna". Silný druhý plán jasně ukazuje otřepané téma lidského kolonialismu a bezpodmínečného vyhubení nebezpečných forem života. S pozadím povídky skvěle kontrastuje osobní nenávisť a nenaplnění zbytečné pomsty.

Třetí nejsilnější text vypráví **O věčné lásce**. Kromě klasického milostného trojúhelníku, lásce na první pohled, případně neopětovaného naplnění citu, si autor vyhrál s vynálezem stázového pole a přehodnocením loajalitu teroristy, který díky stázi překlenu staletí, ve své poslání, aby jednou našel svou skutečnou lásku, přestože okolnosti nenapomáhají tomu, aby ji získal (jakmile ji konečně naleznou). Eason se své touhy nevzdá, díky své vytrvalosti a technice, dokáže získat srdce své dámy, ale to už nebude příběh Tropicany roku 2447.

Rok 2586 se nejvíce přiblížil ústřednímu hrdinovi Calvertovi z cyklu Úsvit noci. Povídka **Úniková cesta** (doposud se s ní v českém překladu setkáváme potřetí) plná netušených možností, nabízí (když už jste si začínali myslet, že nemůžete být více šokováni) tolik oblíbené politické intriky a plány v plánech jiných plánů. Kromě hrátek s paralelnem, časem či teroristy, zjistíte, proč se loď Lady Macbeth stala tolik oprýskanou.

Imaginace Petera F. Hamiltona se spojuje do nádherných celků za použití velice sofistikovaného vypravěčského stylu plného překvapivých a nečekaných vyvrcholení. Stejně jako nemnoho dalších spisovatelů si dokáže čtenáře podmanit ve světě, který možná, přes velkolepé kulisy a propasti času a prostoru, není natolik vzdálen naší současnosti.

Jan Pechanec

Laurell K. Hamiltonová, Cirkus prokletých

(překlad: Lucie Lukačovičová, obálka: Alžběta Trojanová, Triton, edice Trifid, 2006, 272 stran, 189 Kč (členové klubu Trifid 129 Kč), brožované, ISBN 80-7254-894-8)

27. února 2007

Anita Blakeová je zatraceně dobrá oživovatelka zombií a v podstatě stejně dobrá lovkyně upírů. Zvykla si na leccos, ale její vztah k upířskému vládci města Jean-Claudovi jí jde proti srsti. Nejenom proto, že Jean-Claude je upír, ale také proto, že ona, díky své nenávisti k upírům, svoje emoce tímto směrem nastartované potlačuje a nechce se k nim znát. To ale nevádí konkurenční partě upírů, kteří by se rádi zmocnili města a rozpoutali masakr mezi lidmi - a vztah mezi touto nesourodou dvojicí jim pomůže dostat Jean-Clauda do pastí.

Jak už se stalo v této sérii zvykem, zároveň probíhá více zápletek. Anita je pod tlakem občanského sdružení, které chce zničit upíry, do řemesla uvádí mladého nováčka, zjistí, že na

obzvláště staré nemrtvé stříbro neučinkuje, a navíc začne flirtovat s učitelem, ze kterého se vyloupne vlkodlak.

Dobře řemeslně zvládnutý příběh je plný akce, mrtvol živých i nemrtvých, bytostí hrůzných i ještě hrůznějších. Právě akce, v níž se účastní Anita a nemrtví nejrůznějšího druhu, jsou silnou stránkou těchto knih. I když Anita není kulhánkovsky odolná, zůstává za ní spoušť snad dokonce ještě větší, než za hrdiny JK, a čtenář do poslední chvíle (neboť ví, že série je opravdu dlouhá) netuší, jak Anita vyvázne.

Pokud jste náchylní k tomuto druhu literatury, raději si naplánujte čtení na čas předvečerní, ti otrlejší mohou knihu zvládnout místo prvních tří hodin spánku. Příběhy Anity Blakeové jsou typické vlakové čtivo - ovšem, pravda, lepší úrovně. Autorka nemá nijak vysoké literární ambice a pokud sáhne po nějakém silném motivu, tak proto, že ho potřebuje k posunu zápletky, nic víc.

pagi

Pevnost 2/2007

1. února 2007

Únor začal teprve dnes a druhá Pevnost tohoto roku už je týden v prodeji, tomu říkám předstih, možná se tímto tempem dočkáme třinácti čísel za rok nebo, což je pravděpodobnější, nějakých těch speciálů. Zajisté jste si také na různých webech povšimli unifikovaného pevnostního hodnocení, které nám také představil Tomáš Němec ve svém úvodníku jako reakci na rozčarování, související s hodnocením příspěvků. Správně poukázal na to, že každý recenzent by měl k dílu přistupovat co nejzodpovědněji a neobjektivněji, přesto není v lidských silách se subjektivnímu hodnocení vyhnout. Od tohoto čísla tak budete v sekci Fantastické arény vždy nalézat žebříček kvality knih. Rubrika Co se děje... vypráví o peripetiích s hledáním malíře pro obálku chystaných Žoldněřů. Redakci se nejvíce líbila malba Marka Hlavatého a zejména obraz Purple team.

Na jaký film se letos těšíte? Tak byla položena otázka pro Richarda Šustu, Dušana Fabiana a Štěpána Kopřivu. Odpovědi naleznete v magazínu stejně jako přehled největších trháků, které by měly v tomto roce zavítat do našich kin. Největších filmových trháků roku 2007 nám Ďuro Červenák nabídne hned dvaadvacet. Většinu z nich naleznete v Pagiho článku z minulého čísla, zřejmé zůstává, že i nadále se s přílišnou originalitou nesetkáme a užijeme si mnoho volných pokračování úspěšných snímků nebo přímo jejich remaků. Příkladem uveďme třetího Shreka, Piráty, Spider-mana, Resident Evil. Však uvidíte.

Bulvár Alfa Ralfa vyřizuje pozdravy od Jakuba Vandrovce, zmiňuje zpožděné předání plastik Vidoucího a ještě několik připomínek na akce minulého roku. Rozsáhlý článek z pera Martina Fajkuse a rubriky **Fantasy ságy** nám připomene Eddingsovy trilogie Elenium a Tamuli, které znají miliony čtenářů po celém světě. Jedna z dobrých zpráv

navnadí čtenáře připomínkou o druhém vydání triptychu Tamuli v tomto roce.

Začátkem každého roku bývá zvykem zrekapitulovat si rok předchozí a proto také redaktoři Pevnosti nezapomněli připomněti nám **To nejlepší z roku 2006**, alespoň v literatuře (v dalších rubrikách z dalších odvětví fantastiky). Osobně jsem zvědav, nakolik se tyto osobní tipy projeví v nominacích na ceny Akademie SFFH. Výhodou žebříčku zůstává doporučená alternativní četba, takže si každý ze čtenářů může v klidu rozmyslet, jestli opravdu nemá co číst.

Literární novinky připomínají, co by nás časem v českém překladu mohlo čekat. Namátkou vybereme Lovce Duny - pokračování klasické Duny, které zpracoval podle poznámek svého otce Jamese, syn Brian s pomocí Kevina J. Andersona. Dále se brzy setkáme se jmény jako Kuttner, Chadbourn, Eschbach, Downerová a Abercrombie.

Perlou z moře fantastiky se stal román oceněný Hugem 1967, pamětníci určitě začínají horečně přemýšlet, aby záhy vyjasnili své tváře - ano, opravdu se jedná o Heinleinův román **Měsíc je drsná milenka**. Jiří Popiolek tuto klasiku ohodnotil 80 %, tedy označením DYNAMIT (Velký zážitek - snad jen myšlenka byla trochu nedotažená, svět občas ujel na alogičnostech, možná k dokonalé životnosti postav chyběla špetka navíc. To si ale uvědomíte až mnohem později. Narazili jste totiž na kus, se kterým si v životě nepochybně ještě párkrát potykáte. A rádi.) podle nového hodnocení.

U všech recenzí je pak bodování přizpůsobeno novému rozhraní, přesto se setkáme s velmi dobře zvládnutými knihami, které přesahují hranici průměru. A po nich už konečně nějaké to povídkové čtení...

Povídka Michala Špačka z Pevnosti určitě znáte, kdo by také ne, vždyť dokázaly upoutat čtenářskou pozornost oprávněně. Pšát o Středozemí z pohledu skřetích bojovníků vyžaduje velkou autorskou invenci a um, aby dílo pana Tolkiena nebylo znehodnoceno. V **Arthedainských věžích** se kloubí dokonalá znalost literárních reálií společně se značnou originalitou. Vydejme se proto k hraničním strážním věžím, které chrání nejenom Kraj od vpádu skřetů a skurutů. Jaro 1409 T. v. bylo poněkud studeným, navíc to byl čas, kdy se události znovu uvedly do pohybu a schylovalo se k válce. Ačkoliv podvědomě budeme fandit bojovníkům světla, ve Špačkových příbězích nepostrádají nepřátelé vytrvalost ani prohnatost. Tato povídka pak po čtenáři vyžaduje přemíru soustředění kvůli dějům odehrávajícím se na několika frontách s několika hrdiny, kterých si příliš neužijeme, sledovat osudy jednotlivců v krvavé řeži, není nikterak snadné.

Dalším "majstrštykem" je **Tlesknutí jedné dlaně** od Petra Schinka (naposled třeba příspěvek do JFK s názvem Kalibr .45), zkušeného mladého autora. Nejspíš si vzpomenete na jeho fantasy verzi kovboje van Hautena z Ikarie. Pro tentokrát si zvolil trochu jiného dvorního hrdinu, šermíře Thibauda de Accrocheur. Sebevědomý šlechtic a ochránce královny vzbudí velice rozporuplné dojmy (něco jako tchýni, spadnuvší ze skály ve vašem novém autě). Thibaud patří do sorty namyšlených a o sobě nepochybujiících, možná až příliš sebevědomých, maniků s modrou krví. Plebs a jiné švábstvo se před ním třese strachy, pikle proti němu kují prohnání sokové v záležitostech vlastní obluby u královny a zrovna někdo takový se tohoto vylepšeného šlechtice pokusí zabít. Začíná červení čvachtající jízda, na jejíž konci nalezeme řešení a stylový otevřený konec. Surový styl a svět fungující na principech alchymie přináší neutuchající gejziry překvapení

a zábavy. Snad se s tímto šikovným floutkem ještě někdy setkáme - v jádru to není špatný člověk.

Druhá část návodu, **jak psát epickou fantasy** Juraje Červenáka opět trefovala přímo do černého, alespoň z mého pohledu redaktora, který se setkává s rozličnou povídkovou tvorbou. V minulém díle radil trpělivostí a pečlivou přípravou, v tomto článku se člověk konečně může vrhnout na psaní a věřte tomu, že dlouhodobá příprava byla nutná, ale přesto jsme se nejtěžšího břemene vůbec nezbavili, čeká nás totiž psaní a následné škrtní. Osobně už se nemohu dočkat dílu třetího a nejspíš posledního, kde se dozvíme o peripetiích a jednáních s někým jako jsem já (samozřejmě také o soužení redaktorů a vydavatelů s vámi).

Únorová **Listárna** potěší hnidopichy, kteří píšou do redakce naštvané e-maily a dopisy, dovolávají se otištění svých požadavků po úpravách a odstranění chyb. Ne, že by redakce nechtěla jejich volání vyslyšet, ale chvíli trvalo, než konečně přišlo pár slušných a věcných dopisů, na něž redakce ráda odpoví. Pokud se vám na Pevnosti také něco nelíbí, pak se poučte, jak se dá slušně vyjádřit vaše nespokojenost. Pokud bude věcná a vulgarit prostá, určitě se o ní také dozvíme.

Přichází **Dech draka**, který mě dostatečně zaujal novou jeskyní **Vendeta** Honzy Šlechty. Jelikož hry na hrdiny nehraji (a určitě o mnoho přicházím), tak skoro nic nevím o této bohulibé zábavě, snad jen něco málo o pánech jeskyně a jejich vůli a vytrvalosti, aby přinesli dostatek zábavy ostatním speleologům. Právě v popisu městečka a boji klanů proti sobě jsem nevěřil vlastním očím, jak hodně musí být takovýto svět propracovaný, aby dobrodružství mohlo vůbec začít.

Nejnovější deskárnu **Dorn** představí znalec David Bimka. Tato fantasy záležitost by rozhodně neměla uniknout vašemu zraku. Následující stránka se zaměří na srovnání her recenzovaných v uplynulém roce a kdo rubriku pečlivě sledoval, případně si hry osobně vyzkoušel, se může pustit do výměny názorů, zda-li se redaktor přeci jenom nemýlil, osobně však myslím, že nikoli.

Ve **filmech** se dozvíme o dalším Gibsonově režisérském pokusu, tentokrát z dob upadající mayské říše. Recenze

Apocalypta vám snad pomůže si film užít více, než by se stalo bez jejího přečtení, protože Gibson opět nesázel na příběh jako takový, ale na množství ukrytých odkazů na soudobou kulturu. Osobně se na film vysloveně těším, snad nebudu příliš zklamán. Další z článků vám pomůžou v rozhodování, proč jít či nejít na *Dejá vu*, *Saw 3*, případně si půjčit nebo zakoupit DVD *Metropolis* a *Nezvratný osud 3*.

Filmové novinky přinesou čerstvé informace o *Indym 4*, aneb ještě lepším, vlastně nejlepším, vyprávění o trochu jiném archeologovi. Mimo jiné spoustu dalších informací o největších fantastických peckách blízké budoucnosti.

Saša Pavelková v **anime** rubrice rozebere nejlepší filmy s hrdiny, kteří to v kreslené podobě umí nejlépe s meči (ať už upířský *Dunpeal* nebo samurajsky laděný seriál *Hakkenden*).

Miroslav Drozen odvede naši pozornost k **LARPU**, pro změnu bulharskému. Našinec si po přečtení musí zhluboka oddechnout a poděkovat všem zainteresovaným, protože v Bulharsku se touto záležitostí zabývá nanejvýš stovka nadšenců. Jako bonbónek si pak můžete ušít šlechtický pánský kostým.

Petra Neomillnerová se od vytrhávání kousků kůže přesunula k jehlám a osvětlí historii tetování od pravěku až po současnost. Ve sloupku se zaměří na přivolávání bližícího se jara.

Nový seriál Františky Vrbenské **o ženách, které začarovaly dějiny** si na mušku vzal *Fa Mulan*, válečnici ze 6. století, která bojovala jako muž (doslova), aby své druhy na konci své kariéry velice překvapila.

Po pár měsících odmlky se vrátili *Vladka* a *Martin Slívovi* na stránky Pevnosti v cyklu vyprávění **o skutečné Středozemi** (Novém Zélandu). Mimo jiné vysvětlí, proč se Zélandu říká ráj na zemi a jaké krásy skýtá jeho panenská příroda.

Ještě jste nesháněli februarový magazín o *fantastice*? Chyba! Rychle si ho utíkejte sehnat, protože březnový se na stáncích (nebo ve schránkách) objeví již za tři týdny.

Jan Pechanec

Retrorecenze

20. 6. 2000 - Jiří Kulhánek – Kříž

Freska načrtnutá krvou na oponu z mäkkých tkanív – asi tak by sa dalo nazvať vyvrcholenie ságy Divocí a zlí. Svätý Patejl, legendárny pán Chodny – tiahnucci sa dejinami ako oko zombíka z jamky – likviduje posledných nepriateľov a Protivníkov, ktorí si dovolili vstúpiť mu do cesty. Jatky vrcholía, pán Kulhánek skutočne zvládol gradáciu a necháva pod Patejlovými rukami (nohami, piezopuškou, kladivom, pneumatikami, pásmi tanku či palcátom) hynúť už nie stovky či tisíce, lež milióny nepriateľov. Pán Klad'as sa pritom nikdy neznižuje k zbraniam hromadného ničenia a aj tie milióny utľie vlastnými rukami. Hmm, osobná účasť na show nie je nikdy zlá...

Okrem akcie však nevyšiel čas na nič iné. Pán Kulhánek si zrejme uvedomil nedostatok kladných emócií vo svojom diele a púšť'a Patejla aj do kontaktu so ženou (upírkou), ale tento úlet ostáva úletom, je odflinknutý v troch vetách. Tristo strán vyplňa zabíjanie, zabíjanie a zabíjanie – občas spestrené troškou podivne vyznievajúcej pseudomystiky. Príbehom sa tacká Merlin, ktorý sa vykašlal na Artuša a Avalon, sem tam sa mihne nejaký ten boh, či Mesiáš – a okorenené to je Křížmi, ktoré pôsobia skutočne tak, ako sa od svätých predmetov očakáva. Nevie, neviem - ja som tento guláš trávil dosť ťažko – nie je to ani vedecká fantastika ani fantasy, ani nič. Je to len dobre napísaný príbeh pár masových vrahov a ich obľúbených mŕtvol.

Ale napísané je to fakt dobre. Je tam kopa vynikajúcich akčných scén, Humor cerí ohorené zuby a dej sa ženie dopredu prískokmi pomedzi dávky z uzi. Nie je čas na vydychnutie – Patejl sa vykašlal aj na spánok a oddychuje, iba keď ho nepriatelia umlútia do bezvedomia. A to robia v tejto knihe dosť často – sú to Protivníci s veľkým P – je to predsa posledný diel ságy. Ale tristokilový svätý je tristokilový svätý - Patejl tiež nemá k zbrani d'aleko a tak krv strieka po stenách a črevá sa vešajú po lustrach (toto bol citát). Smrť triumfuje.

Kniha má svoje muchy, zbytočnosti a nelogické pasáže – ale povedal som si: no a čo. Zobral som príbeh taký, aký je – brutálny akčný krvák, nadupaný akciou, zabíjaním a morbidným humorom. Nič viac – ale ani nič menej. Ak chcete postmodernu a love story na čepeli strieborného meča, prečítajte si Paní jezera, ak chcete originálnu fantáziu, prečítajte si niečo od Gaimana – ak však spávate s upílenou brokovnicou pod vankúšom, siahnite po Křížoch a modlite sa spolu s Patejлом: „Granát náš každodenný daj nám dnes a odpusť nám naše vraždy, ako i my odpúšťame svojim zombíkom...“

Fajn kniha, len trošku drahá – na môj vkus.

© 2000 Rastislav Weber „Marbh Maidin“

15.6. 2000 - Mesiáš roku 2002

Kdesi v jordánskej poušti se v Posvätné jeskyni schází Bratrstvo, tajemný rád, čekající už dva tisíce let na znovuzrození Krista. Tento nový Mesiáš nebude nic vědět o svém poslání a mimořádných schopnostech. Úkolem Bratrstva je včas ho nalézt a nastolit jeho vládu nad světem. Druhým úkolem Bratrstva je zbavit svět všech, kdo ho korumpují, morálně ničí a zneužívají. K tomuto úkolu používají strašlivého nástroje - oddaného a fanatického zabijáka, jehož krycí jméno je Nemesis, ale na

veřejnosti je znám jako Kazatel, protože u svých brutálně zavražděných obětí zanechává krvi psané citáty s bible.

Na seznam kandidátů smrti se dostává doktor Tom Carter, vědec, jemuž se podařilo vyvinout Genoskop, což je počítačové zařízení, schopné z nepatrného biologického vzorku přečíst a dešifrovat genetický program člověka. Nový přístroj dokáže popsat vývoj osobnosti, pohlaví, inteligenci, nadání, dědičné choroby a slabiny organismu, včetně data pravděpodobného propuknutí chorob a dokonce smrti. Lze vytvořit i virtuální obraz vnější podoby zkoumaného člověka. Mnohem důležitější než popis jsou samozřejmě genové manipulace; odborníci z Carterova týmu se pokoušejí najít metody, jak opravit chybné zápisy ve spirále DNA a zvítězit nad poruchami buněčné koordinace, známými pod názvem rakovina.

Bratrstvo chápe tyto výzkumy jako vrchol lidské pýchy a snahu povýšit se nad Boha. Nad Carterem je vyneseno rozsudek smrti. Nikdo, kromě nejbližších Carterových spolupracovníků, však netuší, že jeho horečné pracovní úsilí má i zcela soukromý důvod - jeho osmiletá dcerka zdědila nevyлéčitelnou mozkovou chorobu, velice agresivní druh nádoru. Zoufalý otec se jí snaží zachránit za každou cenu. A cena je opravdu vysoká. Vyšší, než je jeden člověk schopný unést...

Autor brilantně rozehrává dramatický zápas, probíhající na několika "frontách" současně. Doktor Carter, hledající důvody spontánního vyléčení rakoviny u některých jedinců, objeví cosi překvapivého; v jedné francouzské nemocnici se náhle uzdravily dva zcela beznadějně případy. Carter zjistí, že tyto pacienty spojuje jediná věc: oba dostali transfúzi stejné krve od neznámého dárce. Celý tým se vrhá na hledání záhadného léčivého genu. A zjistí, že gen se schopností opravovat porušenou DNA se objevuje vzácně u některých jedinců a nějakým způsobem (snad i pouhým dotykem ruky) může být předáván jako jakási "léčivá infekce".

Bratrstvo, marně hledající Mesiáše, se po neúspěšném atentátu na Cartera rozhodne pozdržet vědce popravu a uzavřít s ním obchod. V pouštní svatyni totiž ukrývají pravý zub Ježíše Krista, nejproslulejšího léčitele a křesitele mŕtvých. Nabídnou ho Carterovi k analýze na Genoskopu a doufají, že jim v celosvětové informační síti pomůže najít člověka se stejným genetickým kódem, který by měl být Kristovým dědicem a novým Mesiášem. Zabiják Nemesis to bere jako zradu svätého poslání, nehodlá příkaz Bratrstva respektovat a chce popravít Cartera na vlastní pěst...

Přichází řada velmi dramatických zvratů, která vrcholí zcela nečekaným a šokujícím odhalením. Autorovi se podařilo do jediného strhujícího celku propojit napínavý akční thriller, drama vědeckého poznání, psychologicky výstižné postavy a filosofickou úvahu o právu člověka zasahovat do Božích (či Přírodních) zákonů. Sympatické je i to, že ačkoliv autor zjevně fandí vědci Carterovi a jeho přátelům, má pochopení i pro pohnutky Bratrstva a dokonce pro vražedkyni Nemesis, jejíž zvrácená duše mohla být duší světice, kdyby... Ne, nebudu víc prozrazovat. Každopádně žádné ze stran nedává stoprocentně za pravdu.

Popis genové techniky (a také počítačových sítí, po nichž se pohybuje bývalá hackerka a nyní Carterova pravá ruka Jenny), je natolik plastický a odborně fundovaný, že si člověk mnohdy není jist, kde končí současná realita a začíná sci-fi. Ostatně autor v doslovu přiznává, že mnohé věci, které si v roce 1996, kdy román napsal, vymyslel na základě vědeckých hypotéz, se už začínají uskutečňovat.

(Michael Cordy: Zázračná síla. Přel. Jana Dušková. Obálka Ivana Poláková. Praha, Talpress 2000. 456 s. 239 Kč)

Otomar Dvořák

Povídky

Chmýří pampelišek

16. února 2007

Chmýří pampelišek Jany Beranové, která zabodovala v loňském ročníku literární soutěže O dřevěného Turka, se vyznačuje temnou poetikou a zároveň vztyčeným varovným prstem. Kdo ví, zda-li brzy nebudou naši nepotřební starší občané mládež a zdecimovanému prostředí na obtíž, vždyť je to častý námět vědeckofantastických děl. Chmýří pampelišek však skýtá ještě jeden nebezpečný pohled, v němž můžeme vidět nebezpečí Velkého bratra.

Tráva zmáčená rosou chladí má bosá chodidla. Kráčím po koberci, tvořeném žlutí pampelišek, bílými kvítky chudobek a modří rozrazilů. Nastavuji tvář slunečním paprskům.

Třešňový sad září bělobou tisíců květů. Vítr mi čechrá vlasy. Sněží. K zemi se zvolna snáší záplava okvětních plátků.

Běžím rozkvetlým sadem. Cítím, jak mnou prostupuje životodárná energie, již země pulzuje. Do dlaní chytám bílé lístky poletující vzduchem. Uléhám na zelené lože a pozoruji oblaka, jenž mi plují nad hlavou. Toužím splynout se zemí.

Vnořit se do ní, jak do vodní lázně, a stát se její součástí. Při každém nádechu jsou mé smysly zaplaveny přehrší vůní, jež mě omamují. Vracím se do ráje mého dětství. Zavírám oči a nechávám se uspávat ptačím štěbetáním, šuměním listoví a bzukotem včel.

Náhle vše zaplavuje kvílivý zvuk sirény, jenž proniká až do mozku. Hlava se mi snad rozskočí. Otevírám oči. Zářivka u stropu osvětluje mou kóji jen tlumeným světlem. Jako člověk kategorie G (jako geront) nemám na více světla nárok. Musí se šetřit. Tomuto nařízení odpovídá i vybavení kóje. Stolek, dvě židle, vestavěná skříň na šatstvo, které se dostává na příděl, a lůžko. Vše z recyklovaného plastu. Vzpomínám na dědečkův byt plný knih. Jak ráda jsem jimi listovala, laskala se s jejich papírem a čichala jeho vůni. Kde jsou ty časy? Používat papír na tištění knih se dnes považuje za zločin proti ekonomické stabilitě.

Kvílení sirény umlká. V nastalém tichu bzučí jen zářivka a kdesi zpoza stěny k mým uším doléhá hučení ventilátorů. Už mě ani nezajímá, proč siréna houkala. Člověk po čase otupí a zvykne si, neboť není dne, v němž by se v tomto podzemním světě alespoň jednou nerozezněl poplach, jelikož k přetížení systémů, zajišťujících podmínky pro život, dochází velmi často. Pravidelně kolabují hlavně čističky vzduchu.

V kóji je vedro k zalknutí. Odsunuji plastové dveře a vycházím na chodbu. Víím, že jich tady jsou desítky kilometrů.

Tisíce kóji a tisíce gerontů, kteří překročili stanovenou hranici produktivního věku, a proto přišli o právo žít na povrchu v zelených zónách, několika mála místech planety, která lidstvo nestačilo zdevastovat a zahubit v nich vše živé. Komplex Jota 9, v němž žijí už téměř pět let, se nachází pod zónou smrti, jež kdysi byla malou zemičkou ve středu Evropy.

Na konci chodby zahnu doprava. Nepotkávám žádného z mých sousedů. Většina z nich je životem v podzemí a

miniaturních kójích tak otupělá, že celý den tráví na lůžku počítáním prasklin na stropě. Nemají ani sílu dojít do společné jídelny a jídlo si nechávají přinášet. Není divu, že se tu osazenstvo tak rychle střídá. Smrt je vysvobozením.

V umývárně se opláchnu vodou, milionkrát použitou a milionkrát filtrovanou. Nakloním se k trubici a napiju se. Voda je zteplalá a má nasládlou chuť. Napadá mě, že možná teď piju vlastní výměšky, neboť všechny tekutiny neustále kolují systémem. Narovná se. Hledím do vodnatých očí, obkroužených vráskami. Ta stařena s pergamenovou kůží přece nejsem já. Snad si pro mě přichází Ona. Otáčím se k zrcadlu zády a chci prchnout od té cizí tváře co nejdál. Skryš nalézám ve výtahu. Už dlouho jsem se nepodívala na povrch.

Mačkám tlačítko nejvyššího patra. Kabina začne neslyšně stoupat vzhůru. Za pár sekund se dveře se zasyčením otevírají.

Ocitám se v kupoli, jež se nachází nad povrchem a obyvatelům komplexu neustále připomíná, proč musí žít v podzemí. Výhled, jenž se zde návštěvníkovi nabízí, je velmi sklíčující a depresivní, proto sem téměř nikdo nepřichází.

Koho by taky těšilo kochat se mrtvou pustinou. Byla jsem tu jen čtyřikrát. Vždy mě vedla naděje, že krajina venku procitla ze smrtelného spánku. Jak šílená jsem hledala jakoukoliv stopu života. Marně. Všude jen písek a betonové ruiny.

Olověné nebe hrozí, že se zřítí k zemi. V jedné ze stovek skleněných tabulí, jež tvoří kupoli, vidím zase Její tvář. Stále je mi v patách. Mám vztek. Proč mě nenechá na pokoji? Tak pojď!

Já se tě nebojím!

Popadnu hasící přístroj, který visí u dveří výtahu, a zasadím jí první ránu do tváře. Druhou, třetí, čtvrtou... Nebrání se. Ve skle se začínají objevovat praskliny. Nepřestávám. Tabule praská. Sklo s řinčením padá na zem. Ticho. Mám strach, že si pro mě přijdou. Každou chvíli musí začít řvát siréna. Stále panuje ticho. Nechápu to. Jak to, že čidla nezaznamenala poškození ochranného krytu?

Opatrně vysklím celou tabuli a prolezu ven. Po pěti letech se ocitám ve volném prostoru. Svobodná. I když mě za pár minut zabijí jedovaté plyny v ovzduší, stojí můj útek za to.

Klekám si na kolena a nabírám si do dlaní hrst písku. Prosévám zrníčka mezi prsty. Dívám se, jak padají k zemi. Così mě pošimrá na tváři. Zvednu oči a nastavím prázdnou dlaň. Vítr mi do ní přináší chmýří pampelišek.

Jak zákon praví

23. února 2007

Delší text Martina Kleknera není také z těch nejveselejších, vždyť mládež budoucnosti je základem fungující společnosti. Seznamte se s dospívajícím Paulem Jenkinsem, kterého čeká zkouška dospělosti – taková děsivější varianta maturity. Martin Klekner mi ukázal, že psát umí, dokáže do textu skvěle vpravit osobní pocity hrdiny, stejně snadno jako vykreslit jeho charakter a pozadí příběhu. Řekl bych, že tato povídka je o skutečné zodpovědnosti a vědomí si, ale to už bych možná řekl příliš...

„...a pak se svět konečně změní. Již nebude slabých. Již nebude ponižovaných. Protože každý z nás bude mít stále na paměti, že to byl právě on, kdo přežil...“

(sebrané spisy Tobiase Müllera, rok 2044)

Mé jméno je Paul Jenkins. Zítřka mi bude devatenáct let.

Šouravým krokem se Paul vracel ze školy. Měl zvláštní pocit - ne strach. Ani lítost. Těžko říct, co se mu v tu chvíli vlastně honilo hlavou. Když odcházel, přátelé mu jen potřásli rukama, popřáli hodně štěstí a to bylo vše. Žádné slzy, žádné zarmoucené výrazy, nic. Jen lehce pokývali hlavou a povzbudivě ho poplácali po zádech. Nic jiného vlastně ani neočekával. Na tom, co měl před sebou, nebylo přece vůbec nic divného. Byla to povinnost. Nic víc než - povinnost.

A přece si připadal tak zvláštně. Osaměle. Hleděl na zataženou oblohu, po níž se hnaly temné mraky. Sledoval drobné kapky deště, jak tvoří na hladinách kaluží nenápadná kola. Poslouchal šumění větru ve větvích stromů. A celou tu dobu mu lehké chvění po těle připomínalo, že je to konečně tady. Před pár lety se to možná zdálo jen jako ošklivá předtucha, něco, co je tak daleko, že nad tím ještě ani nemá cenu přemýšlet. Jenže to už je dávno pryč. S každým dalším krokem byl teď blíž tomu, co je nutné udělat, s každým dalším krokem se vzdálenost mezi ním a nejistou budoucností zkracovala. Buď uspěje nebo selže. Bylo to vlastně celé tak prosté, tak hrozně jednoduché. Tak proč si vůbec dělal starosti?

Nechce se mi to opustit. To je všechno. Pomalu se rozhlédl okolo sebe a lehce se usmál. Život se zdá tak náramně dlouhý, dokud se člověk neohlídne a nespátří, co všechno už má za sebou. Devatenáct let... Znělo to jinak, než před rokem.

Zatraceně krátká doba.

Minul březovou alej, kde hrával fotbal. Minul oprýskané garáže, za nimiž kdysi ochutnal první cigaretu. Prošel i kolem domu Julian Hornové, se kterou se poprvé vyspal. Pak se zastavil před vysokým špinavě bílým domem a otočil se.

Třeba to neopouštím. Jakou mám šanci? Jedna ku jedný? Nebo víc? Stál zády ke vchodu a prohlížel si opuštěné cvičiště. V tu chvíli si uvědomil, že ho vlastně v tuto denní dobu ještě nikdy nespátřil. Vždycky když šel kolem, bylo plné lidí. Teď, v pravé poledne, zelo prázdnotou. Opravdu si myslí, že mi den volna pomůže? Že se líp připravím? Očima přejížděl ztichlé okolí. Blbost. Připravoval jsem se osmnáct let. Jedno odpoledne mě už nevytrhne.

Když stoupal do schodů, kdesi v hloubi duše se obával chvíle, kdy spatří svoji poštovní schránku. Neměl strach, to ne. Byl to jen takový pocit, že by třeba v jeho případě mohli udělat výjimku. Zapomenout. Učinit chybu v záznamech nebo něco podobného. I to se už přece stalo! Ale ne! Jsou to ale hlouposti. Jak mě to vůbec může napadnout? Musí se to stát a

stane se to. A já bych si nadosmrti zazlíval, že jsem se tomu vyhnul.

Skoro se mu ulevilo, když spatřil, že je schránka plná. Bez váhání přiložil čip k senzoru a zámek se otevřel. Do dlaně mu vypadla tlustá černá obálka s bílým státním znakem na přední straně. *Tak a je to tady*, pomyslel si. Chvilí na ni nehnutě hleděl a mračil se. Poté zakroutil hlavou, prošel chodbou a zmizel ve dveřích svého pokoje.

Na nástěnných hodinách naběhlo 17:00. *Jak ten čas jenom letí.*

Paul seděl v křesle a hleděl ven z okna. Venku už se začali objevovat první školáci. Ti nejrychlejší již hráli na hřišti fotbal. *Kolik jim může být? Trináct? Čtrnáct? To mají ještě pět let, pět dlouhých a nerušených let. Zapečetěná obálka ležela na stolku po jeho levé ruce. Stačilo se jen natáhnout a otevřít ji. Ani sám nevěděl, proč tak ještě neučinil.*

Venku začalo pršet. Mlčky sledoval, jak kapičky stékají jedna za druhou po skle. Najednou mu to přišlo jiné. Všechno bylo zničehonic podivně neznámé a - krásné. Možná se jen do těch posledních pár zbývajících hodin snažil nacpat všechno, co mu bylo v životě milé. Uvědomit si tolik věcí, které předtím nechápal. Anebo byl prostě jenom zbabělec.

Pípnutí. Bylo 18:00.

Jsi zbabělec. Podívej - natáhni ruku a sleduj. Vidiš, jak se klepe? Myslíš, že ty před sebou se také takhle klepali? Lehce se ušklíbl a znovu zabloudil pohledem z okna. Na každého to působí jinak. Říkaj, že někdo je úplně v klidu, a pak, když jde do tuhého, ztrácí nervy. Jiný se třesou jak ratlíci, jenže potom jsou zas pevný jako skála. To se nedá říct. Každý to prožívá jinak. Důležitý je jen to, jak to celý skončí.

Na hodinách se ozval alarm. 19:00.

Paul se předklonil a stiskl tlačítko na displeji, pak přejel prsty po desce stolu a co nejklidněji sevřel obálku. Papír tiše zašustil. Ještě chvíli na ni hleděl, obracel ji, nejméně po tisíci zkoumal své jméno na štítku. Poté se nadechl. Vydechl. Pak ještě jednou. Nakonec konečně zabořil prsty pod lepení a otevřel ji.

Uvnitř nahmatal dvě věci - přehnutý list papíru a balíček, v němž se skrývalo cosi drobného a tvrdého. Chvilí oboje pozoroval. Poté odložil balíček stranou a rozložil bílou stránku.

Občane č. 05112047-2977,

dne 5.11.2066 dosáhnete plnoletosti. Jsme náležitě hrdi na váš dosavadní postup ve státním vzdělávacím programu, který...

Paul očima rychle přejel několik řádků úředních žvástů, až konečně našel, co hledal.

...v obálce, kterou právě držíte, se nachází lékařský implantátor s čipem, jenž si musíte nejspíše do půlnoci dnešního dne 4.11.2066 vpravit pod kůži v přesně určené oblasti na krku. Tento čip usnadní váš transport na místo Finální zkoušky.

O tom, co nastane v případě neuposlechnutí zákona, jste byl dostatečně informován na hodinách občanské nauky.

Přejeme vám hodně štěstí. Ať jste to právě vy, kdo si zaslouží své místo na světě!

Následoval podpis neznámého úředníka.

Poslední větu si Paul přečetl ještě několikrát. Poté odvrátil svůj zrak k zapečetěné obálce, ležící na stole. Když ji zvolna rozbaloval, jeho ruce se už netřáslly.

Drobný předmět, který mu vypadl do dlaně, byl sotva větší než televizní ovladač. Měl malou spoušť, držadlo a hlaveň, v níž se skrývala ostrá jehla. Pamatoval si, jaká to byla vždycky zábava, když se učili implantovat čipy v hodinách biologie.

Teď už mu do smíchu nebylo.

Dva prsty dozadu od ucha, šest prstů dolů. Nahmatal místo, které znal již téměř nazpaměť. Několik vteřin ho třel a ohmatával, až žíla naběhla. Poté sevřel implantátor a ztuhl.

Neměl bych počkat? Bylo právě 19:07. Mám ještě skoro pět hodin, tak kam tak spěchám? Ruka držící studený předmět lehce poklesla. Jeho oči zabloudily k oknu. V dálce právě zapadalo slunce a vrhalo mu do obličeje měkkou rudou září.

Děšť ustal již zhruba před půl hodinou a město se nyní kouzelně lesklo. Možná bych měl ještě někomu zavolat. Mobil ležel na stolku, stačilo se jen natáhnout. Mám? Katie? Nebo...

Ve světle rozžehnutých lamp spatřil, jak se poslední školáci vrací z tréninkových hřišť. Školní instruktoři je spořádaně vedli v zástupech na jejich ubikace. Ne. Pozitíří se vrátím a všechno bude v pořádku. Pozitíří se vrátím, znovu si sem sednu a budu vědět, že už to mám konečně všechno za sebou. Nechci už čekat. Udělám to hned.

Rychle pozvedl implantátor, našel správné místo a bez zaváhání stiskl spoušť. Ucítil jen drobné škubnutí. Nic víc. Na chvíli bez dechu strnul a čekal. Pak nechal ruku klesnout, odložil přístroj zpátky na stůl a zahleděl se přímo před sebe.

Zářící čísla na hodinách byla pozvolna překryta mlžnou clonou. Ještě chvíli byl schopen přečíst jednotlivé číslice, pak z nich už zbyly jen dva matné fleky. Dva fleky, které se vlnily jako nějaké podivné živočichové, spojovaly se a proplétaly, pluly kolem v husté kašovitě hmotě, která tiše šeptala: „...čas...neztráčet čas...“

Bylo 19:12. Paul Jenkins tvrdě usnul.

„Teď mě dobře poslouchej.“

Cosí neznámého hrálo na zachmuřené tváři Paulova otce. Tvářil se tak vždy, když došlo na toto téma - dnes v tom ale bylo ještě něco víc než jindy. Paulův neklid ještě zesílil.

„Nemůžu ti toho říct moc - to sám dobře víš. Každý si tím musí projít a musí to dokázat sám.“ Jeho pohled byl přísný. Když mluvil, hleděl mu zpráma do očí a mírně se předkláněl. Na každé slovo kladl až přehnaný důraz. Paul ho takhle ještě nikdy neviděl, „Ale i kdybych ti mohl pomoci, tak to neudělám.“

Ta zkouška nemá žádná pravidla. Nedokážu ti říct, co tě čeká, ani jak se na to připravit. Tam venku budeš zkrátka moct spolíhat jen na to, co ses až doteď naučil.“

„Ale-“ otevřel ústa Paul, byl však rychle přerušen.

„Řeknu ti jen tři věci, Paule. Jen tři, který ti s trochou štěstí zachráněj krk. Ale když mi do toho budeš kecat, může se ti

stát, že tě teď nechám odjet a ty se domů vrátíš v černě lakovaný bedně.“

Paul zavřel pusu a na okamžik sklopil zrak k zemi

„Pravidlo číslo jedna - Nesmíš ztráct čas. Říkej to po mně.“

„Nesmím ztráct čas.“

„Zadruhá - Najdi plot. Postav se k němu zády a jdi přímo za nosem.“

„Najdi plot. Postav se!“

„Zatřetí - a to si rychle uvědom - přežije jen vítěz. Žádný druhý místo neexistuje.“

„Přežije jen vítěz. Druhý místo neexistuje.“

Paul se odmlčel a zahleděl se na otce. Ten ho zkoumavě pozoroval.

„Je to vlastně celý tak hrozně jednoduchý, tak neuvěřitelně prostý,“ řekl po chvíli on a položil mu ruce na ramena, „Jen doufám, že už chápeš, co se po tobě chce,“ chvíli pátral v Paulově obličeji. Přemýšlel, o něčem uvažoval. Pak jen pokýval hlavou, „Zvládneš to. Víím to. Jsi přece můj syn!“ chraplavě se zasmál, ale vzápětí jeho výraz ztvrdl, „Opovaž se mě zklamat.“ Ještě chvíli mu hleděl zblízka do očí, pak ho rychle plácl po zádech a ukázal mu příjíždějící transport. Aniž by se byl ohlédl, zařadil se Paul do fronty a nastoupil dovnitř.

To bylo před dvěma týdny. Od té doby svého otce neviděl.

...pravidlo číslo jedna. Nesmíš ztráct čas...

První, co ucítil, byla palčivá bolest v zádech. Vědomí se mu vracelo jen pomalu a neochotně. Rozmazané obrysy okolo se otáčely jako na kolotoči. Sem a tam, tam a sem. Odkudsi přicházel nezřetelný, těžko identifikovatelný šum. Šustění, tiché vrzání - a něco dalšího, téměř neznatelného. Když otevřel oči, byly tu jen mžítka a jakési veliké, bobtnající skvrny. To vše se bouřlivě zmítalo a přepracovalo, až měl pocit, že musí dříve nebo později bolestivě upadnout na zem. Teprve po chvíli si uvědomil, že již dávno leží.

Pokusil se postavit - bezúspěšně. V půli pohybu ztratil rovnováhu a spadl obličejem do mokrého listí. Pár vteřin jen ležel na břiše, lupal po dechu a snažil se nevyzvracet obsah svého žaludku. Dva ostré střepy ho bodaly střídavě z obou stran hlavy tak intenzivně, že nedokázal myslet na nic jiného než na tu prudkou a nesnesitelnou bolest, která trhala na kusy každý nerv jeho ztuhlého těla.

Cokoliv však bylo v implantátoru za látku, její účinky začaly vzápětí polevovat. Netrvalo dlouho a vše se uklidnilo, šum se ztišil, mžítka zmizely. Po nějaké době se pokusil znovu pohnout. Nakonec zatnul zuby, otočil se na břicho, a s rukama pod tělem se vysoukal na kolena.

Zatímco nezřetelné obrysy kolem pozvolna nabývaly ostrých tvarů, rozpomínal se Paul kde vlastně je a co tady dělá.

Klečel uprostřed hlubokého lesa. Jeden vedle druhého, kam až oko dohlédlo, stály vysoké stromy, šuměly do ticha a nepatrně se pohupovaly ve větru. Jeho oblečení bylo pryč - místo něj měl na sobě obyčejnou šedou kombinézu. Státní znak vyšíty na její levé klopě vypadal opraně, drobné černé nitky z něj trčely na všechny strany. Nejspíš nebyl první, kdo ji měl na sobě.

Vypadalo to, že je časné ráno - slunce ještě ani pořádně nevstalo, všude okolo se však již tetelilo mdlé světlo. Kdesi zakrákala vrána, pak se ozvalo tiché zavíření vzdalujících se křídel. Spadané listí poletovalo kolem. Jinak byl všude klid.

...nesmíš ztráct čas...

Bez zbytečného zdržování se vysoukal na nohy. Vzápětí si uvědomil, že bolest hlavy je pryč.

...pravidlo dvě. Najdi plot...

Udělal krok. Pak ještě jeden. Hlava se již netočila, a tak se rychle rozhlédl. *Někdy tady musí být-*

Náhle strnul. O pár metrů dál leželo cosi v trávě. S očima přimhouřenýma přispěchal blíž, vrhaje okolo sebe nejisté pohledy.

Na promoklé zemi se válely dva předměty - láhev vody a lesklé černé pouzdro. Když se sklonil a pouzdro rozeplnul, vypadla mu do ruky drobná pistole. V postranní kapse našel jeden zásobník. V něm jeden jediný náboj.

Chvilí hleděl na předměty, které svíral v rozechvělých rukou. Myšlenky se honily hlavou všemi směry, odnikud nikam, zprava doleva, nedokázal však ani jednu z nich zachytit a stáhnout tam, kde ji potřeboval. Před očima měl jen jednu láhev vody. Jednu pistoli. A jeden náboj v jednom jediném zásobníku. *Je to vlastně celé tak prosté, tak hrozně jednoduché.* Byl to on, kdo ta slova říkal? Nebo někdo jiný? Už si nedokázal vzpomenout.

Znovu se rozhlédl, pak si jednou lóknul chladné vody, připnul pouzdro na opasek, vedle něj zavěsil láhev a vyrazil směrem, odkud v dálce mezi stromy vycházela měkká modrá záře. Již se cítil téměř v pořádku - jen bolest v zádech nepolevovala.

Po pár metrech nebylo pochyb. Před ním se tyčil vysoký silový plot, pableskující tmavě modrým světlem.

Neproniknutelné ohraničení kruhové arény, na jejíž druhé straně se teď pravděpodobně probudil někdo ve stejném věku a srovnatelné síly jako on sám. Když se Paul přiblížil, ucítil účinky silového pole - vzduch byl suchý, těžko dýchatelný, naplněný statickou elektřinou, která mu rázem postavila chlupy a vlasy do pozoru. Ve vzdálenosti deseti metrů se zastavil a ztěžka se nadechnul. Pak se otočil.

...najdi plot. Postav se k němu zády a jdi přímo za nosem...

Nahmatl pistoli a vyjmul ji z pouzdra. Když vkládal nábojnici, zaleskl se zásobník v matné záři vycházející slunce, vysílajícího mdlé paprsky skrz větve mohutných stromů. Zástrčka cvakla, Paul pevně sevřel rukojeť a stisknul pojistku. Pak vyrazil vpřed.

„...to je zkrátka nesporný fakt, o tom nemá vůbec cenu diskutovat. Každá válka - a to nemluvím jen o velké válce našeho století, ale i o dvou válkách století minulého - dokázala z těch, co ji přežili, dostat vždy to nejlepší.“

Podívejme se na všechny ty slavné osobnosti, které se objevily po první a druhé světové válce a jmenujme i ty, kteří dokázali přežít hrůzy té třetí, sotva před třiceti lety,“ pan Snyder se na chvíli zastavil ve svém výkladu, otočil se směrem ke třídě a rychle ji přejel pohledem, „Patriku!“

„Ano, pane učiteli?“

„Jmenuj mi alespoň jednu nejvýznamnější osobnost našeho století, jejíž genialita se projevila po třetí světové válce?“

„Tobias Müller, pane,“ odpověděl téměř bez váhání Patrik.

„No tak to bylo velice jednoduché, samozřejmě. Zkusme něco složitějšího - tak třeba ty, Thomasi.“

Thomas Crychton pozvolna zvedl oči a líně odvětil: „Ano, pane učiteli...“

„Řekni nám třeba, ehm, průlomové dílo tohoto věhlasného filosofa.“

Crychton sklopil hlavu a cosi zamumlal.

„Nahlas, Thomasi. Chceš přece aby slyšeli i ostatní.“

Thomas se otráveně narovnal a zopakoval jasně a zřetelně:

„Na to se vám můžu vysrat, pane učiteli.“

Třídou projel pobavený šum - rázem všichni seděli vzpřímeně a čekali, co přijde. Tyhle hádky byly vždycky k popukání, zvláště od doby co si učitel na Crychtona zasedl. Paul se lehce usmál, pak ale v mírném nesouhlasu zakroutil hlavou.

Učitel se ani nepohnul. Stejně tak Thomas. Hleděli na sebe jako by byli z kamene, aniž by jeden z nich uhnul očima byt jen o píď. Trvalo to dlouhou dobu, během níž se mezi oběma vytvořila téměř viditelná ohnivá čára žhnoucí nenávisti. Pak se Snyder konečně otočil a vytáhl svůj miniaturní datazapisník.

„Tak to bude za minus deset bodů, Crychtone,“ řekl spokojeně, „Tímhle tempem se nedopracuješ ani do druhého ročníku, chlapče.“

Crychton se znechuceně usmál a pohodil hlavou. Pak se opřel o opěradlo a začal se houpat na židli.

„Kdo nám to tedy poví?“ otočil se Snyder znovu na třídu, když uložil zápisník zpět do kapsy, „tak třeba ty, Liso.“

„Děkuji, pane učiteli. Je to kniha Zbyteční, pane učiteli.“

„Naprosto správně,“ pokýval učitel souhlasně hlavou a usmál se na ni, „a dokázala bys nám ještě říct, co je smyslem tohoto díla?“

Lisa Hudsonová, celá nadšená a rozzářená, se nadechla a spustila svým nesnesitelným hlasem ryzího šprta: „Autor zde vůbec poprvé formuluje své revoluční myšlenky o úloze občana ve státu a především popisuje takzvané ‚Zbytečné‘, kteří poškozují celý systém tím, že si dostatečně neváží své úlohy, kterou ve státním zřízení hrají. Nepůsobí jako silní jedinci, kteří by dokázali dotvářet dobrý a fungující celek, protože sami do něj nic nepřinášejí.“

„Velmi správně. To bude deset kladných bodů pro Lisu. Ddokázal by mi někdo říct, jaký je původ tohoto problému?“

„Původ je podle-“, spustila zase Hudsonová, ale Snyder ji skočil do řeči.

„Počkej Liso,“ řekl s úsměvem a gestem ji zarazil, „dáme šanci i ostatním, ano? Paule, řekni nám, co tvrdí Tobias Müller o původu a příčině této slabiny každého státu.“

Paul si přestal hrát s tužkou, na chvíli se zamyslel a odvětil:

„Nedostatek sebeúcty?“

Snyder se zamračil.

„Nedostatek sebeúcty, pane učiteli.“

„Ano, ne zcela úplně, ale správně. Dílo?“

„O povaze moderního státu, pane učiteli.“

„Dobře. Přesně jak Paul řekl, nejčastější příčinou se zvláště na začátku třicátých let našeho století ukázal být nedostatek sebeúcty, respektu k vlastní osobě a následná absence sounáležitosti, která způsobila, že se jedinec stal slabým a tím pádem nevyužitelným pro společnost. Jaké bylo řešení?“

Přihlásil se Michael Talbot.

„Michaeli?“

„Tobias Müller tvrdí, že lidé si něčeho začnou vážit, až když se toto ocitne v přímém ohrožení, pane učiteli.“

„A z toho plyne?“

„Z toho plyne, že pakliže si jedinec patričně neváží své osoby a svého života, k nápravě postačí, aby se jeho život dostal do ohrožení. O tom pojednává v druhé části díla O povaze moderního státu. Odtud pochází systém Finální zkoušky.“

„Jednoduše řečeno,“ Snyder naklonil hlavu, pak kývl, „ale víceméně také správně. To máme za pět kladných bodů.“

„Děkuji, pane učiteli.“

„Dobře, dobře, tímto jsme tedy rychle zrekapitulovali látku minulé hodiny občanské nauky. Za úkol jste měli připravit si krátké pojednání o tom, co tento systém přináší dobrého. Chce někdo začít?“

Pár rukou hned vylétlo do vzduchu.

„Tak, Angelo. Můžeš začít - stačí jedno pozitivum.“

„Zůstanou jen ti nejspochopnější, pane učiteli.“

„Správně. Někdo další?“

„Podle statistiky je 99% občanů pracovně aktivnější.“

„Dobře. Dál?“

„Lepší morálka.“

„Způsobená?“

„Hmm, lidé si občanství vybojovali. Víc si ho pak váží.“

Následovalo ještě několik dalších pozitiv, dokud se líně nezvedla i ruka Thomase Crychtona.

„Ano, Thomasi?“ dal mu Snyder slovo.

„Kontrola populačního růstu, pane učiteli,“ řekl on a zdánlivě lhostejně se přitom podrbal na lokti, „Ačkoli - doma jsem nad tím přemýšlel a pořád mi to ještě přijde jako negativum, co myslíte? A jelikož naše učebnice žádná negativa systému neuvádějí, přišlo mi to jako docela dobrý nápad-“

„To by stačilo,“ přerušilo ho Snyder, „Takže to máme dalších minus deset bodů, Crychtone. Záměrné nesplnění domácího úkolu.“

„Nesplnění?“ nedal se ale Thomas, „Naopak, ještě byste mi měli dát nějakou cenu! Dělá to na mě totiž dojem, že jsem jedinej, kdo to tady vymyslel. Nikdo z těch všech blbečků okolo na to nepřišel - na tu vobrovskou záhadu - co je na tom všem špatně!“

„Ticho! Děláte ostudu sobě i svým rodičům!“ Snyder plynule přešel do vykání. Dělal to tak vždycky, když byl rozrušen.

„To je mi ale vážně dost jedno,“ odsekl Thomas a odfrkl si, „z těch je mi na blití stejně jako z vás. To radši budu kopat příkopy, než bejt jako jeden z těch pitomejch občanů, co si nosej stříbrný odznáčky na hrudi a zapominaj, že maj na rukou krev. Naopak - ještě si myslej, bůhvíjak nejsou skvělí!“

„Varuji vás, Crychtone,“ Snyder byl už celý rudý. Žila na jeho čele nebezpečně naběhla, „varuji vás naposledy. Ještě slovo a riskujete vyhození z tohoto ústavu.“

„A víte co? To je dobrý nápad. Končím - hned teď,“ s těmi slovy se zvedl, naházal svoje věci ze stolu do tašky a vyrazil směrem ke dveřím, „ani nevím, proč jsem tu vlastně byl tak dlouho. S tímhle už nechci mít nic společného!“

„Jestli teď odejdete, Crychtone, postarám se, že už se nikdy nevrátíte!“ zařval za ním Snyder. Thomas jen pokrčil rameny, vrazil do dveří a zmizel na chodbě.

„Tohle bude mít mnohem dalekosáhlejší důsledky než si dovedete představit!“ Snyder řval jak smyslů zbavený, „Crychtone! Okamžitě se vraťte! To je rozkaz!“

Nic. Jen nedověřené dveře se pohupovaly sem a tam v průvanu.

Snyder ještě chvíli stál, zhluboka dýchal a pozoroval místo, kde Thomas Crychton zmizel. Celá třída ho nehybně sledovala, příliš šokovaně než aby cokoliv řekla. Jistě, Crychton říkal už dlouho, že něco podobného udělá, ale nikdo tomu samozřejmě nevěřil. Paul jen konsternovaně tékal očima ze Snydera ke dveřím a zpět, a snažil se dát si dohromady, co se vlastně právě přihodilo. Co to vůbec Crychton řekl, že to Snydera tak rozzuřilo? Něco hodně důležitýho, to je jasné. Něco proti státu, nejspíš. Jestli je to tak, tak si trest samozřejmě zaslouží, ale něco mu na tom nehrálo. Něco bylo

špatně. Vypadal tak divně, když to říkal, to nebyl obyčejný vztek, co z něj mluvilo. Možná-

„Konec hodiny,“ řekl Snyder, který se ještě stále nepohnul. Třída ani nedutala. Učitel vyčerpaně dokulhal ke katedře, svezl se do židle a vrhnul na něj rozzlobený pohled, „neslyšeli jste? Jáďte! Všichni ven!“

Se zmatenými pohledy si tehdy složili věci a vyběhli ze třídy.

Celý den o tom Paul usilovně přemýšlel, snažil se dát si dohromady, co to vlastně mělo celé znamenat, co to vůbec Crychton řekl tak špatného... Na nic kloudného ovšem nepřišel - snad jen s výjimkou toho, že nic takového v učebnicích rozhodně nepsali. Proto to pravděpodobně ani nebyla pravda.

S o něco klidnějším srdcem se zeptal ještě rodičů. Ti ovšem vše rychle smetli ze stolu s vysvětlením, že ten mladý Crychton se nejspíš pomátl a ať se od něj raději drží dál.

To ovšem nebylo ani tak zapotřebí - Thomas se už ve třídě neukázal. Další hodina občanské nauky proběhla naprosto normálně, o celém incidentu nepadlo ani slovo a Snyder se zase zdál úplně stejný jako vždycky - kdyby to bylo možné, řekl by Paul, že byl tehdy vlastně velmi dobře naladěný. Celou hodinu hýřil plusovými body a pochvalami.

Postupně se na všechno zapomnělo, jen Crychtonova prázdná školní skříňka připomínala, že s nimi byl kdysi ve třídě někdo jménem Thomas. Crychtonovic rodina bydlela v sousedství i nadále - když se však starého Crychtona ptali, co se stalo s jeho synem, se smíchem odpovídal, zda-li si z něj náhodou netropí žerty. On že přece žádného syna nikdy neměl.

Tehdy bylo Paulovi 14 let. Tehdy poprvé sám sebe přesvědčil, že učebnice mají nejspíš vždycky pravdu.

Slyšel jsem, že byli i takoví, co takhle bloudili celý dny. Když jeden z nich umřel zíní, musel ten, co přežil, dělat zkoušku znovu. S každým dalším metrem, který uběhl po nezřetelné lesní cestičce, se ho stále víc a víc zmocňovala panika. Jak dlouho to ještě bude trvat?

Bylo zvláštní, jak se tady, uprostřed ničeho, ztrácel pojem o čase. Připadalo mu, že běží už celé dny a týdny, podle slunce bylo však teprve poledne. Každou chvíli ze zvyku pohlédl na levé zápěstí - jen aby pokaždé zjistil, že mu sebrali hodinky. Pistole v pravé ruce už byla celá kluzká od potu a voda v lahvi celou tu dobu hlasitě šplouchala, až měl pocit, že musí být slyšet na míle daleko. Báł se z ní však napít - už beztak mu nevydrží déle než na pár hodin.

Najdi plot! Jdi rovnou za nosem... Musel si ta slova neustále opakovat. Jak mam asi jít rovnou za nosem, když jsem už dávno ztratil směr? Třeba tu jen tak běhám v kruhu? Vlastně mi přijde, že tenhle strom jsem už viděl nejmíň pětkrát! Doběhl až k rozložitému buku, několikrát ho udýchaně obešel, ale žádné stopy nenašel - ani svoje, ani ničí jiné. Do háje. Tak jak dlouho ještě?

Pomalou se svezl k zemi a zády se opřel o kámen vyčnívající z husté trávy. Dech se pozvolna uklidnil, vyčerpané svaly uvolnily a horký pot zchladnul. Jeho zrak padnul na nabitou zbraň, kterou křečovitě tisknul v dlani. Pomalu ji pozvednul, vyndal zásobník a vyňal z něj jedinou kulku, která čouhala z jeho vnitřku. Opatrně ji podržel proti modré obloze. Budu si muset zatraceně rozmyslet, kdy vystřelit. Projektil se matně zaleskl, jak na něj dopadly paprsky slunce. Doufám, že ten na druhý straně má taky jen jednu. Na chvíli strnul a sevřel kulku v dlani. Co když mi dali omylem prázdný zásobník? Co když ten na druhý straně ho má plnej a já... Vyděšeně pohlédl před sebe a kouzl se do rtu. Chvilí přemýšlel, pak ale zakroutil

hlavou. *Blbost. Každý má jen jeden náboj. Tak to prostě je. Nemůžou se splíst, to přece nejde.*

Vrátil kulku zpět, potěžkal pistoli a potom ji otřel od potu. *Když ho uvidím jako první, jsem vítěz. To by v tom byl čert, abych se netrefil - nejlepší střelec ročníku, čtyřikrát za sebou. K čemu by mi byly všechny ty diplomy, kdybych ted' minul?*

Otřel si čelo a rozhlédl se. *Musím být první. Pak mam vyhráno.* Vzal zbraň, usmál se a namířil na vzdálený strom. V tu chvíli se zarazil.

V dálce, přímo proti místu kde seděl, prosvítalo mezi stromy cosi světlého. Pomalu se předklonil, zaclonil si oči a zamžoural - byla to planina. Vzápětí byl na nohou a rychle se prodíral vpřed. Srdece mu už zase divoce tlouklo.

Po pár minutách plížení stanul na kraji lesa. Před ním se doširoka rozprostírala rozlehlá holá pláň, posetá obrovskými úlomky bílého kamene a ostrůvky vlnící se vysoké trávy. Jako by je tady rozmetala nějaká bomba či něco podobného. Bylo jasné, že konečně dorazil do středu arény - vypadalo to přesně tak, jak to popisoval otec. Všechny arény byly tedy nejspíš stejné, v hlubokých lesích, obehnané plotem, s širokou planinou uprostřed. *Jasně, že jsou stejné, každý má přece stejný podmínky.*

Paula vždycky zajímalo, kam je jen vláda mohla umístit. To bylo pochopitelně státním tajemstvím. Nikdo to nevěděl - kromě těch nejvyšších, samozřejmě. Ve škole se říkalo, že by mohly být někde na Sibiři - nebo na severu Kanady. Jiní tvrdili, že pro ně vymezili opuštěné ostrovní oblasti, třeba Skotsko nebo Nový Zéland - ta místa, která už po válce neměla cenu znovu osidlovat. Těžko říct, les okolo byl smíšený, zdálo se celkem teplo - alespoň na podzim - a příroda se nijak nelišila od té, kterou znal z lesů okolo svého města. Nemohl být moc daleko od domova. Za pár hodin by ho rozhodně nemohli odvézt tak daleko, jako na Sibiř, kdoví?

Nekecej blbosti. Tohle přece není Sibiř, vlastně to není vůbec důležité, kde seš. Soustřed' se radši na to, co tady děláš. Pořád to bereš jako na nějakou pitomou hru, nebo co...

...přežije jen vítěz. Druhý místo neexistuje... Paul pomalu odjistil zbraň. Skrčený ve vysoké trávě obhlédl obezřetně planinu. Jednou, podruhé. Pak potřetí. Když nespátřil jediný pohyb, vyrazil opatrně mezi stromy. *Tak, ted' už žádný chyby. Někde tu je - a já budu první, kdo vystřelí.*

Uplynulo několik minut. Pak hodina. Dvě. Cesta se zdála nekonečná.

Planina se nakonec ukázala ještě větší, než si ze začátku myslel. Z jednoho jejího konce na druhý mohla mít tak dva kilometry, velkou část z toho ovšem zabíraly nakupené hromady kamení. Rychle a bez zaváhání se prodíral podél jejího okraje, s očima neustále upřenýma doleva, pokoušeje se zachytit jediný podezřelý pohyb. V jednu chvíli se mu dokonce zdálo, že kdesi daleko před sebou se cosi rychle mihnulo, když se však zastavil a očima to místo vyhledal znovu, již nic nespátřil. Jen pár větví se líně pohupovalo ve větru.

O pár minut později dorazil na druhou stranu. Planina se odtamtud jevila téměř totožně jako z místa, odkud prve vyšel.

Krucinál, zaklel a zaťal zuby, tak co bude? Ani jediný zvuk se neozval, aby přerušil klidné šumění ve větvích. Žádný pohyb, krok, výkřik, ani zašustění. Nic. Všechno bylo až nepřirozeně klidné a nenápadné. Snad kromě -

Paul se trhnutím zarazil a přimhouřil oči. Cosi ho upoutalo u nedaleké rozbahněné kaluže plné špinavé vody. Téměř neznatelně zčeřená hladina, mírně zakalená voda, tiché

šeptající vlnky. Mohl to udělat vítr. Nebo nějaké zvíře - třeba pták. Ale něco bylo špatně.

Udělal krok, rozhlédl se, pak popoběhl a skrčil se mezi stromy. Byl teď na samém kraji lesa, stačilo udělat krok, a byl by zcela nekrytý. Ale musel si být jistý. Ještě jednou vrhl rychlý pohled na všechny strany, pak se zvedl a doběhl až na okraj kaluže.

Tam, kde se rozbředlá hlína svažovala do mělkého jezírka, zela hluboká stopa. Stopa s totožným vzorkem, jako byl i na jeho vlastních podrážkách. Musel být čerstvý, ten někdo tu prošel sotva před pár minutami, možná ani to ne. Jak ji pozoroval, uvědomil si, že se do ní vlastně ještě ani nestačila pořádně nalít voda. Uvědomil si, že ten někdo bylo možná vyrušen, když si nabíral vodu do láhve. Uvědomil si...

Ohlušující výstřel zazněl zhruba ve stejnou chvíli, kdy Paul pochopil, jakou udělal chybu. Pistoli již měl pevně v rukou, stál napolo otočený a co nejrychleji se snažil přikrčit za nejbližším kmenem. Nebyl však dost rychlý. Kulka, která s krvelačným zahvizdnutím proletěla vzduchem, se zakousla do jeho levého ramene a téměř okamžitě vyletěla s hlasitým křupnutím na druhé straně. Krev okamžitě vytryskla na šedou kombinézu a nesnesitelná bolest pronikla do každého nervu jeho těla. Vykřikl, před očima se mu zatmělo a vši vahou dopadl na zem.

Najednou bylo všude plno myšlenek. Rojily se jako hmyz, objevovaly se odnikud a mizely nikam, byly jich tisíce a milióny. *...nesmíš ztrácet čas, křičela jedna, ale vzápětí ji přehlušila další: Jsi naživu! Přežije jen jeden... druhé místo... jeden... jeden náboj. Pistole! Zasténal a vysoukal se na kolena Bližící se kroky, hluk, přerývaný dech, ozvěna v uších a pach potu, chuť krve na jazyku, tma. ...jeden náboj ...tři pravidla.*

Paul namířil zbraň před sebe a marně se rukama pokusil rozehnat kupící se temnotu okolo. Zuby měl pevně zaťaté, nesnesitelná bolest pulsovala jeho levou paží. *...tak jednoduché. ...strašlivě prosté.* Bolest byla jako pila, pokoušející se uříznout ruku od těla.

S nesnesitelným pocitem hrůzy v zádech se postavil a když se temnota konečně na pár vteřin rozptýlila, namířil zbraň na bližící se černý stín, svírající v rukou cosi velkého a mohutného. Bez dalšího rozmýšlení vystřelil.

Zazněl výkřik. Zpětný náraz a tupá rána do ucha. Nová vlna bolesti následovaná neznámou silou, jenž s ním smýkla stranou jako kusem papíru. V tu chvíli nevěděl, že byl zasažen tlustou dubovou větví do hlavy, že trefil jen vysoký smrk místo rozzuřeného černovlasého muže, který stál před ním a přerývaně sípal. Cítil jen štek pod rukama a vodu páchnoucí po krvi. Bahno podkluzující pod nohama. Vnímal nedostatek vzduchu a všudypřítomnou bolest.

Vzápětí ho silné ruce popadly ze zadu za kombinézu a mrštily jím na tvrdou zem. Ještě ani nestačil vykašlat nechutnou břečku a již ucítil ránu do břicha. Pak další. A ještě jednu. Vše se točilo, vše se zmítalo a houpalo, chtělo se mu zvracet, ale nebylo co. Pistoli už dávno neměl v rukou, ale ta již stejně nebyla k ničemu. Byl tu jen ten nad ním, který mu zasazoval ránu za ranou, úder za úderem, nemilosrdně a zuřivě, do hlavy, do břicha, do krku a slabín. *...CO JSEM MU UDĚLAL?! CO?* Myšlenky, slova, věty, to vše se postupně ztrácelo za šedivou clonou bezmoci, nekonečně dlouho, nesnesitelně a nepochopitelně dlouho, až dokud-

Prsty jako svěráky ho sevřely na krku a přirazily k zemi. Tlak. Tlak a konec. Už žádných nádech, žádný nádech, ani jeden jediný. Mohl jen ležet a čekat. Smrt. Smrt, která byla nyní jistější než cokoliv, co za svůj krátký život poznal.

Jistější než bolest, jistější než hrůza, jistější než pud sebezáchovy a vůle žít. A přitom všem necítil nic - ani strach. Ani lítost. Snad jen zklamání.

A najednou bylo ticho. Na jediný krátký okamžik se vše vyjasnilo, obrysy dostaly tvar, barvy se ustálily - a on spatřil vysokého muže klečícího na jeho hrudi, muže s rukama od krve, s rozčuchanými vlasy, špinavým obličejem a výrazem, který nedokázal popsat. Muže s velkým bílým kamenem v ruce, napřaženého k ráně, již dávno rozhodnutého a připraveného - a přece najednou váhajícího. Skoro jako by se najednou probudil, jako by se probudil na nějakém špatném místě ve špatný čas a s naprosto špatnými úmysly. Muže, který najednou nemohl uvěřit tomu, co tu vlastně dělá.

Těžko říct, co se stalo potom. Ta myšlenka byla příliš rychlá než aby ji Paul stačil vůbec zachytit. Proletěla kolem a nezněla již jako „Přežije jen vítěz!“. Mnohem víc připomínala nenávistný výkřik plný úzkosti a strachu, řvoucí jenom jedno jediné slovo: „Zabij!“

Netušil, jak se najednou ocitl na protivníkových zádech. Pravděpodobně mu ta krátká chvíle zaváhání stačila. Jeho děs dal impuls, nenávist sílu a vztek dokonal zbytek. V tu chvíli vše viděl jen jako nějaké bláznivé představení v podzemní diskotéce, kdy světla blikala v krátkých intervalech a odhalovala pokaždé úplně jiný, fascinující obrázek. Byl tu, držel ho za vlasy a vrážel jeho hlavou do země. Byl tu, svíral kámen a drtil jeho lebku ostrými hranami. Byl tu a neúnavně mlátil pěstmi do krvavé hmoty, ležící pod tělem. Byl tu, ale přece tu nebyl. A celou tu dobu si přál, aby mohl říct, že to přece není on, že to byl někdo úplně jiný, někdo horší, někdo krvelačný a plný nenávisti, nějaký vrah a kriminálník... Ne on.

Za chvíli bylo po všem. Těžko říct, jestli utekla hodina, den nebo rok. Dost možná se to odehrálo jen v jedné minutě.

Tady, uprostřed ničeho, se přece jenom tak lehce ztrácel pojem o čase. Byl sám. Sám, vyčerpaný, špinavý od krve, žhnoucího potu a chladivého bahna. Jen on a ticho. Jen on a prázdno. Jen on a nehybné tělo. Jen on a slzy zoufalství. Slzy, které stále dokolečka šeptaly těch pár slov, jenž slyšel tak strašně nepochopitelně dávno...

Zdá se to vlastně celé tak jednoduché. Tak neuvěřitelně prosté...

„Mami?“

„Ano, Paule?“

„Mami, znáš tu starou paní, která občas chodí okolo našeho domu? Tu s tou velkou taškou a barevným kabátem?“

„Paní Flemingovou?“

Paul kývl.

„Copak s ní je?“ maminka usedla na postel a načechrala mu polštář.

„Víš, včera jsem ji potkal.“

„A?“ zeptal se s úsměvem.

„Ona říkala,“ Paul se zarazil. Náhle zapochyboval, zda-li jí to vážně chce říct.

„Co říkala?“

„Říkala, že tatínek-“ Paul se začínal červenat, „...že tatínek kdysi zabil jejího syna.“

„Překvapený výraz se rozlil matčinou tváří.“

„To že říkala?“ zeptala se překvapeně a rozčileně zakroutila hlavou, „vždyť jsem ti už přece vysvětlovala, jak to s ní je, Paule. Přece víš, že je stará, a že už jí hlava moc neslouží-“

„A ještě říkala...“ slzy se vlyly do Paulových očí, „že jsem synem vraha.“

„Co to říkáš?“ kroutila hlavou stále rychleji a pevně ho přitom uchopila za ruku, „Ty tomu snad věříš?“

Paul tiše zavzlykal.

„Věříš tomu, Paule?“

„N-ne...“

„No tak vidíš,“ usmála se a pohlédla mu do očí, „to jsou jenom ošklivé a zlé pomluvy, broučku. Nic jiného, víš?“

Pokýval hlavou, oči se mu ale stále ještě leskly.

„Ale no tak, ty truhlíku. Pojď sem,“ jemně ho objala a políbila na vlasy, „přece víš, jak tě máme s tatínkem rádi.“

No?“

„Vím,“ zavzlykal on a přivinul se k ní.

„Tak už neplač...Všechno je v pořádku ...ššš...“

„Mami?“

„Ano, láska?“

„Budu někdy muset taky někoho zabít?“

Strnula. Snažila se nedat to na sobě znát, ale Paul to poznal.

„To máš od ní?“

Neodpověděl.

„To ti řekla, Paule?“ zeptala se důrazněji.

Kývl.

„Tak a dost,“ řekla, pustila ho a přísně na něj pohlédla, „nechci už, abys s ní prohodil jediné slovo, rozumíš? Nikdy!“

Vystrašeně kývl a se zmatkem v očích sledoval, jak se její hlas klepe.

„Slibuješ?“

„Slibuju.“

„Tak to je hodný kluk.“

Vstala, rychle ho políbila a zamířila ke dveřím.

„A mami?“

„Dobrou noc, Paule.“

„Ale-“

„Řekla jsem-,“ nahmatala vypínač a zhasla, „dobrou noc.“

„Dobrou noc.“ zašeptal zklamaně Paul.

Dveře klaply a v pokoji se rozhostila tma. Jen nástěnné hodiny matně blikaly. Jen světla zvenčí vrhala na strop podivné obrazce. Jen osm ospalých svíček na zbytcích narozeninového dortu ospale poblikávalo.

Šouravým krokem se Paul vracel domů. Uplynuly tři týdny, od doby, kdy ho našli ležet v záplavě krve na pusté pláni uprostřed hlubokých lesů kdesi na východě. Nikdy mu neřekli kde. Za tu dobu se jeho rány již stačily z velké části zahojit. Z nemocnice ho pustili po týdnu léčení, utrpěl vlastně jen otřes mozku. Do prostřeleného ramene se naštěstí nedostala infekce, a tak mu ho doktoři dali téměř okamžitě dohromady. Zbyl už jen nepříjemný pocit a lechtává bolest při zvedání paže, nic víc.

Uplynuly tři týdny a stejně jako nepříjemná bolest, i tíživé myšlenky v jeho mysli začínaly postupně blednout. Myslel, že už nikdy nezapomene. Mýlil se. Mýlil se v mnoha věcech - vlastně skoro ve všem. A tak nyní necítil nic než nekonečnou, nádhernou a neuvěřitelně uklidňující úlevu, která postupovala všim okolo. Úlevu a klid. Klid a štěstí. Ten pocit, který se jako tísnivý mrak objevil krátce před jeho devatenáctými narozeninami, nyní ztratil svůj hnilobný nádech hrůzy a změnil se v něco úplně jiného. Něco, co snad až dosud nepoznal. Něco, co ani těmi nejkrásnějšími slovy nedokázal popsat. Vlastně se o to ani nesnažil, užíval si to jen tak, jak to bylo...

Je to zvláštní, jak je najednou všechno úplně - jiný. Jiný, než si to pamatuju. Když míjel nízké hnědé zábradlí, natáhl ruku a

přešel po něm prsty. Dešťové kapky, které jimi setřel, mu ulpěly na kůži a svezly se až na předloktí. Paul se jen usmál. *Nejspíš to nikdy nepochopím. Nikdo to asi nemůže pochopit.*

Jak kráčel po schodech ke své ubikaci, rozhlížel se, jako by zde byl poprvé. Najednou viděl tolik detailů, které mu předtím unikaly. Umělá květina na okně. Nově natřené stěny. Vymetené pavučiny. Starý dřevěný stůl vedle dveří. Vždycky o něj ráno zakopnul, když spěchal do školy. Teď přišel blíž, lehce ho odsunul a přešel po jeho desce. Zamyšleně se otočil a pohlédl na poštovní schránku u dveří. Byla plná.

Uvnitř našel pět dopisů. Dva z nich úřední - gratulovali mu k jeho úspěchu. Třetí byl od Katie. Probřečela prý strachem celý týden. Zbylé dva od rodiny - od prarodičů a - od otce. Paul se zarazil. Nevzpomínal si, že by mu byl kdy otec poslal dopis. Mírně rozechvěle ho otevřel.

Uvnitř bylo pod předtištěným úředním mustrem napsáno úhledným písmem pár strohých vět.

Synu,

chci, abys věděl, že jsme na tebe oba - matka i já - velice pyšní. Vždy jsme věřili, že to dokáže, a tys nás nezklamal. Co nevidět se staneš plnohodnotným občanem a já jsem se proto rozhodl, že by bylo vhodné, uspořádat rodinnou oslavu. Očekáváme tě 28. listopadu.

Otec

Když dočetl, sklopil oči. Pak jenom pomalu pokýval hlavou. *Samozřejmě, že se nic nezměnilo. Ani nemohlo. Zvedl hlavu a usmál se. Na tom ale nezáleží. Byla to povinnost. Nic víc. A nic méně.*

Pomalou dopis složil, vrátil ho do obálky a odemknul dveře pokoje. Uvnitř už čekaly dva velké sbalené kufry. Když usedal do křesla, na tváři mu ještě stále hrál onen podivný úsměv...

Mé jméno je Paul Jenkins. Jsem ten, který přežil.

THE END

Strýček Maxwell vypráví: jak elektromagnetické vlnění ovlivnilo můj život

O dřevěného Turka – scénář

Hana Bednářová poslala do zmíněné soutěže svůj scénář a získala s ním první místo (jak můžete vidět v rubrice Literární soutěže). Přestože se nejedná o ryzí SF, možná snad umělecký náhled na vědcův život, dovolili jsme si vám ho poskytnout, protože se jedná o zdařilou a poučnou hříčku, pardon, vlastně muzikál...

rozverná, didaktická a jednoaktová hra

účinkují:

James Clerk Maxwell

sbor

imaginární studenti

MAXWELL: (neadresně) To bylo tak...

SBOR: Pověz jak! Pověz jak!

MAXWELL: (tajuplně) Jednoho deštivého třináctého listopadového dne se ve staré skotské šlechtické rodině Clerků narodil další malý Clerk, jehož otec přijal jméno Maxwell... Tušíte již?

SBOR: To si piš! To si piš!

MAXWELL: (potěšeně) Ano, říkali mu James a když vyrostl, nosil krásný plnovous. Byl to prostě kus!

SBOR: To je vskutku plus!

MAXWELL: Neodbíhejme ovšem. Můj otec záhy ovdověl a začal se chovat poněkud podivinsky. Mezi jeho světlé chvílky bezesporu patřil nápad obšťastnit mě dalekohledem. (zasněně) Stal se ze mne mladý vědec; studoval jsem Faradayovy práce...

SBOR: Skutečně? Bez legrace?

MAXWELL: (nenuceně) Jistě, už jako čtrnáctiletý jsem vykazoval značnou intuici pro exaktní vědy; pomocí nitě a špendlíků se mi podařilo zkonstruovat přesnou elipsu. Během dalších pěti let jsem dodal ještě dva další příspěvky: O teorii oválných křivek a O rovnováze pružných těles. Tyto tři články byly dokonce čteny na shromáždění Královské společnosti!

SBOR: Slávy jsi měl jistě dost!

MAXWELL: (trpce) Pche, ty mrzké existence mne nenechaly přednést vlastní dílo! Odšišlal to za mě jakýsi páprda. Prý jsem na to příliš mladý.

SBOR: Pozděj přivítali tvoje rady!

MAXWELL: (s povzdechem) Inu, počátky jsou vždycky těžké. Studium prací Faradayových jsem se dostal k elektrodynamice...

SBOR: Napínáš nás velice!

MAXWELL: (potměšile) Vzešlo z toho takové milé pojednání o Faradayových siločarách. Dospěl jsem k vektorové diferenciální rovnici... (udiveně) Kam prcháte, děcka?

SBOR: Zaslechla fyzikální pojem, jsou fuč, skoro všeka!

MAXWELL: (uraženě) Ale vždyť jsem jen popsal průběh magnetických siločar v blízkosti elektrického proudu! Podle té rovnice každá jednotlivá proudová linie vytváří vírové magnetické pole!

SBOR: To jim ale nic neříká, sudokopytníku!

MAXWELL: (rozohněně) A roku 1860 jsem na základě měření vnitřního tření zjistil, že molekuly nemají stejnou rychlost – proto je difúze pomalá! V potu tváře jsem odvodil zákon rozdělení rychlostí! Nevděčníci!

SBOR: To víš, současníci.

MAXWELL: (nostalgicky) Kde jsou ty doby, kdy jsem přednášel v Cambridge... Přichází však můj triumf! (procítěně) Pojednání o elektřině a magnetismu! (ke zbylým posluchačům) Zcela změnilo pohled na elektrodynamiku! Galilei a Newton se tak stali mými bratry v převratu vědy. Tak například se v něm dozvíte, že zdrojem elektrického pole

může být buď elektrický náboj, nebo proměnné magnetické pole! Podobně zdrojem magnetického pole může být buď magnet, nebo elektrický proud! (nečekaně k nejbližšímu studentovi) Znáš moje rovnice?

SBOR: Ty jsou známé velice!

MAXWELL: (stále ke studentovi) Netvař se tak vyděšeně!

SBOR: To my je užíváme denně!

MAXWELL: Nuže, vysvětlují všechny známé zákonitosti elektrických a magnetických polí a zároveň objasňují výsledky všech tehdy známých fyzikálních experimentů z obou oborů! Chachá, teď jsem tě dostal!

SBOR: Chachá, chachá!

MAXWELL: Taky jsem předpověděl existenci příčných elektromagnetických vln, které se mohou šířit ve vakuu; dokázal je jeden šikovný německý vědec, Hertz, tuším. Což mne přivedlo na další skvostnou myšlenku – jak asi souvisí takové světlo s elektromagnetickým vlněním?

SBOR: Jamie, Jamie, to je zřejmý!

MAXWELL: Jistěže! Světlo je příčné elektromagnetické vlnění v určitém intervalu frekvencí! Díky mně získávají optické jevy konečně smysluplný a bezesporný teoretický podklad a optika se tak stává lukrativní součástí nauky o elektromagnetických jevech! (ztiší hlas, spiklenecky) Nechci se vychloubat, ale byl jsem to zase já, kdo zjistil, že elektromagnetické vlnění může existovat a šířit se i v prázdném prostoru. A teprve v minulém století vědci zjistili, že látka a pole, dvě formy hmoty, se mohou v sebe navzájem přeměňovat. Amatéri! Všechno jsem holt nestihl.

SBOR: To jsi správně vystihl!

MAXWELL: (pokyvuje hlavou) Ano, ano, pokud se dobře pamatují, již v roce 1879 jsem vstoupil do temné řeky...

SBOR: V našich myslích (resp. učebnicích) však přežiješ věky!

MAXWELL: (loučí se) Provázej vás elektromagnetické vlnění!

SBOR: Ach, jsme celí zasnění...

J. C. Maxwell

*13.11.1831

†5.11.1879

*Zde leží ten,
kterýž zasvětil život vědě,
jemuž denním chlebem
byl výzkum v zájmu pokroku lidstva
a kdož propadl kouzlu mámení,
nesoucího hrdý název:*

Elektromagnetické vlnění

*Nad úžasnější jev není,
hlásal jistý Angličan.
Kdo jiného je miněni,
budiž tvrdě potrestán!*

Relax In Peace

Údaje o Maxwellově životě jsou čerpány především z malé moderní encyklopedie Co víte o dějinách fyziky autora Vladimíra Malíška, vydané nakladatelstvím Horizont Praha roku 1986.

Perníková chaloupka

O dřevěného Turka

Jiří Mazurek patří mezi zkušené a dokonce úspěšné psavce, jak jinak nazvat první místo v CKČ 2005, kdy v kategorii román zabodovala Legenda o Garonně. V Ikaru 2006 se jeho dvě práce probjovaly do finálové skupiny a třetí Mrakodrap obsadil páté místo. Podobně bychom mohli ještě pokračovat. Raději vám nabídneme vtipnou a neotřelou pohádku O Jeničkovi a Mařence. Zábava, ač drsná, musí být.

„Mám strach, Honzo,“ řekla Mařenka a stiskla svůj Walter 45.

„Z čeho?“ zeptal jsem se. Ksicht jsem měl pomalovaný černozeleňým sajrajtem, na hlavě starou esesáckou helmu a v dlaních nabitý kalašnikov. Prodírali jsme se lesem a podle busoly mířili ke kótě 286.

„Je tma, nic nevidím,“ zařňukala ségra. „Měl bys vylézt na strom a rozhlédnout se, jestli neuvidíš nějaké světýlko!“

Řeknu vám: nikdy s sebou neberte ženskou, a to ani když jdete vraždit a loupit!

„Na strom nepolezu, neumím šplhat!“ zabručel jsem a nasadil si noktovizor. Tma se rázem proměnila v den. A v dálce zasvítily povědomé obrysy...

Laserovým dalekohledem jsem změřil jejich vzdálenost. „Už jen pět set čtyřicet metrů, ségra! A pozor, ať nešlápněš na toho hada, co máš před sebou!“

Mařka vyjekla hrůzou a musel jsem jí dát na pusu roubík. Alespoň prozatím. Hadovi jsem podřízl krk a vrhl se na

břicho. „Na zem, ségra!“ zavelel jsem. „K cíli se doplazíme! Slyšel jsem, že tam má kulometné hnízdo!“

Až do vzdálenosti tří set metrů to šlo jako po másle. A pak se ozvalo hlasité: „Ratatatata!“ doprovázené padáním větvi.

Mařka si strhla roubík. „Brácha, to bude ten kulomet,“ zašeptala.

Moje ségra má prostě obdivuhodný postřeh...

Přesnou dávkou ze samopalu jsem kulomet umlčel. „Plazíme se dál!“ poručil jsem. „Bacha na miny a ostnatý drát!“

Jo, dobývat střežený objekt je pořádná fuška. Zvláště, když tím objektem je Perníková chaloupka...

Než jsme se do téhle akce pustili, pečlivě jsme prostudovali všechny možné zdroje: archívy CIA, akta FBI, satelitní snímky špionážních družic, záznamy sicilské Cosa Nostry a kreslené pohádky. Všechny se shodovaly v jednom: je tam perník. Spousta perníku. A ceny cukrovinek na světovém trhu stoupají přinejmenším stejně strmě jako cena

ropy. Perník o hmotnosti domu má cenu luxusního Rolls-Roycu. Prostě zlatá žila pro schopné jedince, kteří se nebojí trochu riskantního byznysu...

Přeštípl jsem kleštěmi ostnáč na prvním zátarasu. „Babka to tu má docela dobře ošetřený, co?“ zamumlal jsem a druhou rukou zneškodnil nášlapnou minu.

„Nezdá, se, mrcha!“ přikývla Mařka a granáty na jejím štíhlém pasu zacinkaly. „Až budeme blíž, můžeme jí pustit do kuchyně trochu nervového plynu.“

„Raději ne,“ řekl jsem. „Pečivo by se mohlo znehodnotit. A ne abys použila plamenomet na něco jiného než na tu babiznu!“

„Si myslíš, že jsem praštěná, ne?“ zašklebila se a plácla se dlaní do čela. A zasténala bolestí. Zapomněla, že v ní má Waltera...

„Si nemožná, ségra! I Večerníček by to zvládl líp!“

Její modré oči by mě mohly zavraždit... Jenže prachy jsou prachy a já jsem ten, kdo je získá, Jeníček z Brigády Rychlého Nasazení, kurva.

Sto metrů před cílem jsem vypustil Očko. Jeho let jsme sledovali na ségrině monitoru. Vypadalo to, že venku nás už žádné nástrahy nečekají. Očko nakouklo oknem dovnitř. Byl tam dřevěný stůl, pec, dvě židle a stará almara. Baba seděla u stolu.

„Co tam dělá?“ zašeptala ségra.

Babka se nad něčím skláněla a občas do toho psala.

„Luští křížovky,“ řekl jsem. „Obvyklá činnost důchodců. Stimuluje mozkové funkce a posiluje imunitní systém. Papoušek na tři je ara a přímý úder sot. Babka bude tvrdý protivník,“ řekl jsem rozvážně.

„Seš vůl,“ řekla ségra.

„Býk, když už,“ opravil jsem ji. „Jak ji odstraníme? A kdo to udělá?“

„Nech mě ji,“ zaprosila Mařka. „Vypadá tak mile. Potřebovala bych nějaké nové recepty. A pak ji zlomím vaz.“

„Dobrá,“ přikývl jsem. „Ale znásilňovat ji nebudeme, že ne? Nedáme si před akcí jedno číslo, ty a já, hm?“ navrhl jsem s neodolatelným úsměvem.

Praštila mě kolenem do břicha. No, možná o něco níž...

„Aú,“ vypískl jsem tenkým hláskem.

„Jsi vůl,“ zopakovala vesele. Tentokrát jsem nic nenamítal...

Proplížili jsme se k baráku a pak už jsem slyšel sám sebe, jak řvu to idiotské: „Naval perník, pohádka skončila!“

Vrhl jsem dovnitř několik slzáků, v plynové masce proskočil oknem a dopadl na dřevěnou podlahu. Mařka zároveň se mnou vykopl dveře a parakotoulem zacílila na babku.

Babizna odložila křížovky a spokojeně si zamnula dlaně. Plyn jí, zdá se, ani trochu nevadil. Krákoravým hlasem řekla: „Čekala jsem na vás celou věčnost, děti moje!“ Načež tasila obě Beretty a přítom na mě převrátila stůl.

Uši mi zaplnil svist kulek...

Ukázalo se, že babka má na sobě neprůstředlnou vestu! To jsou mi dneska důchodci... Prý nemají ani na činži! Náboje došly a začal boj muže proti muži, tedy vlastně stařence...

A dostal jsem na budku! Babka mě bleskově svázala do kozelce, a pak si to vyřídila se ségrou. I když ségra dělá judo a karate, neměla šanci. Ocitla se postupně na kolenou, na lopatkách a v poutech vedle mě.

„Ses teda vyznamenala!“ vyčetl jsem ji. „Nechat se složit senilní babiznou!“

„Použila nedovolený chvaty!“ prskala Mařka a její dlouhé hnědé vlasy jí padly do očí. Určitě se co nevidět rozbulí...

„Co teď budeme dělat, brácha!? Fňuk, fňuk...“

Už je to tady...

Babka kulhavou chůzí, „Ach, ta artróza, děti...“ došla k peci a otevřela dvířka. No spíš vrata. Vyšlehl na nás žár, jakoby netopila uhlím, ale uranem. A v tom žáru uvnitř se pekly nějaké kosti, jestli jsem dobře viděl... I přes horko v místnosti mě zamrazilo.

„Musíme něco vymyslet, a rychle!“ zašeptal jsem. „Nebo si s námi zvýší výhřevnost!“

Babka pohrabáčem udělala v peci místo a pak si nás změřila tím svým krivým pohledem. „Tak, holomci, kdo půjde první?“ zaskřípala. „Jeníček nebo Mařenka?“

„Mařka půjde první!“ prohlásil jsem rozhodně. „Má ráda teplo. Minulý rok byla u Rudého moře!“

Něco mě dloublo pod žebra a nenávislně zasyčelo...

„Ále, dětičky moje, v Egyptě?“ zasípala ta ježibaba. „Tříhvězdičkový hotel?“

„Ano, paní,“ odpověděla slušně ségra. „All inclusive.“

„Nepovídej, děvenko,“ děla stařenka a tlačila ségru k peci. Ta začala křičet, jako by ji snad chtěli zaživa zpopelnit, nebo co... Babka ji umlčela ranou pohrabáčem do spánku, strčila ji do pece a přirazila za ní dvířka.

Úlevou jsem si oddechl. Odhadl jsem totiž, že dva lidé se dovnitř nevlezou. Jenže ďábelská babizna mě vypekla! Počkala, až Mařka dohoří, a pak jen vymetla popel a rázem bylo v peci místo i pro mě!

Stiskl jsem rty. Budu si představovat, že jsem na Sibíři, a mráz mě kouše do prstů, umínil jsem si, zatímco mě babizna kopanci posouvala k výhni.

„A kde je dědoušek?“ zkoušel jsem zdržovat.

„Nahoře na almaře,“ zachechtala se babka.

Na almaře stála šedivá urna...

Oheň se mi opřel do tváře, sežehl mi obočí a pak jsem se zašprajcoval o dvířka. Přece jen jsem trochu robustnější než Mařka a v kozelci mě dovnitř nedostane...

„Jejdanánku,“ posteskla si ta milá babička. „Jak tam dostanu tebe? Budu tě asi muset nakrájet, synáčku,“ zahuhlala a šla si pro obrovský nůž zavěšený nad dveřmi.

Začal jsem sebou zmítat, ale pouta se ještě víc utáhla.

„Mám poslední přání!“ vykřikl jsem. „Mám ve vestě doutník! Rád bych si ještě před smrtí zapálil!“

Babička spráskla ruce dojetím. „Ale jistě, můj milý spratečku. A která kapsička to je?“

„Ta nejspodnější vlevo, babičko!“

Babka tam ponořila své vychrtlé pazoury a vytáhla doutník. Přivoněla k němu a sedla si za stůl. „Ten nedostaneš, chlapečku,“ zaskřípala. „Ten si zakouřím já!“

Škrtla sirkou a ...

...a já jako zázrakem přežil!

Přece jen, jednak už byla babka stará, a jednak byla té roliče semtexu mnohem blíž než já. Ale je to smutné, takhle umírat na klidné penzi, to vám povím... Kdybych jí tím řeznickým nožem nevykuchal hrudník, snad by ta mrcha ani nechcípla!

Nastalo ráno a trochu se ochladilo, tak jsem babiznu přiložil do pece. Hned mě zahřálo vědomí, že se o perník nemusím s nikým dělit. Vdychl jsem sladkou vůni marcipánu. Všechno dobře dopadlo...

A jak se říká u nás v armádě: Bez práce nejsou koláče!

Bouře

O dřevěného Turka - poezie

Janu Dvořáčkovou z našeho serveru znáte velice dobře. V Dřevěném Turkovi bodovala zejména v kategorii poezie, ze které jsem vybral její dvě básně - Bouři a Pýchy dcer...

Uprostřed pole hromada kamení leží.
Setmělo se, v dálce hřmění.
Nad mohylou sklánějí se kněží.
Nastal čas, kdy se všechno změní.

Slunce zakryly mraky plné deště.
Černé a těžké, jako příchod noci.
Kněží čekají malou chvíli ještě.
Až večer předvedou ukázkou moci.

Zaplály ohně, hudba začala hrát.
Dnes všichni kromě *Ni* nepůjdou spát.

Uprostřed pole hromada kamení leží.
A u ní stojí mladá dívka, bledá.
Započal obřad, oznámili kněží.
Zahřmělo znovu a vítr se zvedá.

Bohové zlobí se, hlásali kněží.
Úroda zmrzla dřív, než jsme jí sklidili.
A příkaz zní... mladou a svěží.
Dívku z vesnice, abychom zabili.

A hoří ohně, hudba hraje.
Nevinné děvče se před smrtí kaje.

Přistoupiv k ní, bělostné roucho sňal.
První z nich se jí do očí podíval.
„Neboj se, to musí tak být.
Abychom dál mohli tu žít.“

Tak všichni věří, že krev mladé dívky.
Vrátí jim, co příroda jim vzala.
Chladný déšť omyl její křivky.
A její slzy, když se rozplakala.

Uhasly ohně, hudba přestala hrát.
Krev zbarvila oltář, *Ona* může jít spát.

Uprostřed pole hromada kamení leží.
Bouře ustala v průběhu noci.
Tělo její jali se pohřbít kněží.
Muže z vesnice vzali ku pomoci.

Bohy si vraždou usmířili.
Své děti chlebem nakrmili.
Však nikdo netuší, že za rok zase.
Další dcera dá sbohem kráse.

Pýchy dcer...

Hříchy otců, pýchy dcer, strachy našich matek.
Vyjde to nastejno, ber jak ber.
Však je v tom trochu zmatek.

Ty hříchy – nevěry a klamy.
Pak vidím jen
slzy v očích mámy.

Ty pýchy – obrazy z mysli mojí.
A co ty moje představy?
Stále za to stojí?

Strachy mojí mámy, když odejdu z domu.
Vrátí se mi někdy? Přijde ještě?
A svěřovat se, bude potom komu?

Ach, ty falešné touhy.
Z nudy odejít jsem chtěla.
Čas tady je příliš dlouhý.
Že potom už nic není, to jsem nevěděla.

Cesta vede pouze tmou.
Všechny duše naráz vykřiknou.
Pouze skřek, až jde z toho strach,
když mezi ně přijde... sebevrah.

Ukázky

Neal Asher, Hranice řádu

7. února 2007

Styčnická stanice Miranda byla zničena nanomyceliem a povaha sabotáže naznačuje, že je do ní nějakým způsobem zapleten mimozemský biokonstrukt, který si říká Drak – tvor, který je stejně nespolehlivý, jak je obrovitý. Agent Cormac, který je na místo vyslán v gigantické řádové bitevní lodi Occamova břitva, musí katastrofu vyšetřit a také vyřešit otázku Masady, teokratické planety, která by měla být přičleněna k Řádu, až se ocitne za jeho hranicí.

Ale zlotřilý biofyzik Skellor, jehož se zatím nepodařilo dopadnout, teď ovládá něco, co mu dává takovou moc, že na něj řádové UI uspořádají nekončící štvánici, aby mu zabránily to použít. Dlouhodobé povstání na Masadě nemůže vystoupit z podzemí, neboť otrocké obyvatelstvo je drženo v porobě orbitálními laserovými systémy ovládanými Teokracií z válcových světů nad planetou a skutečností, že nemůže bezpečně opustit pracovní tábory. V divoké krajině na Masadě totiž chybí dýchatelný vzduch... a potulují se tam nestvůrní kapucíni a siluráci, o příšerných žvatlokačích nemluvě. (anotace)

„Ještě jednou: vyprávěj mi o své smrti.“

Díval se na podivnou růžově pruhovanou oblohu a pokřivené tvary a svými novými očima viděl víc než kdy dřív. Slova si vybavoval jasně. Jelikož jeho paměť mohla být nepřesná jedině tak, jak sám chtěl, znal každý přízvuk, každou nuanci – stejně jako si živě vybavoval každou sekundu své záhuby.

„Slézal jsem první, když to vylezlo šachtou nahoru a vrazilo to do mě...“

A tak to šlo dál. Zatímco mluvil, jeho smysly začaly vnímat: dorážející zvuky, světlo ozařující mapu umělých žilek v jeho víčkách, tah gravitace přidržující ho k teplé, ale tvrdé desce. Nikdy nezaslechl tlukot svého srdce, nikdy už ho zaslechnout neměl. Když skončil svou řeč, odmlčel se a pak dodal:

„Posuzování hodnot.“

„Už nejsi ve virtuálním režimu. Realita, se kterou se teď setkáš, je opravdu reálná.“

To ale byl vtípek. Gant si vzpomněl na ten pocit, jak se mu v rukou lámou lidské kosti, výkřiky, krev – absolutní hrůza z pohybu, teď už minulá.

„Takže pak to bude jiné,“ zeptal se s jistým sarkasmem.

„Virtuální režim je vhodný pro fyzický výcvik – uvědomil sis v něm, jaké máš schopnosti, ale příliš dlouhý pobyt může mít vliv na posuzování hodnot. Ve virtuálním režimu ses naučil, že jsi schopen v mžiku zabít člověka, a naučil ses ovládat svoje nové tělo. Nenaučil ses však nic o důsledcích.“

„Myslíš si, že jsem na to ještě nepřišel?“ zeptal se. Pak mu blesklo hlavou: člověka. Ale UI byla daleko před ním.

„Ano, ve VR jsi zabil dvacet lidí, mnohé z nich náhodou, a nemělo to žádné důsledky. Po celou dobu jsi věděl, že tito lidé nejsou opravdoví. Toto vědomí by se dalo potlačit, ale dezorientace může někdy dohnat psychika k paranoidní schizofrenii.“

„Moje psychika je z křemíku,“ podotkl.

„Tvůj mozek je z křemíku. Tvá mysl se skládá ze vzpomínek a modelů uvažování, které se jen málo liší od těch, jež jsi měl ve svém organickém mozku.“

„Neslyším tlukot svého srdce.“

„Rozhodl ses pro memplantát, vojáku Gante. Chtěl bys to raději ukončit?“

„Ne... Asi ne.“

Gant si vzpomněl, jak otevřel oči a zahleděl se do stropu obloženého kachlíky. Posadil se rovně a ze starého zvyku zakýval hlavou ze strany na stranu. Žádnou ztuhlost však necítil, vůbec žádnou bolest – ani náznak polidšťující slabosti.

Cítil, to ano, cítil, dokonce se zřetelností, jež byla ostrá a neúprosná jako rozlomený pazourek. Jak propátrával místnost, přepnul zrak do infračerveného a ultrafialového pásma, napnul sluch po obě meze jeho rozsahu, pak prudce seskočil ze stolu a postavil se vedle něho. Byl nahý a neměl na těle žádné jizvy.

Při doteku genitálií zjistil, že nejsou citlivé o nic méně, než si pamatoval.

„Ve skutečnosti už nejsem Gant,“ řekl.

„Ne, jsi Gantův záznam.“

„Chci říct, že nejsem všechno, co byl Gant: žlázy, bolesti a trápení, tělo. Nejsem člověk, takže nebudu jednat stejně.“

„Záleží na tom?“

„Já jsem chtěl nesmrtelnost.“

„Máš ji.“

„Ale Gant ne.“

„Nesmrtelnost neexistuje: smrt je změna. Člověk umírá každým dnem, kdy žije. Materiál jeho těla se vyměňuje za jiné materiály, jeho myšlení se mění. Jediné, co žije, je DNA, a co je tobě do ní? Nakonec je důležitá tvá mysl. Mysl, kterou teď máš, má bližší k myslí, již jsi měl, když jsi zemřel na Samarkandu – než mysl, kterou bys měl, kdybys nezemřel“

Memplantátový krystal nedokáže všechno, ale chybové rozpětí je menší než změny v organickém mozku za—“

„No jasně,“ přerušil výklad Gant. V duchu se spokojeně usmál.

Mohl si přehrát chuť, kterou měl v ústech, když se vůbec poprvé nadechl tímto umělým tělem. Vzduch chutnal příjemně, i když to nevyžadoval, tenkrát ani teď. Trochu se zamyslel nad tím, co má před sebou – nad budoucností, kterou mu smrt neodepřela. S pohledem stále upřeným k obzoru dýchal vzduch, který by člověka, jímž byl dřív, zabil.

Cormac si nasadil zesilovač na ochranné brýle svého kryooděvu a z hledačky připnuté k opasku přetáhl kód signálu do hlavního procesoru optického zesilovače. Když pak přidal zvětšení o několik řádů, chameleonské čočky začaly tiše bzučet a hýbat se, jak kompenzovaly bezděčné pohyby jeho hlavy, a v jeho zorném poli se objevil zaměřovací obrazec vycentrovaný na tetelivý obzor. Nebylo vidět nic než šikmé skalní plotny, ve spalujícím slunci ostře bílé, plasodermý zakořeněné ve vyprahlé půdě mezi nimi jako nějaké obrovské kovové ptačí pařáty a občas nějaké to mihnutí se smrtící fauny, která se zde vyskytovala v hojném množství. Pro Cormaka dělali z tohoto místa takové peklo právě calloraptoři,

nikoli teplota, která neklesala pod padesát stupňů Celsia, vysušující vzduch plný kyanidových sloučenin ani gravitace dvou gé. Calloraptoři byli to, co mohlo člověku rozervat skafandr a vystavit ho těm vražedným podmínkám; to oni by člověka ohryzali na kost, přestože by se jeho masem otrávil.

Když se to vzalo kolem a kolem, byl rád, že ho doprovází takový pár, byť mu nebylo jasné, co si Zemská centrála od spojení těchto dvou slibuje.

„Zatím nic,“ řeklo první z těchto individuí.

Cormac dal zesilovač dolů a vrátil jej na opasek. Gant samozřejmě zesilovač nepotřeboval, protože ho měl zabudovaný. Cormac na tohoto golema, který měl v sobě nainstalovanou lidskou mysl zemřelého vojáka, zvědavě pohlédl: Gant neměl nasazenou masku ani kapuci skafandru, a právě to ho usvědčovalo z nelidskosti, když se nevzrušeně rozhlížel po okolí s multipuškou přes rameno. Cormac uvažoval, co by ho zabilo dřív, kdyby totéž udělal on: udušení nebo vysušení? Pak se zadíval na individuum, které dostal Gant jako partnera. Jeho nelidskost zůstávala z větší části skrytá v jeho kryooděvu, dokud nepohnul nohama, které byly špatně spojené se zbytkem těla – jako u ptáků. Ale drakoman nakonec pocházel ze stejného prastarého druhu jako ptáci, třebaže spletitější cestou.

„Nikde nic,“ přisvědčil Cormac. „Myslel jsem, že budou mít vysunutě věže. Dalo by se čekat, že budou mít tady na naše kamarády automatické zbraně.“ Pokynul napravo, kde právě jeden raptor vyskočil na skálu a prohlížel si je svými jasně oranžovými očními důlky. On si zase prohlédl jeho. S trochou fantazie mohl být ten tvor příbuzný Gantova partnera. Jeho jméno byla složenina jména této planety – Callorum – a dinosaurů velociraptorů, kteří se kdysi potloukali po pravěké Zemi. Na zadních nohách se tyčil do výšky půldruhého metru, ale podrobnější obhlídka ukázala, že přední končetiny se v lokti dělí na dvě předloktí, z nichž každé je zakončeno třemi prsty opatřenými čepelí. Tlama pod znervózňujícími očními důlky se otevírala do tří nezávislých čelistí lemovaných dozadu zahnutými řezáky a naprosto hladká kůže měla temný fialovočervený odstín.

„Můj,“ prohlásil drakoman Jizvák.

Gant, který mezitím sundal multipušku z ramene, se na něho nesouhlasně usmál a pokynul mu, aby šel dál. Drakoman se svým podivným krokem, jako by měl kolena otočená opačně, přiblížil k tvorovi. Multipušku držel u pasu. Cormac nechápal, proč Jizvák musí být tak konfrontační. Raptor představoval na místě, kde byl, poměrně snadný cíl, takže nebylo vůbec třeba jej provokovat.

Když Jizvák došel k okraji skalní plotny, na níž se právě nacházeli, calloraptor otevřel tlamu a nepochybně vyloudil podzvukový sten, který jeho druh používal jako výzvu. Když zaútočil, přeskakoval jako klokan z jedné plotny na druhou.

Trojité zadunění Jizvákovy multipušky zaznělo ve chvíli, kdy byl tvor ve vzduchu mezi dvěma plotnami. Zachvěl se na konci přerušované modré čáry a dopadl na další plotnu na záda. Chyběla mu hlava a žíznivý vzduch rychle vysával oblaka páry z jeho vnitřních kutin. Pak se svalil dolů a zůstal ležet u paty jednoho plasodermu.

„Bavíme se všichni?“ zeptal se Cormac.

Gant se vesele zazubil, podíval se po něm, pak si úsměv setřel hřbetem ruky a vrátil si multipušku na rameno. Jizvák otočil svou ještěřčí hlavou ze strany na stranu, jak hledal něco dalšího, po čem by vystřelil, pak zamručel a vrátil se k nim.

„Tak půjdeme dál, ne?“ řekl Cormac a jako první vyrazil na další plotnu.

Přestože ho oděv účinně chránil před spalujícím žářem, Cormakovi bylo horko a cítil se unavený. Navzdory tomu, že jeho kryooděv fungoval jako exoskelet a pomáhal mu – byl nastavený tak, aby dostatečně zvětšoval jeho sílu pro vykompenzování dvojnásobné gravitace – cítil svou váhu.

Ostatní dva se samozřejmě tvářili, jako by tato mise byla výlet na prázdninovém sluníčku.

„Ještě jsi mi nevysvětlil, proč ti centrála dala za parťáka tady toho frajera,“ řekl Cormac, než přeskočil mezeru, z níž ho chvíli pozoroval podřimující raptor, než znovu usnul. Jeho nafouklé břicho svědčilo o tom, že nedávno sežral kořenososku. Pokud byly informace průzkumné sondy správné, bude teď kořist trávit jeden solstanový měsíc.

Gant přeskočil přes mezeru k němu a prohlásil: „Jizvák teď sice má statut svobodného občana Řádu, ale nedá se mu úplně důvěřovat. Pracujeme společně a já ho hlídám.“

Oba se ohlédlí po Jizvákovi, který u téže mezery zaváhal a namířil hlaveň na spícího raptora. Když se to neseťkalo s žádnou odezvou, drakoman je následoval.

„Máme ti věřit, Jizváku?“ zeptal se Cormac.

Jizvák něco zavrčel, ale jinak neodpověděl – hovorný jako vždycky.

Cormac cítil, že otázka, zda drakomanovi věřit či ne, je tvrdý oříšek. Jednalo se totiž o výtvar transgalaktické bytosti, která si říkala „Drak“ – bytosti stejně nedůvěryhodné, jak byla obrovská. Drak se původně prohlásil za vyslance mimozemské civilizace, ale potom zapříčinil gigantickou zkázu a masakr na planetě zvané Samarkand, když se ve své horlivosti pokusil zabít jednoho z mimozemšťanů, kteří po něm pátrali. Gant zemřel právě při misi na tuto planetu, vedené Cormakem, takže to nakonec možná od Zemské centrály nebyl tak špatný nápad vybrat ho, aby na Jizváka dohlížel.

Trvalo jim celý zbytek callorumského odpoledne, než překonali plotnové pole a konečně dorazili ke snadno průchodné solné pánvi. Plasodermy se tady rozrostly jako pochodující armáda nějakých avantgardních soch a mezi nimi bylo tu a tam vidět plachou kořenososku. To bylo totálně divné stvoření: v místě, kde se sbíhaly jeho tři nohy – přičemž zadní z nich představoval komolý ocas – měla jen oválnou hlavu bez očí, z níž vybíhal dlouhý zahnutý sosák zakončený prstencem černých chapadel, a prakticky postrádala cokoli, co by se dalo nazvat tělem. Byli to neškodní tvorové, neboť se živili mizou vysávanou z kořenů plasodermů.

Jak postupovali tou podivnou, vyprahlou krajinou, Cormac se na drakomana znovu pozorně zadíval. Jizvák teď údajně měl svobodnou vůli a nebyl už ovládán Drakem, neboť Cormakova mise vedla ke zničené této entity...

Částečnému zničení, připomněl si Cormac. Když lidstvo Draka poprvé objevilo na planetě Aster Colora, skládal se ze čtyř propojených, žijících koulí, z nichž každá měla v kilometrový průměru, a v dvoukilometrovém okruhu všude kolem něj byly zavrtány panožky podobné obrovským hadům.

Tam se zdánlivě zničil, poté co dokončil misi, jejímž údajným účelem bylo varovat lidstvo. Zdálo se, že tím to skončilo, dokud se jedna z těchto koulí neobjevila na Samarkandu. Při tomto setkání se dozvěděli, že někde existují i tři zbývající koule. Ukázalo se, že opravdu že byly součástí posla. Nyní to však byli tři samotářští biologičtí konstruktí – jako tři kulaté tečky pod třemi obrovskými otazníky. A podobný otazník visel i nad samotným Jizvákem.

Slunce, jež bylo tak jasné, že do něj stačilo pohlédnout, aby reaktivní sklo v ochranných brýlích kryooděvu zůstalo nějakou dobu černé, se zakouslo do pásma kulovitých hor

vyvrhnutých z kůry planety a zhaslo. Modravý soumrak byl dílem okamžiku, nekonala se žádná postupná změna. V tomto světle býložravci zamířili do stínů a dravci je následovali, aby si s nimi zahráli noční smrtelnou hru na schovávanou.

„Vidím věž,“ řekl Gant.

Cormac si nasadil zesilovač na brýle a uprostřed signálního obrazce uviděl nízkou trojnožku s autolaserem namontovaným na otočný prsteneček. Přímo před jeho zrakem se dva prstence pohnuly a namířily zbraň na nějaký blízký cíl. Následoval krátký rubínový záblesk.

Cormac dal zesilovač dolů. „Fajn,“ řekl, „nic světoborného. Zjistíme, jaký mají akční rádius, a zaměříme věž *Occamovi*.

Až bude po ní, vzlétneme tam. Vy dva najdete jejich chwarový generátor a vyřadíte jej z provozu. Já půjdu po Skellorovi.“

„Jestli je vůbec ještě naživu,“ poznamenal Gant.

„A uvidíš *Occam*?“ zeptal se Jizvák. Napínal zrak do šera, hlaveň vystrčenou dopředu. Cormac uvažoval, jestli drakoman věž vůbec vidí. Možné to bylo: drakomani byli rozhodně stvořeni jako bojovníci.

„To zjistíme, až to vyzkoušíme,“ řekl Cormac.

„Nikdy by mě nenapadlo, že se dostanou na tak vysokou úroveň. Ani my nemáme tak dobrý chameleonware,“ prohlásil Gant.

„To bude Skellorova práce, a on ještě živý je. Jinak by se jeho implantátový signál změnil.“

Gant přikývl a řekl: „Stejně pořad nechápu, proč jsou z toho chlapa tak vyplašení. Jestli je vážně tak nebezpečný, čekal bych, že ho Zemská centrála klepne přes prsty už dávno.“

„Skellor je špičkový biofyzik, kterého vysoce hodnotí i umělé inteligence jako je Zemská centrála, ale jeho metody byly odjakživa přinejmenším pochybné. Říkalo se, že pro některé své pokusy využívá lidské subjekty, ale nepodařilo se najít dost důkazů pro nějaké soudní stíhání nebo klepnutí přes prsty, jak jsi to kouzelně vyjádřil. Myslím, že ZC se zdráhala proti němu zasáhnout proto, že z jeho výzkumu mohl vzejít obrovský přínos. Teď, když ho mají separatisté, je to něco jiného. Dělal do nanotechnologií a biologických systémů – a člověk nemusí mít bujnou fantazii, aby přišel na to, co by naši lokální teroristé mohli s takovou technikou dokázat.“

„Uděláme nejlíp, když to vyřešíme,“ prohlásil Gant, sundal si z ramene multipušku a rychle vyťukal na boční klávesnici nový program.

„Klepnout Skellora přes prsty zatím není přípustné,“ řekl mu Cormac. „Ještě nevíme, jestli ho unesli, nebo šel dobrovolně.“

„Jasně,“ řekl Gant, pootočil tři hlavně své multipušky o jednu a vyměnil zásobníky. Podíval se na Jizváka. „Noční práce,“ vysvětlil. Drakoman si svou zbraň upravil obdobným způsobem.

„Jaké nastavení?“ zeptal se Cormac.

„Probíječka,“ odvětil Gant.

Cormac přikývl a znovu vykročil. Jejich zbraně budou teď místo zářivých dávek ionizovaného hliníkového prachu střilet železnými kulkami; jestli budou jejich špičky keramalové, duté nebo rtuťové, záleželo na volbě. On samozřejmě měl svou oblíbenou výzbroj. Aktivoval šurikenové pouzdro připnuté na zápěstí a zbraň nedočkavě zabzučela – tušil, že něco takového by v návodu k použití nenašel. Když pak vytáhl svou dlaňovku, blesklo mu hlavou, kolik separatistů asi dnes zabije.

Vypadalo to, že jeho práce pro Zemskou bezpečnost centrálu se skládá hlavně z takového zabíjení. S tím, jak

lidstvo pronikalo dál do vesmíru, neslo si s sebou všechny tradiční problémy staré Země a všichni, kteří kdysi měli nálepku ‚teroristé‘, se nyní označovali za ‚separatisty‘, jako by tím propůjčili svým zločinným aktivitám nějakou prestiž.

Cormac ze zkušenosti věděl, že ve skutečnosti jim jde jenom o bohatství a moc – jako vždycky. To se rychle prokázalo na každém světě, který vystoupil z Řádu spravovaného UI, když obyvatelé zpravidla začali křičet, že chtějí řádové UI zpátky.

Cormac pohlédl na golema. „Gante, chci, abys mi tu věž označil,“ řekl.

Gant se ušklíbl, podíval se na svou zbraň a pak pokrčil rameny. „Vlastně ji ani nemám seřizenou,“ poznamenal.

S očima golema laserový zaměřovač nepotřeboval.

Cormac se otočil k Jizvákovi. „Ty bys měl mít zaměřovač na své zbrani seřizený, ne?“

„Mám,“ řekl řezavě Jizvák.

„Tak nám můžeš věž označit ty.“

Jizvák odpověděl strohým přikývnutím. Cormac tušil, že maska jeho skafandru nejspíš skrývá drakomanův typický zubatý úsměv.

(Asher, Neal: *The Line of Polity*, nakladatel: *Polaris*, překlad: Petr Kotrle, obálka: Steve Rawlings, cca 360 stran, plánováno na únor-březen 2007.)

Simon R. Green, Soumrak říše - Peklo

14. února 2007

KAPITOLA PRVNÍ

Zlomení lidí

Hvězdný křižník *Zmar* vypadl z hyperprostoru a nalétl na orbitu kolem Vlka IV. Skrz atmosférické poruchy a bouřky nebylo planetu skoro vidět. Vypadala jako každá jiná; kaňka ve tmě. Krátce se zableskly senzory, křižník Vlka IV pozorně prozkoumal a vzápětí rozevřel vrata od karga. Ven vypadla elegantní, štíhlá, stříbrná válečná pinasa, odpoutala se od obrovitého trupu vesmírného křižníku, nalétla na vlastní orbitu, *Zmar* zmizel zpátky v hyperprostoru a pinasa zvolna obléžala bouřlivou planetu jako lesklá stříbrná jehla v noci posetá hvězdami.

Kapitán Hunter si zevnitř hryzal tvář. Jeho ruce se rychle míhaly po kontrolních panelech, ale vypadalo to, že nakonec snad bude muset sestup řídit osobně. Palubní počítače byly zatím naprosto k ničemu, neměly dostatek informací na to, aby mohly spolupracovat. Hunter pohodil hlavou. Nu co, sakra, už je to sice dlouho, co musel řídit loď jen na základě vlastních odhadů a spoléhat jen na vlastní zkušenosti, ale některé věci člověk jen tak nezapomíná. Zejména když mu jde o krk.

Zničehonic na něj dolehla stará trýznivá nejistota, počátek paniky, že se nebude schopen rozhodnout mezi více možnostmi ze strachu, aby se nerozhodl špatně.

Zrychlil se mu dech i tep, ale Hunter si zarytě vybojoval sebekontrolu a silou vůle se zase uklidnil. Zvládl to dřív, zvládne to zase. Zabral se do rutiny; nejdřív spustil standardní kontroly přístrojů. Kontrolky na panelech svítily rovnoměrně. Uklidnil se, ověřil si, jestli orbita pinasy zůstává stabilní, a pak vypustil dálkově řízené senzorické letouny a na obrazovce sledoval, jak klesají k povrchu. Snad mu řeknou vše, co potřebuje vědět, hned napoprvé; s velkou pravděpodobností nebude mít šanci vypustit druhou sérii. Zanedlouho půjde stabilita orbity do háje a on bude muset chtít nechtě nahodit motory. Jenže lodní baterie mají energie jen tak tak a většinu z toho bude potřebovat na přistání.

Kapitán Scott Hunter byl všedně vypadající skorotřícátník. Průměrně vysoký, průměrně rostlý, spíš štihlejší. Tmavé vlasy, ještě tmavší oči. Říšská flotila nikdy neměla víc než pět set kapitánů, a byli to ti nejlepší z nejlepších. Alespoň podle oficiální verze. Ve skutečnosti vedla jediná cesta ke kapitánství přes peníze, moc či vliv rodiny. Hunter byl kapitánem, protože jeho otec byl kapitánem a otec jeho otce rovněž. Nicméně Scott Hunter byl jedním z těch, kdo si své postavení zasloužili vynikajícími znalostmi, špičkovým výcvikem a brilantními schopnostmi. O to méně bylo pochopitelné, proč během střetu s rebely u jedné planety na Okraji zpanikařil a přišel o loď a polovinu posádky.

Kdyby při tom střetu zahynul, nikdo by jeho jednání nepřezkoumával. Byl by posmrtně jmenován admirálem a jeho klan by ctil jeho památku. Jenže on přežil, takže plno jeho důstojníků mohlo na viníka ukázat prstem. Mohl sice na svou funkci rezignovat, jenže tím by zostudil vlastní rodinu a to mu zbytky hrdosti nedovolily. Admirálita ho žádala, aby své chování vysvětlil, jenže on to nedokázal. Nerozuměl sám sobě. Nakonec mu bylo řečeno, že se buď dobrovolně přihlásí k Pekelným komandům, nebo bude propuštěn. Vybral si Pekelná komanda.

Neměl moc z čeho vybírat.

Senzorické letouny svištěly atmosférickými turbulencemi k povrchu jako divé. Co se dalo, to vybalancovaly, a ostatní nárazy prostě ignorovaly. Od autosond se stejně nečekalo, že vydrží nějak dlouho. Výsuvné senzory se horkem rozžhavlily do ruda, ale zatím držely. Letouny prolétávaly houstnoucí atmosférou a do počítačů pinasy plynul pravidelný přísun informací.

Hunter se pokusil uvelebit v bezpečnostních popruzích trochu pohodlněji. Z téhle sítě nikdy nebyl zvlášť nadšený. Při tvrdém přistání nepochybně zaručovala větší bezpečnost, jenže s ním to vždycky házelo jako s pytlek brambor. Ostatně, v hamace si taky nikdy zrovna nelebedil. Nešťastně se kabonil a zatímco jednou rukou proháněl vstupní data navigačními počítači, druhou se tvrdošijně držel kontrolního panelu. Pak letmo mrkl na druhého pilota.

„Připrav se převzít tok dat. Já se napojuji na lodní komunikační implantáty.“

„Rozumím, kapitáne. Jsem připravena, stačí říct.“
Vyšetřovatelka měla naprosto klidný, vyrovnaný hlas. Jako vždy.

Vyšetřovatelka Krystel byla velmi výrazný typ, věkem něco přes dvacet, ale podle očí mnohem starší. Byla vysoká, měla dlouhé, vypracované svalstvo a hladké tmavé vlasy nosila svázané do pevného drdolu, což zdůrazňovalo vystouplé lící kosti a nijak nezjemňovalo tvrdé rysy. Příležitostní milenci ji

považovali spíš za zvláštní než krásnou. Krystel o takových věcech nijak zvlášť nepřemýšlela. Byla to vyšetřovatelka a Říše ji od dětství drezírovala k oddanosti, výkonnosti a vražednosti. Jejím povoláním bylo studovat nově objevené druhy a rozhodovat o tom, jaký stupeň ohrožení mohou pro Říši znamenat. Podle jejích závěrů byli cizinci buď ztotočeni nebo vyhlazeni. Třetí možnost neexistovala. Vyšetřovatelé, to byly chladné, vypočítavé vražedné stroje. Neoficiálně byli v rámci meziklanových sporů často využíváni jako nájemní vrazi.

Hunter přesně nevěděl, co si má o Krystel myslet. Ještě nikdy s žádnou vyšetřovatelkou nepracoval. Její vyšetřovatelský výcvik a zkušenosti byly pro komando na nové planetě, kde půjde o krk, k nezaplacení, ale Hunter dost dobře nevěděl, nakolik se na ni může spolehnout. Byli tací, kteří tvrdili, že vyšetřovatelé jsou stejně nelidští jako cizinci, které studují, a díky tomu, kým a čím byli, jim Říše mnohé tolerovala. Hunterovi se nechtělo ani pomyslet, co musela Krystel udělat, aby si jako trest vysloužila členství v Pekelném komandu. Rozhodně ho ani nenapadlo se jí ptát. Vyšetřovatelé beztak nebyli zrovna pověstní nějakou výřečností. V hlavě se mu ozvalo nehlučné cinknutí. Lodní počítače ho napojily na sondy a Hunter se opřel a zavřel oči.

Uslyšel silné praskání statické elektřiny a před očima se mu rozběhly jasné barevné záblesky. Komunikační implantát se napojil rovnou na oční a sluchové nervy, takže měl záznamy sond z první ruky, ale jemu i počítačům chvíli trvalo, než dokázali oddělit užitečné informace od plev. Konečně se jeho mozek zkoordinoval s počítači a myšlenky nadlidskou rychlostí kličkovaly mezi přílivem informací a prosévaly a prověřovaly zaplavu syrových dat. Krátké záběry mraků a oblohy prokládaly údaje o rychlosti pádu a větru. Projekci počasí střídaly záblesky neskutečně vzdáleného moře a pevniny. Do toho vyskakovaly proměnlivé odhady možných přistání a blikaly jako plamen ve větru. Hunter se soustředil na to, aby vytěsnil všechno vyjma nejzákladnější podstaty. Počítače stejně všechno zaznamenávají, takže zbytek si bude moci přehrát později.

V počítačové síti vnímal vyšetřovatelku vedle sebe jako chladný, ostrý obraz, který mu připomínal břit meče. Maně ho napadlo, jak asi vnímá ona jeho, a pak se zase upnul na sondy prolétávající vrstvami mraků, které začínaly vysílat podrobnější záběry zemského masivu. Zpočátku z toho byla jen zmatená mozaika překrývajících se obrazů, ale Hunter rychle získal cvik ve shlédnutí každého záběru za zlomek sekundy a přeskočení na další.

Na Vlku IV byl jeden rozlehlý kontinent obklopený rozbouřenými oceány. Pevnina se skládala z nekonečných zelenohnědošedých odstínů tu a tam střiknutých žlutou skvrnou. Tyčila se tam vysoká pohoří a mezi nimi ležela rozlehlá jezera. Vulkány chrličly do vzduchu oblaka popele a roztavená žhavá rudá láva brázdila zemi jako nesčetné živé rány. Rozkládaly se tam hluboké lesy a džungle podivných barev a mezi nimi se táhly obrovské pásy travnatých stepí. Hunter se zaměřil na jednu volnou oblast. Připadala mu jako dobré místo na přistání.

„Není to dvakrát pohostinná planeta, kapitáne,“ ozvalo se mu v uchu. Vyšetřovatelčin ostrý, jasný hlas snadno pronikl přes tok senzorických informací.

„Už jsem viděl horší,“ odušil Hunter. „Pravda, ne příliš často, ale v tomto ohledu si stejně nemůžeme vybírat. Pořádně se drž, vyšetřovatelko. Navádím nás na přistání. Sonda sedmáct, sektor čtyři. Vidíš to?“

„To vypadá dobře, kapitáne.“

Hunter vypnul komunikační implantát, čímž vyskočil z počítačové sítě, zrak se mu vrátil na normál a záběry sond nahradila slabě osvětlená pilotní kabina. Unaveně si promnul oči. Místo, které vybral pro přistání, opravdu vypadalo dobře. Jeho sebedůvěru by nijak nepodkopalo, kdyby mu Krystel dala najevo trochu víc nadšení, ale to by asi chtěl od vyšetřovatelky moc. Na chvíli zavřel oči. Z přímo přijímaných informací ho vždycky rozbolela hlava. Byla to čistě psychosomatická záležitost, nicméně tu bolest vnímal jako naprostou skutečnou. Otevřel oči a opatrně, aby se i se sítí nepřevrhl, se pokusil trochu protáhnout. Po té smršti záběrů od sond mu připadala pilotní kabina ještě mrňavější a stísněnější než obvykle.

Hunter s vyšetřovatelkou viseli v popruzích uprostřed pevné ocelové rakve. Ze všech stran je obklopovaly hladké tmavé stěny a bylo tu sotva tolik místa, aby se mohli oba vestoje narovnat. Projektant se pravděpodobně držel představy, že pinasu je nutno zkonstruovat tak, aby po případném ztroskotání stačilo posádku jen zakopat. Hunter si takové myšlenky tvrdě zakázal a jeho ruce se znovu rozběhly po kontrolních panelech. Hlavní motory táhle, dunivě zahučely a pinasa zahájila dlouhý sestup k planetě.

Jakmile vstoupili do atmosférických turbulencí, loď se začala divoce zmítat. Teď už ji držely v kurzu jen opakované zážehy motorů. S Hunterem to v popruzích házelo ze strany na stranu, ale ruce na kontrolním panelu se pohybovaly klidně a jistě. Zatím se neobjevil ani náznak té zrádné paniky, která ho občas posedla, a tak sebedůvěrně procházel všechny rutiny a staré zkušenosti a schopnosti se mu vrátily. Přes komunikační implantát se napojil na navigační počítače a prostředí kolem něj ožilo. Kdesi v pozadí mozku tiše ševlely lodní senzory, dodávaly pravidelný přísun informací a umožňovaly mu předvídat nejtěžší nárazy vichřice a vyhnout se jim. Autosondy postupně odcházely, viděl je pod sebou, letouny se jeden po druhém buď vznaly v atmosféře, nebo rozpadly v bouři. Hunter se soucitně díval, jak jejich světla na kontrolním panelu jedno po druhém zhasínají. Byly mu k užitku, ale teď už je nepotřeboval. Svůj účel splnily.

Venku kvílel a vyl vítr. Na kontrolních panelech vyskakovala výstražná světélka. Pinasa postupně ztratila část výsuvných senzorů a vnější plášť byl někde v zadní části přídě proražený. Hunter nahodil pomocné systémy, aby dodal motorům víc energie, a zadoufal, že s energií vystačí, dokud loď nedosedne. Bude to jen tak tak. Krátce se znovu napojil na autosondy, ale většina už to měla za sebou. Těch pár zbývajících se řítilo k zemi jako hořící meteority. Hunter se instinktivně zapřel, když uviděl, jak se proti němu zvedá země, a pokaždé, když přenos nějaké sondy zničehonic skončil, nedobrovolně sebou trhl. Pak ukončil přímé napojení a pozorně si prohlédl kontrolní panely. Teď bude muset při sestupu spoléhat jen na zbylé senzory pinasy. Snad vydrží. Znovu se na ně přes navigační počítače napojil a rychle se zaměřil na volný sektor, který si předtím vybral. Pinasa se řítila k zemi takovou rychlostí, že měl detaily rozmazané, ale místo nevypadalo o nic vstřícněji než z orbity. Vlastně to byla pěkně bezútěšná pustina. Nu, co se dá dělat. Už stejně nemá čas hledat něco jiného. Vichřice zasáhla pinasu z nového úhlu, loď se divoce rozhoupala a Hunter měl co dělat, aby udržel rovnoměrný sestup. Ozval se skřípot kovu. Utrhl se další senzor.

„Pozor vy tam na zádi! Držte se!“ řval Hunter skrz komunikační implantát. „Jdeme na to!“

Dělil svou pozornost mezi senzory a kontrolky a ze všech sil si snažil uchovat představu, že je loď živá. Ono nestačí jen ovládat řízení, člověk potřebuje vnímat loď jako součást sebe sama a podle toho reagovat; instinktivně se člověk rozhoduje rychleji než rozumem. A pak už mu země vyskočila vstříc, pinasa tvrdě dosedla, kajuta se otřásla a zasténala. Přistávací hydraulika za zoufalého skřípotu náraz zvládla a pak všechno najednou ztichlo a znehybnělo. Hunter s vyšetřovatelkou zůstali ochable viset v popruzích. Světlo v pilotní kabině zhaslo a pak se opět rozsvítilo. Hunter chvíli čekal, až se mu trochu zklidní tep a dech, pak se vzchopil, roztřesenou rukou praštil do vypínačů a vypnul motory. Přece nebude čekat, až jim dojde šůava. Pomalu se posadil a rozhlédl se kolem sebe. Vypadalo to, že loď přežila přistání bez úhony. Vyšetřovatelka byla klidná a vyrovnaná jako obvykle.

„Tak,“ zachraptěl Hunter. „Kontrola systému a hlášení škod. Nejdřív ty špatné zprávy, vyšetřovatelko.“

Krystel pozorně zkoumala své panely. „Vnější plášť je proražený na takových třech čtyřech místech,“ hlásila. „Vnitřní plášť zatím drží, tlak vzduchu je rovnoměrný. Přistávací hydraulika... je dost pošramocená, ale v podstatě funkční. Se senzory je konec; cestou dolů jsme ztratili příliš mnoho výsuvných čidel. Ostatní systémy běží na osmdesát procent.“

„Celkem slušné přistání,“ utrousil Hunter. „Přepni na záložní senzory, podíváme se, co nám řeknou.“

Krystel přikývla a její ruce se sebejistě mihly po panelech. Hunter se znovu napojil na komunikační síť. Zprvu slyšel jen praskání statické elektřiny, ale pak se mu před očima objevily záběry zvenčí. Kolem pinasy se převalovaly chuchvalce bílé mlhy a v lodních světlech fosforeskovaly. Kam nedopadalo světlo z pinasy, tam byla už jen tma, bezbřehá černočerná noc bez měsíce a hvězd. Nikde v dosahu senzorů nic nebylo, pinasa byla na pusté pláni sama. Hunter se odpojil od komunikační sítě a chvíli jen mlčky seděl a přemýšlel. Brzy by mělo začít svítat. Třeba bude jejich nový domov vypadat za denního světla lépe. Taky mohl vypadat mnohem hůř. To pomýšlení ho bůhvíproč nerozveselilo tak, jak by čekal. Podíval se na Krystel. Vyšetřovatelka si na hlavní obrazovce znovu procházela záběry ze senzorů a čile je zrychlovala a zpomalovala. Hunter ji ponechal jejím senzorům, co možná nejpohodlněji se v popruzích opřel a aktivoval komunikační implantát.

„Tady je kapitán. Jsme na zemi a víceméně jsme to přestáli bez úhony. Jsou na zádi všichni v pořádku?“

„Všichni jsme v pohodě, kapitáne. Naprostou v pohodě.“ Ten vřelý, uklidňující hlas patřil dr. Grahamu Williamsovi. Hunter se s ním poprvé setkal krátce před sestupem. Dr. Williams měl vynikající záznamy, sebedůvěrné vystupování a pevný stisk ruky. Hunter mu nevěřil. Na jeho gusto se ten chlap moc usmíval. „Při sestupu to maličko házelo, ale nic, co by popruhy nezvládly. Jakkak vypadá náš nový domov, kapitáne?“

„Ponůře,“ odušil Hunter. „Esperko d'Šanc, provedl standardní průzkum oblastí. Jestli je někde v okruhu půl míle něco živého, tak o tom chci okamžitě vědět.“

Nastala krátká pauza a pak mu v uchu klidně zašuměl telepatčin hlas. „Venku nic není, kapitáne. Dokonce ani vegetace. Podle mého soudu jsi nás posadil přímo doprostřed ničeho.“

„Právě jsem dostal skvělý nápad, kapitáne.“ To byl Russ Havran, jeden ze dvou vojáků. Chrlil ze sebe slova jako o

závod. „Nahodíme zpátečku a řekneme Říši, že tahle planeta je pro rekultivaci naprosto nevhodná.“

„Je mi líto, Havrane,“ řekl Hunter a navzdory sám sobě se musel usmát. „Při sestupu jsme docela slušně vycucali lodní baterie. Tahle loď už se sama na orbitu nedostane.“

„Takže tu zůstaneme třet,“ shrnul to Havran. „No výborně. To je paráda. Měl jsem dezertovat, dokud to šlo.“

„To už jsi udělal,“ připomenul mu Hunter. „Proto jsi taky skončil v Pekelném komandu.“

„Kromě toho,“ ozval se druhý voják, Libuk, „i kdybychom se nakrásně dostali zpátky ke hvězdám, tak k čemu by nám to asi tak bylo? Snad si nemyslíš, že tam na nás *Zmar* ještě čeká? Ten už je dávno pryč, Russi. Teď už v tom lítáme sami. Přesně tak, jak nám bylo řečeno.“

Jeho slova zněla zlověstně. Nikdo na to nic neřekl. Rozhostilo se podivné ticho. Po zmatku během sestupu působilo skoro děsivě. Do ticha se ozývalo jen pomalé praskání chladnoucího kovového trupu a tu a tam tiché pípání počítačů, protože vyšetřovatelka si dosud procházela na hlavní obrazovce senzorické záznamy. Hunter se v popruzích pomalu protáhl a nešťastně se zachmuřil. Tak trochu se potýkal s problémem, co teď. Měl by udělat spoustu věcí, jenže teď, když na to došlo, v sobě nacházel podivnou nechuť dělat cokoli; najednou měl nesmyslný pocit, že jakmile se chopí činu, bude tím odchod do vyhnanství skutečný a definitivní.

Hunter měl spoustu času zvyknout si na představu života na opuštěném Vlku IV, ale nějak mu to nikdy nepřišlo reálné. Dokonce ještě ráno před sestupem napůl čekal, že dostane milost, že ho pošlou do zálohy nebo vůbec že se něco stane a on sem nebude muset jít. Ale žádná milost nepřišla a on v hloubi duše věděl, že žádná nepříjde. Jeho klan se k němu obrátil zády a pokud na něj vůbec někdy mysleli, tak jako na mrtvého. Hunterovi teprve teď naplno došlo, co to všechno znamená, a skousl si ret.

Žádnou pomoc od nikoho nedostanou. Budou tu mít jen to, co si vezou s sebou, nic víc, a vyspělá technika jim bude fungovat jen tak dlouho, dokud ji budou napájet energetické krystaly. Jestli se cokoli pokazí, nemají se na koho obrátit. Na Vlku IV budou sami. První kolonisté se nevydají na cestu ještě hezkých pár měsíců, a to ještě jen v případě, že bude Vlk IV uznán za obyvatelnou planetu. A do té doby bude Pekelné komando dávno buď naprosto soběstačné, nebo zemře.

Na druhou stranu tu ale ani není nikdo, kdo by se jim pletl do života. Hunter měl poprvé za svou kariéru naprosto volnou ruku. Na Vlku IV nebyly žádné stupidní zákony a směrnice, které by člověk musel dodržovat, žádná nutnost poklonkovat a pochlebovat hlupákům s vysokou funkcí. Hunter si uvědomil, že se mu najednou trochu ulehčilo. On to zvládne. Zatím vždycky všechno zvládl. A ta slepá, bezdůvodná panika, která mu zničila kariéru a budoucnost, to je jen další překážka, kterou dokáže překonat. Věřil tomu z celého srdce. Musel. Jiná možnost nepřicházela v úvahu. Rázně uťal tok myšlenek. Když se přihlásil, věděl, do čeho jde.

Pekelné komando, to je planetární výsadek, pro který neexistuje cesta zpět. Přistane na nově objevené planetě, prozkoumá její klady a zápory a rozhodne, zda planeta je či není kolonizovatelná. A mezitím rovněž v praxi zjistí, jak přežít. Komanda měla vysokou úmrtnost a z toho důvodu byla sestavována z lidí snadno postradatelných. Snadno nahraditelných. Ztroskotanců. Ztracených existencí, vzpurníků, vyvrhelů a zatracenců vůbec. Zlomených lidí a nežádoucích hrdinů. Lidí, kteří nikam nezapadli. Ať se na planetě, kam přišli, dělo cokoli, pro ně nebylo cesty zpět.

Nová planeta se stala jejich domovem a jejich domovem zůstane po zbytek jejich dnů.

Hunter se obrátil ke Krystal. Zachmuřeně se kabonila na jednu obrazovku. „Řekni mi ty špatné zprávy, vyšetřovatelko.“

„Spousta detailů ještě není jasná, kapitáne, ale myslím, že všeobecný obraz už jsem získala. Tady kolem byla ještě přednedávnem silná vulkanická aktivita, která místy ještě trvá. Ve vzduchu je spousta popela, ale dýchat se tu dá. Na to, abychom se starali o dlouhodobé účinky na plíce, je ještě příliš brzy, ale i tak by bylo rozumné brát si před vstupem do nejhroších oblastí nějaké masky nebo filtry. A jinak to tu vypadá vcelku dobře. Vzduch, gravitace a teplota jsou v přijatelných mezích, odpovídá to tomu, co nám bylo řečeno. Není to zrovna příjemná planeta, ale obyvatelná je.“

Hunter svraští čelo. „Co mi můžeš říct o nejbližším okolí?“ zeptal se. „Je tam něco, co by nás mělo trápit?“

„Těžko říct, kapitáne. Slunce vyjde nejdřív za hodinu a venku leží nějaká těžká mlha. Tato planeta má tři měsíce, ale žádný není tak velký, aby ji dostatečně osvětlil. Budeme muset počkat do rána; pak půjdeme ven a porozhlédneme se sami.“

„To ale není řádný postup,“ skočil jí přes komunikační implantát do řeči Havran. „První přece chodí ven vždycky dobrovolník. A já chci naprosto jasně říct, že já to nebudu. Základní pravidlo jak přežít v armádě je: nikdy se dobrovolně na nic nehlas. Že jo, Svene?“

„Přesně tak,“ souhlasil Libuk.

„Nechte si ty řeči,“ uťal je Hunter. „První půjdu ven já.“

Zmlkli a Hunter v duchu zasténa. Měl vypnout komunikační síť, než začal s vyšetřovatelkou probírat situaci. Ne, že by ho Havranův přístup k věci nějak překvapil. Ale bude si na něj muset dát pozor. S tím budou problémy. Hunter si povzdychl a nemotorně se vydrápal z popruhů. Proč by se vlastně nemohl podívat ven hned? Jak začal něco dělat, hned se cítil lépe. V kabině bylo místo právě tak na to, aby se narovnal, aniž by narazil hlavou do stropu, a ke skladu se zbraněmi to měl pár kroků. Krystal vylezla z popruhů, aby mu pomohla, a oba dva ve stísněné kabině opatrně manévrovali.

Jít ven první znamenalo plnou polní. Takže nejprve ocelová tunika. Tak silná, že by se od ní čepel odrazila nebo po ní sklouzla, ale zároveň dostatečně lehká, aby se v případě nutnosti mohl pohybovat rychle a snadno. Následovala pistole a pouzdro. S disruptorem u boku se Hunter hned cítil trochu líp. Ta důvěrně známá váha ho uklidňovala. Meč v pochvě přišel na levý bok. Disruptor byl mnohem účinnější, ale meč byl zase spolehlivější. Energetický krystal pistole se musí po každém výstřelu dvě minuty dobíjet. Meč se nikdy dobíjet nemusí. Další na řadě byl kožený náramenní pás s půltuctem granátů, který se nasazoval křížem přes prsa. Takový granát je pěkně odporná záležitost, obzvláště v uzavřeném prostoru. Hunter je vždycky považoval za velmi užitečné. A nakonec si na levé zápěstí nasadil náramek se silovým štítem. Teď je připraven čelit čemukoli, co na něj ta planeta chystá. Teoreticky.

Zhoupl se na patách, aby si na tu tíhu zvykl. Už to bylo dlouho, co měl naposledy na sobě plnou polní. Normálně zůstává kapitán v bezpečí na orbitě a hrubou práci na planetě provádějí speciální úderné jednotky. Vysocí velitelé mají své výsady. Hunter se pousmál a posunul si těžký pás, aby mu seděl na rameni pohodlněji. Jak hluboko mohou mocní klesnout. Nu což, stejně vždycky chtěl na tuto novou planetu vstoupit první. Chtě nechtě ušel do svého nového domova

dlouhou cestu a o tento okamžik se nechtěl s nikým dělit. Krátce kývl na vyšetřovatelku a obrátil se ke dveřím do vzduchové komory. Krystal se sklátila nad řídicím panelem a těžké kovové dveře se se sykotem otevřely. Hunter opatrně vstoupil do komory a dveře se za ním zavřely.

Tlaková komora velikosti větší skříně byla ještě klaustrofobičtější než pilotní kabina, ale Hunterovi to nevadilo. Teď, když přišel okamžik opravdu čelit neznámu, najednou se mu ven nechtělo. Nervy ochromil strach a hrozilo, že ho panika ovládne úplně. Jakmile se dveře otevřou a on vyjde ven, bude stát tvář v tvář světu, který už nikdy neopustí. Dokud byl na palubě pinasy, pořád ještě mohl předstírat...

Vnější dveře se odsunuly. Do komory se vevalily cáry mlhy a přinesly s sebou noční chlad. Hunter hrdě zvedl bradu. Stačí vyjít ven a bude prvním člověkem, jehož noha vstoupila na Vlka IV. Jeho jméno vejde do dějin. Hunter si jen opovržlivě odfrkl. K čertu s nějakou historií. Zhluboka nabral dech do plic a veleopatrně vykročil do nového světa.

Nad ním se tyčil obrovský trup pinasy a třeptil se svým vlastním světlem. Kolem lodě se převalovala hustá, stříbrnitě šedivá mlha a světlo tlumila, ale to beztak vzápětí pohltila noc. Hunter bojoval se strachem a touhou držet se lodě a jen pomalu a neochotně se vzdaloval od tlakové komory. Zima zalézala pod nehty a něco ve vzduchu mu dráždilo krk. Několikrát si odkašlal. Zvuk kašle byl tlumený a mdlý. Země mu pod nohama křupala. Klekl si, aby ji prozkoumal blíž. Na dotek byla tvrdá, ale při přistání pinasy popraskala. Asi sopečné sklo, ztvrdlá láva. Pokrčil rameny a zase se narovnal. Věděl, že by se měl vzdálit od pinasy víc, ale nějak se k tomu nemohl donutit. Tam, kam už nedopadalo světlo z lodě, byla neproniknutelná, výhrůžná tma. Opřel si ruce o opasek a aktivoval svůj komunikační implantát.

„Kapitán pinase. Slyšíš mě?“

„Ano, kapitáne, hlasitě a jasně,“ ozval se mu v uchu Krystelin vyrovnaný, nekonečně uklidňující hlas. „Máš něco k nahlášení?“

„Nic zvláštního. Moc daleko nevidím, ale vypadá to tu pustě. Nic než skály a mlha. Až vyjde slunce, zkusím to znovu. Za jak dlouho vyjde?“

„Za hodinu a dvacet tři minuty. Jaké to tam venku je, kapitáne?“

„Zima,“ shrnul to stručně Hunter. „Zima a... samota. Jdu zpátky.“

Ještě jednou se rozhlédl. Všude bylo ticho a klid, ale najednou mu naskočila husí kůže a ruka sjela k pistoli. Nic se nezměnilo, ale v tom okamžiku Hunter najednou bez sebemenších pochyb věděl, že tam v té tmě něco je a že ho to sleduje. Nemohla to být pravda. Senzory a esperka ho ujišťovaly, že celá oblast je pustá. Oběma Hunter bezvýhradně věřil, a přesto mu všechny instinkty říkaly, že ho něco sleduje. Jazykem si zvlhčil vyschlé rty a pak se rázně obrátil ke tmě zády. Jsou to jen nervy, nic víc. Jen nervy. Vešel zpátky do tlakové komory a dveře se za ním zavřely.

*

Nad fádním obzorem se pomalu jasnilo a rozbřesk dal mlze nezdravě nažloutlý odstín. Jakmile vykouklo slunce, mlha se začala rozptylovat a teď už neochotně mizely i poslední světlavé zbytky. Stříbrné slunce zářilo palčivě jasně a stíny měly ostré okraje. Všechno vypadalo nezvykle zřetelně, i když světlo bylo tak intenzivní, že tlumilo přirozené barvy do bledých odstínů. Obloha byla světle zelená; zřejmě od oblak prachu, které pluly vysoko v atmosféře. Pinasa osaměle stála

na popraskané planině jako lesklá stříbrná jehla uprostřed ničeho. Na obzoru se táhla tmavá šmouha, kterou lodní senzory identifikovaly jako les. Byl příliš daleko, takže podrobnosti senzory nezaznamenaly.

Tlaková komora byla otevřená a u vchodu stáli na stráž oba vojáci. Lodní senzory by ve skutečnosti spustily alarm dávno předtím, než by někdo z nich postřehl, že jim něco hrozí, ale kapitán neměl rád, když posádka jen nečinně vysedávala. A vojákům to ani moc nevadilo. Otevřená pláň byla mnohem zajímavější než stíněný prostor v pinase. Opodál kutal dr. Williams kousky drolivé země a házel si je do brašny na vzorky. Všichni tři se ze všech sil snažili vypadat klidně a bezstarostně, ale každý jeden jen stěží potlačoval nervozitu a každou chvíli sebou někdo bezděky trhnul.

Russ Havran se opíral o lodní trup a přemítal, za jak dlouho se asi tak bude obědvat. Snídaně se skládala z jedné proteinové kostky a sklenice destilované vody a ani jedno člověka zrovna nepovzbudí. V armádním vězení si rozhodně jedl líp. Rozhlédl se kolem, ale zatím nebylo moc na co se dívat. Planina byla pustá, holá a děsivě zamlklá. Havran se trpce ušklíbl. Během sestupu měl srdce až v krku při představě, co za hrůzné netvory tu na ně může číhat, ale první den na Vlku IV byl zatím veskrze nudný. Ale nebyl z toho nijak nešťastný. Kdyby si měl vybrat mezi nudou a ohyzdnými netvory, kdykoli by hlasoval pro nudu.

Havran byl malý, podsaditý chlapík kolem pětadvaceti. Ostře řezané rysy a matně černá uniforma mu dodávaly zlověstný vzhled připomínající jeho dravého jmenovce. Měl od přírody zarputilý výraz a ostražitě oči. Uniformu měl špinavou a zvalenou, jako by v ní už spalo několik lidí.

V každé partě existuje někdo jako Havran. Někdo, kdo všechno ví, všude má kontakty a všechno sežene. Za přiměřenou cenu. O takové však Říše nemá zájem. Havran skončil v armádním vězení, a když se mu naskytla šance vstoupit do Pekelných komand, využil toho. Tehdy mu to připadalo jako dobrý nápad.

Sven Libuk byl Havranův naprostý opak. Vysoký, svalnatý pětatřicátník, rozložitý v ramenou a s děsivě plochým břichem. Uniforma mu dokonale padla a vždycky byl jako ze škatulky. Světle modré oči a nakrátko ostříhané slámově plavé vlasy mu dávaly klidný, ospalý vzhled, který však nikoho neošálil. Meč a pistoli nosil se samozřejmou grácií danou dlouhým zvykem a jeho ruce se od zbraní nikdy nevzdálily nadlouho. Libuk byl bojovník a podle toho taky vypadal.

Havran si znovu povzděchl a Libuk se na něj pobaveně podíval. „Co je zase, Russi?“

„Nic. Jen přemýšlím.“

„Nepochybně o něčem ponurém. Ještě jsem nepotkal nikoho s tak silnými sklony hledat na všem nějaké mouchy. Podívej se na to z té lepší stránky, Russi. Jsme tu skoro tři hodiny a doposud se nás nic nepokusilo zabít. Toto místo je naprosto pusté, tady není ani pták.“

„Jo,“ zavrčel Havran. „Není to podezřelé?“

„Tebe nemůže nic potěšit, co?“ opáčil Libuk. „Byl bys raději, kdybychom vylezli z pinasy a zjistili, že stojíme tvář v tvář něčemu obrovskému a nechutnému, co na nás cení stovky zubů?“

„Já nevím. Možná. Ale aspoň bychom věděli, na čem jsme. Tady to smrdí, Svene, a neříkej mi, že ne. Přece není normální, aby byl takový rozlehlý prostor tak pustý. Víš co, to není jako uprostřed pouště. Viděl jsi záznamy sond; kromě několika supervulkánů a nějakých těch chviliek bouřlivého

počasí je tato planeta prakticky normální. Tak kde je všechno, sakra? Na takové planetě by se to mělo životem jen hemžit!“

„Přestaneš už?“ zavrčel Libuk. „Začínám z toho být nějak nervózní.“

„No jo,“ povzdechl si Havran. „Víš, já nesnáším, když něco trápí jen mě.“ Zadumaně se zadíval pod nohy a párkrát udeřil podpatkem do země. Půda popraskala a rozdrobila se. „Podívej se na tohle, Svene. Vyschlá na troud. Vcucne každičkou kapku vláhy. Ale přitom to není denním horkem; slunce už dávno vyšlo a pořád je kosa.“ Znovu se rozhlédl po krajině a nešťastně se zakabonil. „Já nevím. Nečekal jsem zrovna planetu, která oplývá mlékem a strdím, ale tady to mi nahání strach.“

„Já bych se toho tak nebál,“ uklidňoval ho Libuk. „Za pár let si zvykneš.“

„Ty dokážeš člověka fakt uklidnit, Svene.“

„No, od toho jsou přátelé.“

Chvilí stáli mlčky a prohlíželi si pustou pláň. V tichu bylo zřetelně slyšet, jak dr. Williams kope.

„Co si myslíš o našem kapitánovi?“ zeptal se Libuk víceméně proto, aby vytrhl Havrana z chmurných úvah. On si na kapitána udělal názor už dávno.

Havranovy chmury se prohloubily. „Tolik kapitánů jsme mohli dostat a oni nám dají zrovna Scotta Huntera. Tak trošku jsem se na něj poptával, než jsme opustili *Zmar*. Je to odporně pracovitý chlap, pěkný suchar a tak strašně poctivý, že z toho nemůže vzejít nic dobrého. Dobrovolně se přihlásil na hlídky na planetách na Okraji a vyznamenal se ve čtyřech velkých bitvách. Kdyby nezblblnul, mohl se stát admirálem. Přirozeně za předpokladu, že by zvládl nechávat si své názory pro sebe a lézt do těch správných zadků.“

Libuk rozvážně přikývl. „Mohli jsme dopadnout hůř.“

„Žertuješ?“ Havran zkormouceně zavrtěl hlavou. „Já takové jako on znám. Čestní a odvážní – prostě každým coulem hrdinové. Hrdinům se nedá věřit. Ti se tak slepě ženou za těmi svými zatracenými ideály, že jeden ani nemrkne a je po něm.“

„S tebou si člověk fakt pokeká,“ povzdechl si Libuk. „Nezapomněl jsi náhodou, že jsem byl u toho, když jsi v Kletě soustavě vedl útok proti Krvepašerákům?“

Havran znechuceně trhl rameny. „Byl jsem opilý.“

„Nu, tady bys tento problém mít neměl. Nejbližší hospoda je několik světelných let daleko.“

„To mi ani nepřipomínej. Budu se muset zamyslet nad vybudováním nějaké palírny.“

„Mohli jsme dopadnout hůř,“ řekl smířlivě Libuk. „Tady je to pěkně ponuré, o tom není žádných pochyb, ale aspoň to není žádný Grendel nebo Shub.“

„Pokud víme,“ utrousil zachmuřeně Havran.

„Přestaň už, Russi.“ Libuk se ohlédl na dr. Williamse a ztišil hlas. „Co víš o ostatních? Podle toho, co jsem slyšel, tak esperku chytili na útěku na tu rebelskou plantu, Milhosvět, ale o doktorovi ani vyšetřovateli se mi nepodařilo zjistit zloha nic.“

„Na mě se nedívej,“ zavrčel Havran. „Já jsem ještě nikdy žádného vyšetřovatele nepotkal. Obvykle v tak vznešené společnosti necestuju. Esperka není nic zvláštního, pokud vím. Jen prostě byla ve špatnou dobu na špatném místě a uvěřila špatnému člověku. Ale svým strašidelným způsobem nevypadá špatně.“

Libuk si jen odfrkl. „Na to zapomeň, Russi. Kapitán tu žádné skopičiny trpět nebude. Nechápu, jak vůbec můžeš v takovou chvíli myslet na sex.“

Havran pokrčil rameny. „Musím myslet na svou pověst.“

„A co doktor?“ zeptal se Libuk. „Proč je tu on?“

„Jo, náš dobrý doktor, to je opravdu tajemný muž...“

„Dobře,“ přerušil ho Libuk. „Copak jsi o něm slyšel?“

„Nic určitého, ale říká se, že se zapletl do nějakého skandálu, který se týkal technických úprav na lidech. Něco jako zakázané zdokonalení.“

Libuk tiše hvízdal. „V tom případě má štěstí, že zůstal naživu. Od povstání hádooidů je Říše na věci tohoto druhu opravdu háklivá.“

„Přesně tak. Ti vražední kyborgové nahnali hrůzu všem. Nicméně jak tomu rozumím já, dostal Williams jasně na srozuměnou, že se buď přihlásí do Pekelných komand, nebo skončí v mrazicích boxech rozporcovaný na náhradní díly.“

„A já jsem si myslel, jaké nás nepotkalo štěstí, že máme v komandu doktora,“ posteskl si Libuk. „Nu což, mohlo být i hůř. Mohl to být kšefták s klony.“

„Přestaneš už říkat, že by mohlo být i hůř? Už tak je to dost zlé. V tolika komandech jsem mohl být a kde jsem nakonec skončil? Kapitán Čistástatečnáduse, Šílený doktor a Horlivá vyšetřovatelka. Ani se mi nechce pomyslet, proč tu asi skončila ona. Tihle lidé jsou stejně nelidští jako to, co zabíjejí.“

„Alespoň že je na naší straně,“ pokusil se Libuk.

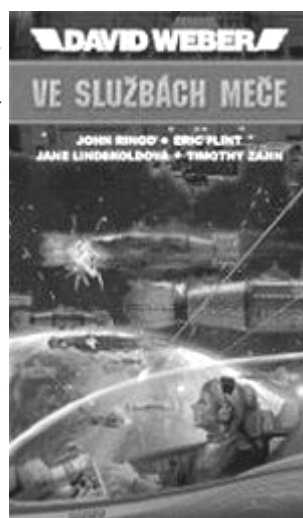
Havran ho zpražil pohledem. „Vyšetřovatel nikdy není na ničí straně.“

(Soumrak Říše – Peklo, Twilight of the Empire – Hellworld, Green, Simon R., Nakladatel: Wales, Překladatel: Mirka Polová, Obálka: Arndt Drechsler, Rok vydání: 2007, Počet stran: 200, Prequel k sérii Lord Morituri, cena 189.00 Kč)

Weber, Ringo, Zahn, a další: Ve službách Meče

21. února 2007

Sbírka šesti různě dlouhých povídek a novel ze světa Honor Harringtonové od pěti autorů. Jane Lindskoldová vypráví příběh mantichorského prince a mimořádné graysonské ženy jménem Judith, oběti masadské brutality, která se pustila do zoufalého boje proti obrovské přesile, aby zajistila svobodu svým sestřím. Timothy Zahn nás zavede na palubu těžkého křižníku HMS Neohrožený, který pátrá po tajné zbrani nepřátel (a div že se sám nestane její obětí), zatímco John Ring nás ve svých povídkách zavede nejprve na palubu poněkud netypické graysonské lodi a pak na planetu Praha, kde se rozhodnou strávit svoje volno dva příslušníci mantichorské námořní pěchoty. Eric Flint nás zase seznámí s ambiciózním mladým důstojníkem, který se ocitne po pádu Oscara Saint-Justa v pravý čas na pravém místě, aby uplatnil svůj vliv v celém sektoru – jestli se mu podaří zůstat dost dlouho naživu. A konečně David Weber přichází s příběhem první graysonské kadetky na její první plavbě. (anotace)

Sean Tyler zaklepal na otevřené dveře ošetřovny a na zabručení, které se ozvalo zevnitř, vstoupil.

Tylerovi táhlo na třiadvacet standardních roků a začínal svůj druhý turnus u mantichorského námořnictva. Byl snědý a na Mantichořana poněkud malý, což mu obojí pomáhalo splynout s novými graysonskými druhy v posádce. Na druhou stranu se zdál být téměř tak široký jako vysoký, ale za to mohly spíš ‚silné kosti‘ než tloušťka. Před svým náhlým, nečekaným a podle palubních hodin pozdním převelením sloužil na superdreadnoughtu *Vítězství*.

U stolu seděl asi třicetiletý nadrotmistr s hubeným nevýrazným obličejem, malý a snědý jako většina Graysoňanů, a díval se do záznamníku, jako by zpráva, kterou si prohlížel, mohla vyskočit z obrazovky a kousnout ho.

„Zdravotník třetí třídy Sean Tyler se hlásí do služby,“ vychrlil Sean, vypjal se do pozoru a přehlídkově zasalutoval. Trochu ho překvapilo, že nadrotmistr je ještě ve službě; byla skoro půlnoc palubního času.

Nadrotmistr hodil záznamník na stůl, zvedl ruku k čelu gestem, jež by se snad s trochou dobré vůle dalo považovat za zasalutování, a ukázal na židli.

„Vítej na *Francisu Muellerovi*, kamaráde,“ odpověděl. „Bafni židli, za chvíli se ti budu věnovat.“

Sean se posadil a rozhlédl se po svém novém domově pro nejbližší dobu, po kterou tady zůstane trčet. Jeho první dojem byl, že ošetřovna je malá, ani ne čtvrtinová oproti ošetřovně superdreadnoughtu třídy *Vítězství*, kde sloužil během prvního turnusu. Dokonce byla ještě menší než tři vedlejší ošetřovny rozptýlené po velké lodi. Na druhou stranu ovšem posádka těžkého křižníku *Francis Mueller* nedosahovala počtem ani desetiny posádky superdreadnoughtu.

A nejenomže byl *Francis* menší než superdreadnought; byl také mnohem starší. Jeho třída dokonce patřila k nejstarším konstrukcím aliančních loďstev. Ačkoliv byla loď již zastaralá, byla na počátku současné války proti lid'ákům odeslána do Graysonu. Tehdy patřila k nejsilnějším jednotkám planetárního loďstva, avšak dnes, mezi velkým počtem původně lid'áckých superdreadnoughtů, ukořistěných při První a Druhé bitvě u Jelcinu, a mezi novými graysonskými křižníky a superdreadnoughty, jež začínaly proudit z loděnic, se opět octla v postavení nedostatečně ozbrojené starožitnosti.

Navíc na to také vypadala. Bez ohledu na to, kolikrát byla loď poslána do loděnic k ošetření, bez ohledu na to, jak důkladně bylo ošetření provedeno, byl na lodi vždycky znát její věk. Projevovalo se to na skvrnkách plísně vyrůstající v koutech mezi přepážkami, v odřených hranách a dokonce i na designu paland, stolků a jiného příslušenství, jenž se během let války v drobnostech měnil.

Když tedy nadrotmistr konečně odložil záznamník na stůl, Tyler měl ke kyselému výrazu důvod.

„Nekoukáš zrovna šťastně, zdravotníku,“ prohlásil nadrotmistr a z nejspodnější zásuvky stolu vytáhl měkkou čutoru zpola plnou nějaké neidentifikované kapaliny. Štědře si z ní přilil do hrnku s čajem, který mu stál na stole, a potom ji zamával na Tylera. „Medicínu na vzpružení?“

„Ne, pane, děkuji,“ odpověděl Sean a uvažoval, jestli ta kapalina je něco jiného než voda. Potom k němu dolehla vůně.

„Nadrotmistr Robert Kearns,“ představil se nadrotmistr a vrátil čutoru zpátky. „Dělám na těchhle neckách zástupce palubního lékaře. Můžeš mi říkat doktore.“

„Ano, pane,“ řekl Sean.

„Už tě někde uskladnili? Máš skříňku, pelech a všechno to ostatní?“

„Ano, pane. Bocman si nás vyzvedl a přidělil nám ubikace.“

„Dobře, dobře,“ odpověděl nadrotmistr. „Odkud tě sem nalili? Ty jsi Mantichořan, že jo?“

„Ano, pane,“ potvrdil Tyler.

„Chtěl jsi poznat život mezi pámbičkářskými magorama?“

„Ne, pane,“ odpověděl zdravotník. „Skoro před rokem jsem požádal o převelení do graysonských služeb. Pracovat v jiných aliančních silách se považuje za dobrou cestu k povýšení.“

„M-hm,“ zabručel nadrotmistr. „Ty mi teda tvrdíš, že ses na *Francise Muellerera* přihlásil dobrovolně?“

„No, dobrovolně jsem se přihlásil do graysonských služeb a na *Muellerovi* bylo přednostně volno, a tak jsem tady, pane.“ Rozhlédl se a rozhodl se to risknout. „Udělal jsem vážnou chybu, co?“

„Jo,“ přisvědčil vrchní zdravotník a přihnul si svého vylepšeného čaje. „Museli jste na vaši předchozí lodi někoho nadopovat sedativama?“

„Jednou,“ odpověděl Tyler. „Je to tady... nějaký problém?“

„My máme zhruba jednoho sedativovaného tejdne,“ přiznal nadrotmistr. „A když přijde špatnej tejden, tak i víc. Pak jim navlečeme svěřací kazajku a přikurtujeme je k palandě. Když přijdou k sobě, zkoumáme, jestli to je dočasný nebo trvalý pominutí smyslů. Když mluví rozumně, pustíme je. Když ne, necháme je nadopované, dokud je přes nějakou jinou loď nemůžeme poslat na bezpečný místo na zemi.“

„Jednoho *týdně*?“ zalpal po dechu Sean. Za šest měsíců jeho služby na *Vítězství* podlehl ‚stresové poruše chování‘ – neboli jim ‚hráblo‘, jak tomu říkala většina lidí – celkem čtyři lidé. „A to ještě vůbec máte nějakou posádku?“

„Na týchle lodi – přísahám – máme lidi, který už maj' na sedativa návyk. Kopp, to je technik řízených střel, byl pod seadativama už šestkrát. Cooper se strojovny přibližně každé měsíc, pravidelně jako hodinky. Sakra, dyť i tebe sem prskli přednostně právě proto, že předchozí dva zdravotníci skončili jako případy pro cvokaře. Kdyby trochu jinak načasovali přesuny, mohl jsi svého předchůdce potkat cestou; odliffovali jsme ho zrovna na *Vítězství*.“

„To je divné,“ řekl Sean. „Má to nějaký zvláštní důvod?“

„No,“ prohlásil nadrotmistr s drobným zadrhnutím, „myslím, že tě časem pár závěrů napadne.“

„Slyšte! Slyšte! Ranní modlitba! Všichni muži, kteří nemají službu, vstávat k ranní modlitbě!“

Sean večer neměl příležitost seznámit se s někým ze svých spolubydlících; všichni sloužili na druhé hlídce, a když se vrátil na ubikaci, už spali. Nyní, když se rozsvítila světla a ostatní tři vstali a sepjali ruce, přemítal, co má dělat.

Jako Mantichořan nebyl příslušníkem Církve nespoutaného lidství, a proto neměl povinnost se ranních modliteb účastnit. Jenže vstát a věnovat se ranní hygieně také nebyl zrovna nejlepší nápad. Dospěl tedy k rozhodnutí, že modlitbu prostě prosedí se skloněnou hlavou. Jak dlouho to může trvat?

„Bože Zkoušející,“ promluvil z reproduktoru nosový hlas, „ušetři nás dnes svých zkoušek.“

Prosíme Tě, Bože Zkoušející, nedovol, aby některá z přechodových komor přestala těsnit. Nechť klimatizační soustava, i když už je stará, překlepe další den tvrdé práce. Prosíme Tě, Bože zkoušející, ať recyklátory vody vydrží ještě několik dní, přestože technický úsek tvrdí, že je jen otázka času, kdy vysadí. Bože Zkoušející, uznej za vhodné zabránit fúznímu reaktoru číslo dva v osudném přetížení, aby nás neodeslal do Tvé náruče; milujeme Tě, ale přece jen chceme ještě vidět svoje rodiny.

Prosíme Tě, Bože Zkoušející, mohl bys udržet funkční kompenzátory setrvačnosti? Kdybychom neměli kompenzátor, nemohli bychom akcelarovat tak, abychom se dostali zpátky domů, a zůstali bychom se vznášet ve vesmíru jako vrak, dokud by nezačaly vysazovat systémy, dokud by nedošla energie, dokud by se nezkažil vzduch a dokud bychom se nezačali jíst navzájem...

Ve stejném duchu to pokračovalo asi patnáct minut, než se třaslavý hlas zvolna propracoval všemi představitelnými scénáři katastrof.

Kosmická loď je už ze samotné své podstaty sbírka potenciálních průšvihů. To také byl jeden z hlavních důvodů, proč občas někomu ‚hráblo‘; každý přiměřeně inteligentní jedinec musel překonávat jisté ‚znepokojení‘, jak se tomu kulantně říkalo, když se octl mimo atmosféru planety. Vakuum je velmi nemilosrdné prostředí a ani ta nejvyspělejší technika nemůže zajistit úplně bezpečný pobyt ve vesmíru.

Jenže většina lidí je natolik ohleduplná, že se o tom na veřejnosti nezmiňuje. Natož pak takhle detailně v palubním rozhlasu.

Začínal chápat, proč lidé na *Francisu Muellerovi* bývají náchylní k přeskakování koleček. A když se v přeplněné, ale většinou tiché ubikaci oblékal, uvažoval, o kolik to může být ještě horší.

„Co tím myslíte, že jsme se *ztratili*?“

Nadrotmistr Kearns právě přivedl Tylera na můstek, aby ho představil kapitánovi. První slova, která Sean z velitelových úst zaslechl, nebyla právě taková, aby uklidnila jeho... znepokojení.

Kapitán Zemet byl neuvěřitelně pohledný muž s vysoko posazenými lícními kostmi, orlím nosem a čelistí, s níz by se daly louskat ořechy. Dost možná by se vyjímал jako holovizní hvězda, nebýt jedné drobnosti: byl i na graysonské poměry maličký. Na Mantichoře by ho snad mohli označit za ‚trpaslíka‘. Vzhlížel k jakémusi ne o mnoho vyššímu poručíkovi s výrazem dokonale zmateného úžasu.

„*Neztratili* jsme se, pane,“ odpověděl poručík stojící před kapitánem v pozoru. „Jenom jsme... se odchýlili od kursu.“

„Víte proč?“ otázal se kapitán.

„Ještě ne, pane,“ přiznal poručík. „Podle všeho jsme se odchýlili od kursu vinou... gravitační anomálie.“

„Gravitační anomálie?“ zeptal se kapitán.

„Ano, pane,“ odpověděl zpocený poručík.

„Jsme ztraceni.“ To promluvil na graysonské poměry vysoký muž s bledým vyzáblým obličejem askety. Byl od hlavy k patě oblečen v černém. Buď se *Francise Muellera* rozhodla navštívit Smrt, což se s ohledem na všechny okolnosti nedalo vyloučit, anebo se Sean octl v přítomnosti lodního kaplana.

„Jsme ztraceni, bloudíme bezmocně hlubinami vesmíru!“ bědoval kaplan. Byl to ten kňouravý hlas z ranní modlitby.

„Nejsme *ztraceni*, kaplane Oldsi,“ opravil ho kapitán. „Jenom musíme provést korekci kursu. *Jak velkou* korekci?“ obrátil se opět na astrogátora.

„Ještě provádíme výpočty, pane,“ odpověděl poručík. „Ale jsme přinejmenším sto dvacet tisíc kilometrů od základního kursu.“

„Bože Zkoušející,“ zaklel kapitán. „Tak mě napadá, že jsme prolétli těsně kolem Kosa Šest. *Zahrnul* jste ho do rovnic, že, astrogační?“

„Ehm.“ Poručík zaváhal. „Moment, podívám se do poznámek.“

„Vy jste to neudělal, že?“ řekl kapitán. „A mě tak najednou napadá, že když jste ho nezahrnul do výpočtů, nejspíš jste ani *neuvažoval* o tom, že tam je, že? Zrovna mě tak napadá, že jste se nezmiňoval o žádném těsném průletu, dokud taktický nezachytil měsíc lidarem ani ne třiašedesát tisíc kilometrů daleko. Vzpomínám si, že jsem si říkal, že je to nějak moc blízko.“

„Já... nevím jistě, pane,“ řekl poručík.

„Bože Zkoušející!“ zvolal kaplan. „Ani v nejhorších snech mě nenapadlo, že bychom mohli nevědomky narazit do nějakého nebeského tělesa! Loď by byla rozprášena po jeho povrchu! Pokud bychom si ho nevšimli včas, abychom mohli vyslat tíšňový signál, ztratili bychom se beze stop! Trosky by nikdo nikdy nenašel! Zahynuli bychom, ztraceni a osamělí, a naše těla a duše by se bezmocně vznášely v hlubinách vesmíru!“

„Zejtra bude veselo,“ zabručel potichounku nadrotmistr.

„Pane.“ To promluvil malý – jak jinak – a rozložitý komandér-poručík, pravděpodobně výkonný důstojník. Tyler ho neviděl přicházet, důstojník se prostě z ničeho nic objevil, jako by ho teleportovali. „Za zanedbání předepsaných povinností a vystavení loď zbytečnému riziku ukládá vojenský soud přísné tresty. Měli bychom uspořádat zkrácený proces a vyhodit astrogátora do vesmíru.“

„Myslím, že to nebude nutné, výkonný,“ řekl kapitán bezmocně. „Kaplane, co kdybyste šel pečovat o své stádečko? Nebo se pomodlil za naše blaho ve své kabině. Astrogační, zahrňte do výpočtů přitažlivost Kosu Šest a zjistíte, jestli to vychází.“ Obrátil se k Tylerovi a nadrotmistřovi a obdařil je zářivým úsměvem. „Předpokládám, že tohle je nový zdravotník.“

„Kapitáne Zemete, to je zdravotník Tyler,“ řekl nadrotmistr. „Předtím u mantichorského námořnictva.“

„Těší mě, Taylore,“ řekl kapitán a podal Tylerovi ruku. „Nastoupil jste službu na nejlepší lodi graysonského námořnictva, a myslím, že i té nejlepší z Aliance. Určitě na ni dobře zapadnete. Jediné, co od vás chci, je, abyste svých schopností využíval na sto procent.“

„Ano, pane,“ odpověděl Sean, zatímco uvažoval, jestli 120 000-kilometrová chybička v kursu, nemluvě o zapomenutí, že loď prolétá v těsné blízkosti nebeského tělesa, svědčí o stoprocentním využití schopností astrogátora. Nejděsivější na tom bylo, že podle všeho tomu tak bylo. „Vynasnažím se, pane. A jmenuji se *Tyler*.“

„To rád slyším, Taylore,“ řekl kapitán. „Proveďte ho po lodi, nadrotmistře. Já mám v tuhle chvíli něco na práci.“

„Ano, pane,“ odpověděl nadrotmistr.

„Těšilo mě, Taylore,“ rozloučil se kapitán. „Jsem rád, že vás máme na palubě.“

(Ve službách Meče, David Weber, John Ringo, Eric Flint, Jane Lindsoldová, Timothy Zahn, Brož., cca 400 str., překlad Jiří Engliš, obálka David Mattingly, vyjde v březnu 2007)

R. E. Feist, Zlo v Sethanonu - Trhlinové války

28. února 2007

Prolog

Temný vítr

Poryv větru přišel jakoby odnikud.

Zrodil se jako zvonivá ozvěna kladiva kujícího zkázu, doběhla rozpálenou kdesi ve výhních vroucí války a spalující smrti. Byl zplozen v srdci ztracené země; ze zvláštního místa, které leží mezi tím, co je a co by chtělo být. Z místa na dalekém jihu, kde hadi chodili vzpřímeně a mluvili prastarým jazykem. Hněvivý vítr s sebou přinášel pach prastarého zla a dlouho zapomenutých prorocství. Vichr sebou zuřivě zmítal, točil se dokola nad prázdnotou, ze které přišel; zdálo se, že hledá směr. Pak na okamžik strnul a vyrazil k severu.

Stará chůva šila a pobrukovala si přitom jednoduchou melodii, jednu z těch, které po generace předávají matky svým dcerám. Na chvíli zmlkla a prohlédla si výsledek své práce. Její dva malí svěřenci tvrdě spali a na tvářičkách se jim zrcadlil klid plynoucí z jejich dětských snů. Občas některý z nich ze spaní trhl prstíkem nebo našpulil rty, ale za chvíli už zase klidně ležel. Byla to překrásná batolata a chůva si byla jistá, že z nich vyrostou pěkní kluci. Až z nich budou muži, nejspíš si ani nebudou pamatovat na ženu, která u nich v noci sedávala. Teď jí ale patřili stejně jako matce, jež seděla se svým mužem v čele hodovní tabule, u níž se řešily státní záležitosti.

Náhle vlétl oknem do místnosti poryv větru; ačkoliv byl horký, zamrazilo ji z něj až do morku kostí. Šeptal si cize znějící zvrácené tóny; téměř neslyšitelnou melodii temna. Chůva se otřásla a rychle se podívala, co dělají chlapci. Začali se neklidně vrtět a zdálo se, že se co nevidět rozpláchnou. Rychle přiskočila k oknu a zavřela okenice, aby se dovnitř nedostalo víc podivně zneklidňujícího nočního povětří. Na okamžik se zdálo, jako by vítr na čas zatajil dech, a pak s lehkým povzdechem zmizel a v nočním vzduchu se opět rozhostil klid. Chůva si přitáhla šál kolem ramen; její dva svěřenci se ještě chvíli vrtěli, ale pak i oni upadli do klidného, hlubokého spánku.

V jiné místnosti, ležící nedaleko od ložnice nemluvnat, seděl nad dlouhým seznamem mladík a snažil se potlačit osobní sympatie a zášti; právě rozhodoval o tom, kdo bude mít příštího dne jaké povinnosti. Rozdělování úkolů z duše nenáviděl, ale nemohl říct, že by v něm nebyl dobrý. Těžké závěsy zaválaly ve větru, který pronikl oknem do místnosti. Aniž by o tom musel přemýšlet, mladík téměř vyskočil z křesla; přikrčil se a z boty mu do ruky vylétla dýka. Životem na ulici vycvičené smysly mu jasně signalizovaly nebezpečí. Krčil se napjatý jako struna, jen srdce mu tlouklo jako zvon; byl si jist, že jej čeká boj na život a na smrt, tak jako se mu to v jeho konflikty zmítaném životě stalo již tolikrát. Nikde se ale nic nepohnulo, a tak se po chvíli uvolnil. Pocit nebezpečí byl pryč. Nechápatě zavrtěl hlavou a pomalu přešel k závěsům; jak se blížil k oknu, cítil kdesi hluboko v žaludku, že něco není v pořádku. Dlouhé minuty se díval z okna k severu, kde se pod rouškou tmy skrývaly obrovské hory, za nimiž čekal temný nepřítel. Mladíkovy oči se zúžily, jak se snažil proniknout tmou a zahlédnout alespoň záblesk nebezpečí,

kteřé tam číhalo. Když poslední stopy hněvu a strachu zmizely, vrátil se zpět k přerušené práci. Během noci se však neubráníl tomu, aby čas od času nevyhlédl z okna do tmy.

Ve městě se ulicemi motala skupinka rozjařených opilců hledajících další putyku, kde by se mohli dál bavit s veselými přáteli. Vítr mezi nimi prolétl a oni se na okamžik zastavili a nervózně se po sobě podívali. Jeden z nich, starý žoldněř, opět vykročil, pak se ale zastavil a zamyslel se. Najednou ztratil zájem o další slavení, popřál svým společníkům dobrou noc a vyrazil do paláce, kde už byl téměř rok hostem.

Pak se vítr dostal nad moře, po jehož hladině zrovna plula loď vracející se z dlouhé hlídky do přístavu. Kapitán, vysoký postarší muž se jizvenou tváří a mléčným nevidoucím okem, se zarazil, když se jeho tváře dotkla osvěžující bríza. Už se chystal zavolat, aby zkrátili úvazy plachet, když tu mu celým tělem proběhl zvláštní chlad. Otočil se na svého prvního důstojníka, podobaného muže, který pod ním sloužil už celé roky, aby si vyměnili podrážděné pohledy. Pak vítr utichl. Kapitán zaváhal, a pak přikázal hlídkám, aby vylezly do košů na stožárech, a po další chvíli přemýšlení nařídil, aby byly rozsvíceny další lampy, jejichž světlo mělo rozptýlit tísnivou ponurost, ve které se loď utápěla.

Vítr vanul dál k severu, až se dostal do ulic jakéhosi města; svými poryvy zvedal z ulic vířící obláčky prachu, které pak divoce tančily nad dlažebními kostkami jako šílení šašci. V tom městě žili muži z jiného světa bok po boku s těmi, kteří se v něm narodili. V jídelně tamních kasáren zrovna zápasil v páce jeden z cizozemců s mužem, který se narodil ani ne míli od města; sledoval je dav sázejících vojáků. Každý muž už toho druhého jednou přetlačil a třetí kolo mělo rozhodnout. Náhle udeřil vítr a oba muži se zarazili, rozhlížejíce se kolem sebe. Prach štípal do očí a i zkušené veteráni měli co dělat, aby se nerozklepali. Oba soupeři beze slova ukončili zápas a ti, co na ně sázeli, bez námitek sebrali své sázky. Vojáci se pak tiše rozešli do svých ubikací; veselou atmosféru zápasu odvářezavý vítr.

Vichr se řítit horskými stržemi dál k severu, až dorazil na okraj věkovitého lesa, kde žila malá opicím podobná stvoření; byla plachá a přátelská a teď se k sobě krčila ve větvích, aby se zahřála vzájemnou blízkostí. Dole pod nimi seděl na zemi muž v meditační pozici. Nohy měl zkřížené a zápěstí, směřující směrem ke korunám stromů, volně spočívala na kolenou; palec a ukazováček každé ruky se dotýkaly – kruh, který tvořily, představoval kolo života, se kterým jsou všichni živé tvorové spojeni. S prvním dotykem temného větru se mu oči prudce otevřely a on se tázavě zadíval na postavu sedící proti němu. Starý elf, který však nevypadal příliš staře, jak bylo u jeho druhu běžné, chvíli hleděl na člověka sedícího naproti němu; viděl v jeho očích nevyřčenou otázku. Lehce přikývl. Člověk se zvedl a sebral zbraně, které měl odložené nedaleko. Zasunul dlouhý i krátký meč za široký opasek a lehkým posunkem se rozloučil se svým společníkem. Pak vyrazil lesem věkovitých stromů na cestu k moři. Na pobřeží chtěl vyhledat dalšího muže, který se také počítal mezi přátele elfů, a připravit se s ním na konečný střet, k němuž mělo již brzy dojít. Válečník pospíchal lesem k oceánu a nad hlavou mu šumělo listí na větvích stromů.

I v jiném lese se rozšumělo listí soucítící s těmi, které vyděsil temný závan ponurého větru. Za nezměrným zálivem

plným hvězd se kolem žlutozeleného slunce otáčela horká planeta. Pod ledovcem pokrývajícím severní pól oné planety ležel les, který byl dvojčetem hvězdy, jímž právě procházel válečník směrem k moři. Hluboko v tom lese seděli v kruhu tvorové znali prastarých tajemství. Sprádali magii.

Obklopovala je jemná, matná záře; seděli na holé lesní zemi a přesto zůstaly jejich pestrobarevné šaty nepotřísněné dotekem hlíny. Všichni do jednoho měli zavřené oči, ale každý z nich viděl to, co potřeboval vidět. Jeden z nich, starší, než kam paměť ostatních sahala, seděl nad kruhem, udržován ve vzduchu silou kouzla, které spolu sprádali. Bílé vlasy mu splývaly na ramena, spoutané pouze prostou čelenkou z měděného drátu ozdobenou jediným nefritem na čele. Ruce dlaněmi otočené vzhůru měl natažené dopředu a oči nespouštěl z muže v černé kutně, který se vznášel naproti němu. Ten v černém se vznášel v proudech mystických sil, které kolem něj tvořily hustou síť; vysílal své vědomí po jednotlivých liniích, čímž se učil onu cizí magii ovládat. Seděl ve stejné pozici jako jeho protějšek; ruce dlaněmi vzhůru, jen oči měl kvůli učením zavřené.

V myšlenkách pohladil strukturu prastaré elfí magie a ucítil prolétající se energie všeho živého v lese; cítil, jak jsou uchopovány a lehce, nenásilně ohýbány směrem prospěšným tamní společnosti. A přesně tak zařikávači užívali svoji magii: jemně, ale vytrvale sprádali vlákénka všudypřítomných přírodních energií do magického vlákna, které mohli dále použít. Dotkl se kouzla svou myslí a věděl. Věděl, že jeho schopnosti přerůstají hranice lidského chápání, a že ve srovnání s jeho původními představami o hranicích jeho talentu se teď jeví téměř jako božské. Během uplynulého roku se toho naučil mnoho, ale věděl, že toho, co se ještě může naučit, je mnohem víc. Nicméně díky nově nabytým vědomostem teď měl prostředky, jak najít další zdroje vědění.

Věděl, že tajemství známa pouze několika málo vyvoleným mistrům, jako třeba přemisťování se mezi světy jen silou vůle, cestování časem a dokonce oklamání smrti, nejsou jen záznamy, ale realitou. Zatím jen věděl, ale byl si jist, že jednoho dne ta tajemství sám pozná. Pokud mu bude dáno dost času. A právě teď se mu času nedostávalo. Listy se rozšuměly ozvěnou temného větru vanoucího vzdáleným lesem. Muž v černém upřel oči na prastarého tvora levitujícího proti němu; oba vymanili mysl z přediva magie. Jen silou své mysli se muž v černém otázel: „*Tak brzy, Acailo?*“

Ten druhý se jen usmál a světle modré oči se rozzářily vnitřním světlem; září, která muže v černém při jejich prvním setkání nemála vyděsila. Teď věděl, že světlo vychází z bezedné moci, se kterou se nikdy nesesetkal u žádného ze smrtelníků; s výjimkou jediného. Tato moc ale byla jiná; nebyla to ohromující síla, již vládl onen smrtelník, ale konejšivá, léčivá moc života, lásky a klidu. Tvor vznášející se před ním byl vskutku v naprosté harmonii se vším kolem. Pohled do zářících očí člověka vnitřně naplňoval a jeho úsměv uklidňoval. Avšak myšlenky prolouvající mezi oběma tvory, pozvolna klesajícími k zemi, byly plné obav. „*Už je to rok. Bylo by pro nás pro všechny lepší, kdybychom měli více času. Čas ale plyne, jak sám uzná za vhodné a možná už jsi připraven.*“ Při dotyku myšlenky muž v černém pochopil, že se jednalo o žert, a sám nahlas dodal: „Připraven nebo nepřipraven, čas nadešel.“

Ostatní se jako jeden muž zvedli a černě oděný na chvíli pocítil, jak se jejich myslí dotkly jeho, aby mu popřáli sbohem. Posílali ho na cestu do míst, kde se schylovalo ke konfliktu; ke konfliktu, ve kterém měl sehrát rozhodující roli.

Odnášel si však s sebou mnohem více, než si před rokem přinesl. Když ucítil poslední dotyk, promluvil: „Děkuji. Půjdu tam, odkud se mohu rychle vrátit domů.“ Pak beze slova zavřel oči a zmizel. Stvoření stojící v kruhu na chvíli ztichla a pak se rozešla, aby se věnovala úkolům, které na ně čekaly. Listy ve větvích byly stále neklidné; ozvěna temného větru odeznívala jen pozvolna.

Temný vítr vál dál, až dokud se nedostal ke stezce vedoucí po horském hřebeni tyčícím se nad vzdáleným údolím; u okraje se skrývala skupinka mužů. Na okamžik se otočili k jihu, jako by se pokoušeli spatřit zdroj podivně zneklidňujícího vichru, pak se ale vrátili k pozorování plání pod nimi. Dva muži stojící nejbliže k okraji srázu podstoupili dlouhou a náročnou cestu v sedle, aby na vlastní oči spatřili to, o čem je zpravila jízdni hlídka. Hluboko na dně údolí se pod praporci, jejichž emblémy nevěstily nic dobrého, sbírala armáda. Velitel průzkumníků, prošeďivě vysoký muž s páskou přes pravé oko, se spustil kousek pod hřeben a dřepěl si tam. „Naše obavy se naplnily,“ poznamenal tiše.

Jeho o něco menší, ale o to lépe stavěný společník se poškrábal v prošeďivě bradce a zaujal místo vedle svého velitele. „Něfekl bych,“ zašeptal, „podle počtu ohňů se tam dole sbírá sakra velká bouře. O dost větší, než jsme čekali.“

Muž s páskou přes oko se dlouze odmlčel, a pak promluvil: „Nějak se nám podařilo získat rok. Čekal jsem, že udeří už minulé léto. Dobře, že jsme se celý rok připravovali – letos už určitě přijdou.“ V podřepu se pak přesunul o kus zpět, kde jim držel koně vysoký plavovlasý muž. „Jdeš taky?“ otočil se na svého druha, který byl stále ještě pod hřebenem.

„Ne, radši tu s nimi ještě chvíli zůstanu. Když budu moct chvíli pozorovat, kolik jich přichází a jak rychle se tábor rozrůstá, dost možná odhadnu, kolik jich s sebou přivede.“

Velitel vyskočil do sedla; světlovlasý muž po jeho boku se otočil k údolí: „Záleží na tom vůbec? Až přitáhne, určitě je s sebou vezme všechny.“

„Záleží, nezáleží, prostě jen nemám rád překvapení.“

„Jak dlouho?“ zeptal se jednooký.

„Dva, maximálně tři dny, pak už to tu bude trochu přelidněný.“

„Určitě mají v okolí hlídky už teď. Máš dva dny,“ řekl a po chvíli s úšklebkem dodal: „Jako společník nejsi zrovna nejprjemnější, ale za ty dva roky už jsem si na tebe docela zvykl. Dávej si pozor.“

Druhý muž se jen divoce zašklebil: „To ty si dávej taky. Za poslední dva roky jsi je rozdráždil tak, že by tě rádi chytily, aby si s tebou důkladně popovídali. Pochybuju, že by ti pak jen napíchli hlavu na kopí, až půjdou obléhat město.“

„To se jim nikdy nepovede,“ usmál se plavovlasý. Jeho úsměv byl otevřený, ale v hlase mu zněl tón naprostého odhodlání, který druzí dva dobře znali.

„No to taky doufám. Teď už ale jedte.“

Z oddílu mužů na hřebeni zůstal jen statný chlapík a jeden voják, který mu měl na hlídce dělat společnost. Nějakou dobu se zamýšleně díval do údolí a pak jen tiše zamumlal: „Tak co chystáš tentokrát, ty jeden parchante, synku kurevníka a bezejmenný děvky? S čím na nás letos vytáhneš, Murmadame?“

(Zlo v Sethanonu, A Darkness at Sethanon, Feist, Raymond E., vydal: Wales, překlad: Marek Novák, Radek Mandovec, obálka: Don Maitz, rok vydání 2007, stran: 504, Závěrečná kniha trilogie Sága Trhlinové války.)

FILMY

Dokonalý trik

(The Prestige, Fantasy/Drama/Thriller/Sci-Fi, USA/Velká Británie, 2006, 135 min., Režie: Christopher Nolan, Hrají: Hugh Jackman, Christian Bale, Michael Caine, Piper Perabo, Scarlett Johansson, David Bowie, Andy Serkis, Daniel Davis, Christopher Neame, Roger Rees, Jamie Harris, Ricky Jay)

1. února 2007

Minulý rok na podzim prolétl našimi kiny téměř bez povšimnutí snímek Iluzionista, který byl kvůli svému námětu srovnáván právě s Dokonalým trikem Christophera Nolana (*Batman začíná, Memento, Insomnia*), jenž sáhl po předloze k románu C. M. Priesta Nežádoucí efekt (v originálu se použilo jednoho názvu *The Prestige*, pouze v ČR se opět ukázalo, jak se dá čarovat s názvy). Kromě přelomu devatenáctého století,

iluzionistických představení a nadprůměrné kvality, bych tyto originální a povedené filmy příliš nesrovnával, přesto musím přiznat, že Dokonalý trik patří k filmům, kterým k dokonalosti příliš nechybí.

Kdo četl knižní předlohu, nebude zklamán, protože na scéně pracoval zkušený režisér za asistence svého bratra Jonathana (o umu samotného Chrise jsme se mohli přesvědčit z jeho předchozích snímků). Předně se Nolanům podařilo využít všech důležitých aspektů knihy a zároveň literární předlohu zkrátit pro potřeby filmu, proto se nemusíme bát žádných konfrontací s literárními potomky dvou znesvářených varietních kouzelníků. Trochu mi však chyběla malá odbočka do dětství Alfréda Bordena, holt, nemůžu mít všechno a k vysvětlení vzájemné nevráživosti obou mužů by byla skoro zbytečná.

Alfréd Borden (Christian Bale - *Batman začíná, Equilibrium*) alias Profesor a Robert Angier (Hugh "Wolverine" Jackman) aka Velký Danton začínali jako pomocníci stármoucího a neoriginálního Miltona. Angier při jednom čísle přišel o svou ženu, díky pokazenému triku, za použití dostatečně neozkoušené inovace, za kterou mohla tvrdohlavost Bordena. Když pak Borden nedokáže odpovědět na jednoduchou otázku, rozhoří se jejich nenávisť, částečně také kvůli Bordenovým úspěchům v profesním a osobním životě. Oba dva sice úspěšně budují své kariéry, jenže si je zároveň dokáží navzájem stejně úspěšně kazit. Angier žádá svou pomstu transformovanou do získání vrcholného čísla svého soka. Zaslepení neporozuměním a nenávisť, se z jejich dětinských potyček stávají nebezpečné výpady, ohrožující nejenom samotná představení, ale také jejich životy. Zmíněný "dokonalý" trik (spíše však dokonale utajovaný) Bordena vyjde najevo až v samotném závěru (pokud budete pozorní, tak na princip přijdete již dříve, ale to nic nezmění na tom, že vás stále bude zajímat vyvrcholení vztahů mezi dvěma fanatiky).

Film totiž začíná koncem. Alfréda nalézáme ve vězení za údajnou vraždu Angiera. Jako mávnutím kouzelného proutku do hry vstupují deníky obou iluzionistů, v nichž si každý čte a snaží se odhalit nejlepší kousky dotyčných. Ve filmu se samozřejmě objevují partnerky znesvářených mužů (zejména S. Johansson z *Ostrova* si v podobě Olivie užije milostného trojúhelníku) a hlavně jejich pomocníci - Angierův vynálezce Cutter (nestárnoucí Michael Caine), o poznání méně často pak Bordenův Follen. Svou důležitou roli si zahrál geniální vynálezce Nikola Tesla, jehož představitelem se stal asi o 20 centimetrů nižší, přesto charismatický a vkusně zvolený muzikant David Bowie, jehož řečnický akcent patří k výtečným třešnickám na pomyslném dortu.

Za čtyřicet miliónů dolarů si tak přijdete na divácky nezapomenutelný zážitek a objasníte si několik klasických iluzí (například chytání vystřelené kulky nebo mizení holubic - respektive kanárků). Relativně nízký rozpočet určitě z většiny pohltily platy herců, jejichž výkony jsou naštěstí bravurní a skrze plátno jasně absorbujete jejich rozpoložení a náladu. Tímto jsme se dostali k výpravě, která není nikterak honosná, vždyť většina příběhu se odehrává na jevištích nebo v divadelním zákulisí, a tak zůstává jediným opuštěním Londýna pouze výlet do Colorado Springs, kde chvíli experimentoval zmíněný N. Tesla. Kostýmy jsou uvěřitelně době konce devatenáctého století.

Nolan opět ukázal, že režii a vznikající film měl plně pod kontrolou, takže se na jeho další filmové potěšení můžeme upřímně těšit (měl by to být *Dark Knight* ;-). Z náročného a téměř nedělového románu dokázal vkusně vyškrtat nepotřebné, aby to předložil divákovi v jednolitém, napínavém a logicky bezvadně vystavěném dramatu o zhoubné posedlosti dvou mužů, kteří by za jiných okolností dosáhli společně daleko více. Pochválit musím také výborný střih, jenž vás nikdy nezmate a umocní tak váš zážitek.

Jestliže vás unavují běčkové akčňárny, chce se vám zvracet ze zbláštěných remaků dávných klasik a nebojíte se udiveně žasnout nad geniální jednoduchostí lidského jednání, pak mi nezbyvá než vás zklamat a obrnit trpělivostí při čekání na vydání DVD verzi, neboť tento nezapomenutelný příběh z multikin včera zmizel. Ach, pravda, diváci v menších městech mají ještě šanci.

Iluzionista, který nepropadl

19. prosince 2006

Nedávno se českými kiny prohnal sympatický film s výraznými prvky magie, chcete-li neskutečných iluzí a triků. Hned po dokoukání snímku jsem se snažil ujistit svůj šestý smysl, že se nejedná o využití motivů z románu C. M. Priesta Nežádoucí efekt a brzy jsem zjistil, že podle této knihy nás hned v lednu čeká film *The Prestige*. Recenzovaný *Iluzionista* nemá s uvedenými - kromě "magie a kouzel" - nic společného.

Na počátku byla krátká povídka *Eisenheim the Illusionist* (to si prosím zapamatujeme)

Stevena Millhausera, následoval scénář a posléze režie Neila Burgera (doposud jen *Interview with Assassin*). Sešlo se několik výborných herců a nastal čas natočit opravdu úchvatné dílko, kterému recenzenti povětšinou vytykají vážnou scénu, zde si však dovoluji s fundovanými kritiky nesouhlasit.

Nejlepší iluzionista starého Rakouska-Uherska Eisenheim (Edward Norton) se po letech setkává s nastávající korunního prince Leopolda Sofii (Jessica Biel). Dávná láska a vzpomínky na jejich nenaplněnou mladistvou lásku se vrací v plné síle. Stejně jako v dětství se jim do cesty postaví rozdílné společenské postavení, ale tentokrát už o sebe nechťjí přijít. Obnovení vztahu mladých lidí dosahuje vrcholu, žárlivý Leopold (Rufus Sewell) tomu chce učinit přítrž, neboť by to ohrozilo jeho šanci na udržení chátrajícího císařství. V jedné z nastalých roztržek "budoucího" císařského páru dojde k vyhocení situace, která končí Sofiinou smrtí.

Většina četných recenzentů spílala režisovi právě náhlou smrt vévodkyně (v tu chvíli by se ve mne krve nedořezal) a zpomalení toku příběhu, přičemž se řeší plánování pomsty Eisenheima, které se snaží přijít na kloub říšský inspektor Uhl (Paul Giamatti), věrný kůň zkosnatělého mocnářství. Pomsta a rozuzlení příběhu pak patří podle mého k jednomu z nejsilnějších filmových zážitků (divák stále koliduje na hraně důvěry ve skvělé triky nebo opravdového popuštění fantazie).

Pomineme-li na okamžik scénář a příběh, jenž budou mnozí hodnotit nanejvýš subjektivně, pak nalezneme nemálo kladů, posouvajících Iluzionistu k samotnému vrcholu hodnocení. Navození atmosféry přelomu devatenáctého a dvacátého století ve starém mocnářství je dokonalé, počínaje kostýmy a konče u exteriérů (někteří však hrdují i nad opuštěním historických faktů). Ty mají sice simulovat Vídeň, ale zvláště našincům brzy dojde, kdeže se natáčelo a v Rakousku to určitě nebylo. Správně, prostředí se naskytló ideální v Čechách, to se kdysi také ocitalo na mapě jako součást Rakouska-Uherska. Poznáte náměstí a ulice Prahy, Tábora, Českého Krumlova a interiéry například Vinohradského divadla, případně krajinu jižních Čech.

Za zmínku stojí taktéž herecké výkony - počátek a konec kvality všech filmů. Edward Norton se slušivým bibrem a charismatickým projevem přesvědčí každého diváka. Rozpolcenost Paula Giamattioho alias inspektora Uhla, jenž ví o zločinech vévody Leopolda, ale stále bojujícího s věrností říši a sympatiemi k Eisenheimovi lze také připsat k excelentním výkonům. Samotný Rufus Sewell patří k záporným postavám prahnoucích po naplnění svých vyšších cílů a v roli sebevědomého šlechtice působí jako muž na svém místě. V neposlední řadě hodnotím sympatický výraz Jessicy Bielové, jejíž vnady nemusí oslovit každého muže, ale pohled jejích očí ho zajisté dokáže zbavit slov.

Za 16,5 miliónů dolarů vyzbylo něco málo na zajištění trikových efektů. Pravda, zvláště ty z Eisenheimova dětství jsou trochu laciné, ale skvěle navozují atmosféru zázraků z druhé ruky, jak je podala tajná policie, hledající každou možnost, jak z uznávaného mága vytvořit obyčejného hochštaplera a šarlatána. Efektivně působí zrcadlový trik s odebráním duše Sofii, růst pomerančovniku nebo soukromé číslo s Leopoldovým mečem. Režisérovi se podařilo navodit atmosféru iluzionistického čísla, takže se divák snaží přijít na to, jak by to mohlo být provedeno (u pomerančovniku nás náhled do papírů mága značně pobaví a inspiruje) a nemálo z nás zavzpomíná alespoň na kouzla D. Coperfielda.

Právě skvělé nabuzení atmosféry tajemna a zázraků, společně s kvalitním hereckým obsazením, trochou ryzí lásky a nedotknutelnosti vládnoucích, dělá ze snímku povedené pokoukání na pomezí reality, fantastka a pohádky (a ty mívají šťastné konce). Možná právě kritici, hledající a nepřipouštějící si, že by tak jednoduchý příběh a perfektně vypointovaný závěr, mohl zdolat mety nejvyšší, strhávají film nesmysly o nedotaženém scénáři. Tvůrcům se totiž povedlo schovat do sto deseti minut čas, podivně ho svinout, a v divákovi vyvolat dojem, že u plátna uplynulo daleko méně času. Navíc se vycházelo z krátké povídky a ty těží z jednoduchosti a překvapivých závěrů (naopak režisér dokázal brilantně vykreslit jednotlivé charaktery).

Pokud neholdujete v předvánočním shonu krutému a nesmyslnému zabíjení, ale chcete si vychutnat příjemné mrazení v zádech spojené s kouzelnou atmosférou nalézané a ztracené lásky, fascinuje vás údiv, mystika, tajemství a oželíte jedinou mrtvolu ve filmu, pak jste narazili na to právě ořechové. A pokud byste byli přece jenom zklamáni, snad vás potěší v úvodu zmiňované zfilmování Nežádoucího efektu, ale o tom až v novém roce.

Apocalypto

(Drama / Dobrodružný / Historický / Akční, USA, 2006, 138 min., Režie: Mel Gibson, Hrají: Rudy Youngblood, Raoul Trujillo, Dalia Hernandez)

16. února 2007

Gibson nám stárne, navíc prý taky chlastá a vůbec se mu nedostává pochopení, zvláště od jeho celebrity kolegů. Na stará kolena se rozhodl přijmout dráhu režiséra a v *Umučení Krista* dal Ježíškovi co proto. Takové mučeníčko, po kterém by ne jeden zhýčkaný Evropan několikrát umřel a božské vtělení si to vychutnává až do konce. Proto se nemůžeme divit, že spousta lidí, kteří jeho "Nový začátek" neviděli, má sklony mluvit o dalším krvavém a nechutném filmu. Není tomu tak. Apocalypto patří do sorty jednoduchých akčních filmů, které fungují. MPAA rating R (doprovod dospělého a nepřístupné dětem) si ani nezaslouží.

Ono totiž Apocalypto v řečtině skutečně znamená "nový začátek" a naše křesťanská civilizace si toto slovo začala vykládat po svém až s příchodem "novozákonního" Zjevení Jana (Apokalypsou) - a to jen protože popisuje futurologickou vizi začátku konce. Ani s tou krví to není nijak závažně přehnané (záběh na z hrudi vyřídí srdce, nějaké to obětování na pyramidě, trochu vychrchlání životadárné tekutiny ve vápencovém dole, ale s detaily "ala Ježuch" (nebo v porovnání se známou literární soutěží či Kullhánkem) to tak slavné není.

V jedné indiánské vesnici kdesi na pomezí Atlantiku a džungle si spokojeně žijí Jaguáři tlapa (Rudy Youngblood) se svým kmenem, dokud se jednoho rána nestanou cílem lovců otroků a obětních beránků. Zde se snad po půl hodině poprvé setkáme s pořádnou bitkou (jatkami), protože vesničané po bujaré noci "trpí" deleriem tremens (samozřejmě

bezalkoholovým). Kdo není povražděn, toho otrokáři (rozumněj válečníci) zajmou a odvedou pryč. "Tlapka" však stihne schovat svého synka a těhotnou "manželku" (Dalia Hernandez) do studny, ačkoliv ví, že se z ní bez jeho pomoci nedostanou. Je nám jasné, že se pro ně bude muset vrátit. Od té doby "Jaguáři packa" uniká všem smrtelným nástrahám (ať už osobní nevráživosti jednoho z válečníků, obsidiánovému noži na oltáři nebo našťvaným indiánům v závěrečné zběsilé honičce).

Gibson se snažil upoutat pozornost na detail, proto se ve filmu celkem zbytečně mluví "májským" jazykem (podle mě mohli žvatlat třeba heberejsky, stejně by to vyšlo nastejno - ti, co by tomu mohli rozumět, stejně do kina nechodí), jsou spoře oblečení do bederních roušek a ověšeni různými korálkovými zbytečnostmi, nebo vlastní nechutně reálná tetování a kostěnný piercing. K boji se používá tradičních přírodních zbraní, protože Mayové neznali ani zbla z metalurgie kovů (setkáme se s různými mlaty, oštěpy, luky, praky, foukačkami, atp.). Určitě je vám jasné, že o nějakých useklých končetinách jako ve Statečném srdci nemůže být řeč (jen upížlaná hlava a vyjmuté srdíčko).

Natáčení v posledním zachovalém pralesu na Yucatanu působí dostatečně autenticky, Gibson si někde dokonce dokázal půjčit černého jaguára (boj s čičinkou se velice povedl, lovci se stali lovnou zvěří). Krásné záběry Slunce (popřípadě jeho zatmění), vodopádu, mayského městečka a samozřejmě džungle jsou nasnadě. O hereckých výkonech neherců se vlastně ani nedá mluvit, což nevádí, protože i zde vše vypadá reálně, pro nás bělochy by stejně žádný indián nemohl zahrát uspokojivého Lakomce nebo furianta. Vlastně je do dobře, že aktéři snímku se nesnaží přehrávat, ještě by se z filmu mohla stát parodie.

Jedinými nedostatky fungujícího snímku sledávám diváčkou předpojatost a zbytečnou zdlouhavost (139 minut). Jednoduchý a přímočarý děj zase disponuje výhodou dobré kamery a dynamického střihu, stejně jako určité Gibsonovi zručnosti v udržení divákovi pozornosti (práci mu usnadňuje atraktivita prostředí) a hlavně fungujícím ztotožnění se s hrdinou a budováním napětí (skutečně se máte proč bát, třeba o život těhotinky a jejího synáčka, stejně jako o "Kočičího pracku"). Kromě několika veselých okamžiků na začátku vyprávění, když ještě vesnička prosperovala, jsem se docela dobře bavil v samotném závěru, kdy se uprchnuvší Jaguáři tlapa rozhodne a na svém písečku se postaví přesile pronásledovatelů (jejich šefovi zabije při útěku syna, proto jsou na něho rozzlobeni). Vzpomněl jsem si totiž na stejný posun, když se Arnie uráčil sejmout Predátora.

Pokud se rozhodujete, zda-li na Apocalypto jít, pak vám říkám, že neuděláte žádnou velkou chybu, když půjdete. Pouze si doma nechte předsudky z doslechu. Čeká vás opravdu dobře natočená akční jízda, k jejíž dokonalosti chybí pár drobností a razantní zkrácení stopáže. Osobně jsem se královsky bavil a když už se nic nedělo, tak bylo po čem koukat (jenom ňadra indiánek byla skoro pořád mimo dohled oka kamery).

Jan Pechanec

Soumrak mrtvých

(Shaun of the Death, Velká Britanie, Režie Edgar Wright, scénář Simon Pegg a Edgar Wright, hrají: Simon Pegg, Nick Frost, Kate Ashfield, Bill Nighy. Vydáno v roce 2004)

20. února 2007

Soumrak mrtvých se, dokonce i v originále, honosí podtitulem „Romantická zombie komedie“, no fuj! Když jsem si zmíněné přečetl, docela jsem se oťásl, abych si potom matně vzpomněl, že snímek Shaun of the Dead obdržel cenu International Horror Guild 2005 (psali o tom na Sardenu). Tato vzpomínka rozhodla o tom, že jsem si dotyčné DVD zakoupil.

Děj filmu na první pohled překypuje klasickými zombie klišé (skoro to vypadá jako pocta klasickým zombie filmům alá Romero). Hrdinové filmu si žijí své obyčejné životy, až do jednoho osudového rána, ve kterém se většina obyvatel města změní přes noc v živé mrtvolky. Hlavní postavy se po počáteční panice pokoušejí vymyslet způsob, jak se zachránit, aby následně vytvořili skupinku prchající nepřátelským prostředím a hledající jakýkoli úkryt. Zmíněná grupa v průběhu filmu poněkud zeštíhlí. Redukce probíhá obzvlášť nechutným okusováním všudypřítomnými zombiemi (mozky, končetiny, tělní tekutiny, zombifikace následkem kousnutí, a tak podobně). Jedno z posledních klišé (klasických hororů) tvoří závěrečný klimax a jistá forma happyendu.

Když bych si dovolil, výše zmíněný, stručný obsah shrnout, viděl jsem průměrné zombické běčko, čtyři hvězdičky z deseti možných (těch mozků a končetin tam zase až tolik není). Zůstává však otázkou, proč jsem si to ale pustil znovu a pak ještě jednou? Proč jsem se k Soumraku mrtvých za měsíc zase vrátil? Proč se k němu v budoucnu budu rád vracet???

Shaun of the Dead totiž patří k těm vtipným a příjemným podívaným (stejně jako se vždy budete vracet k Fantomasovi a podobným hříčkám francouzské kinematografie). Hlavní věci však zůstává, že film jako celek a humor v něm funguje, ať se na něj díváte, kolikrát chcete.

Ve filmu nenaleznete hluchá místa, hlavní hrdinové Shaun a Ed (Pegg a Frost) jsou opravdu kouzelní a v průběhu filmu procházejí sympatickým vývojem, stejně jako ostatní postavy (ehm, Ed se ve skutečnosti, naštěstí, vůbec nevyvíjí, a zůstává stejný i po zombifikaci). Výkony herců zpestřují epizodní roličky, např. Billa Nighyho (Davey Jones v Pirátech z Karibiku II) jako nenáviděný Shaunův nevlastní otec.

V průběhu dynamického děje se vystřídá nemálo zajímavých okamžiků, mezi kterými vyčnívá několik zamilování hodných a nezapomenutelných scén (např.: úvodní scéna v restauraci; návod, jak zneškodnit zombii metáním vinylových LP desek; vývoj Shaunových představ o záchraně přítelkyně a matky; nebo skutečně kouzelné a ad absurdum dovedené setkání s další skupinkou uprchlíků).

Po dlouhé době (měl bych skoro nutkání napsat od Highlandera nebo Flashe Gordona – ale budíž – od Choking Hazard) jsem ve filmu zažil scénu, ve které působí přehrávaná

skladba jako skutečná součást děje – *Don't Stop Me Now* od Queen zazněla při finální bitce v baru a nedovedu si představit lepší volbu.

Shaun of the Dead zůstává v první řadě mých DVDček mezi vybranými „skvosty“, aby byl hezky při ruce ... a neoficiálně bych mu přisoudil osm mozků z deseti možných (na Sardenu zatím hvězdičkové hodnocení nepoužívají). Pokud vám chybí inteligentní a přesto ztřeštěné komedie plné narážek na ošpaná klišé (šoupavé pohyby umrlců), pak zmíněný film stojí za uvážení. Všele doporučuji.

P.S.: Když budete dávat pozor, tak zjistíte, že film původ zombií zmiňuje.

P.S.S.: Doposud jsem měl tendenci preferovat basebalovou pálku ... kdepak, vážení, je čas KRIKETOVÉ pálky!

Dalmatin

Stroj času zn. Hollywood 2002

(The Time Machine, 2002, USA, 96 min., režie: Simon Wells, scénář: John Logan, hraje: Guy Pearce, Samantha Mumba aj.)

27.1.2003

Herbert George Wells v roce 1895 napsal - a jeho prapravnuk Simon Wells v roce 2002 natočil Stroj času, remake filmu George Pala z roku 1960. Tentokrát hlavním hrdinou není jistý Londýňan H. George W., ale Alexander Hartdegen (Guy Pearce), newyorský fyzik, který v roce 1895 tragicky přijde o svoji snoubenku Emmu. Sestrojí proto stroj času a pokusí se změnit minulost - ta ale zůstane ve svých kolejích, vražda v parku je nahrazena dopravní nehodou, i drožky dokáží zabít člověka stejně efektivně, jako současné sportovní bouráky.

Alexander Hartdegen se tedy vypraví do vzdálené budoucnosti, aby poznal tajemství času. Cestou podnikne několik zastávek, aby tak dal divákovi pocit cesty v čase, nakonec skončí tam, kde ho sečtělý divák očekává - v roce 802 701. Setkáváme se s Eloí, krásnou Maru si zahrála černošská zpěvačka Samantha Mumba (budeme politicky korektní a necháme vás podle jejího jména uhadnout, že je typickou Irčankou, narozenou v Dublinu :-)), a brzy také se zlými Morloky. Dějový základ je - alespoň mezi fanoušky SF - notoricky známý, takže v hodnocení budu vycházet spíše z rozdílů.

Těch je poměrně dost. Už samotná lokace příběhu do New Yorku roku 1895 je diskutabilní, ale přesně stejně dopadl kdysi Karel Zeman s Cestou do pravěku, když v jeho americké verzi přístup k Řece času vedl jeskyni v Central Parku. Dalším přílepkiem je celá tragicko-milostná romance na začátku, podle některých kritik dáva údajně celému filmu smysl a Alexanderovi motivaci pro cestu do budoucnosti. Posedlost hlavního hrdiny časem ale dokázal George Pal vyjádřit v několika impresivních záběrech - soubory hodin tikajících a odbíjejících přesný čas a Georgeovo pedantické sledování jejich odbíjení mi představily motivaci hlavního hrdiny v mnohem hutnější a výmluvnější zkratce, než jak to udělal Simon Wells. Zatímco George hledá smysl času a najde lásku a v ní i smysl života, Alexander ztratí lásku a najde lásku, aniž se téměř cokoliv dozví o světě a životě - no a teď jsem vlastně prozradil asi největší koncepční rozdíl obou filmů, na(ne)štěstí těch rozdílů je ale mnohem víc.

Jako ideál krásy vybral Simon Wells do role Mary Samanthu Mumba (*1983), která se rychle vyšvihla na špičku irských hitparád (její černošský otec odešel ze Zimbabwe do Dublinu, kde se oženil s Irčankou). Již to není subtilní snová kráska, její rysy i chování jsou mnohem energičtější, než jak Palovu Weenu pojala Yvette Mimieux.

Simon Wells se snažil divákům vsugerovat návaznost svého filmu na dramatizaci z roku 1960 - v dialozích je zmíněno jméno režiséra George Pala, prodavačem v květinářství je Alan Young, který si v původní verzi zahrál postavu Davida Philbyho, a při pohybu v čase se záběrem lehce mihne krejčovská panna, na které v Palově filmu doslova leží tíha doby - na vývoji jejího oblečení divák může pozorovat běh času.

Světlejším momentem filmu je automatický knihovník (Orlando Jones), který za svým analogem z roku 1960 určitě nezaostává, ačkoliv se mně osobně mluvící náramky líbily přece jenom o kousek víc. Stejně tak pohled na globální změny tvářnosti Země, kdy do několika vteřin byly zkondenzovány celé geologické doby, je uchvacující a ukazuje, jak se vyvíjí nejenom trikové technologie, ale hlavně filozofie jejich užití.

No a pak se dostáváme mezi Eloí a Morloky. Očima Simona Wellse vidíme Eloí jako nějaké aborigeny (hodně tomu přispívá barva pleti krásné Mary a jejich soukmenovců) žijící v proutěných hnízdech zavěšených nad řekou na dohled od zakotvených kánoí. Morlokové se zase objevují za bílého dne a vypadají jako čistokrevné opice, používají foukačky a vynořují se z písčitéch dun. Právě v těchto sekvencích se nejvíc projevila režisérská nezkušenost Simona Wellse a slabiny scénáře i celé realizace. Zatímco v knize i v předchozím filmu Morlokové provozují *chov* Eloí, tady to je postaveno do polohy prostého lovu. Morlokové pak nejsou nijak technicky vyvinutou civilizací, rozhodně jeden pohled na odpich tavby k vytvoření takového pocitu u diváka nestačí - když Morlokové při lovu používají jen nástroje, odkoukané od amazonských indiánů...

Celá ona část filmu, která se odehrává mezi Eloí a Morloky, mne krutě zklamala - s výjimkou disputace Alexandra s Uber-Morlokem (Jeremy Irons), v níž ale také bohužel vynikl dost podstatný rozdíl mezi herectvím Jeremy Ironse a Guye Pearce. HGW degeneroval společnost Eloí a Morloků v sociálním smyslu a pro zesílení svého poselství zachoval návaznost jejich světa na náš, postavený na rozvoji techniky. Simon Wells zakryl ono vzájemné propojení mezi oběma rasami, udělal z toho spíše mezikmenové boje, než zavedený a víceméně respektovaný (i když krutý) společenský rituál. Naléhavost, kterou v Palově filmu nesl zvuk sirén, odvádějící Eloí do vrat morlockého podzemí, nastavená odevzdaností ve tvářích zástupů Eloí směřujících na jídelní lístek Morloků, ve Wellsově filmu naprosto chybí. Místo toho vidíme celkem běžnou scénu z vyvražďování nepřátelské vesnice. Ne, že by to tak doopravdy nebylo - ale mimo jiné se tím stírá hrůznost okamžiku.

I závěrečné minuty vyznívají ve prospěch starší verze. Time Machine zn. Hollywood 1960 končí návratem hrdiny do budoucnosti a výzvou divákům, aby se zamysleli nad hodnotami, kterými se obklopují. Energie Time Machine zn. Hollywood 2002 mizí v jakémsi uzemnění a ztrácí se hluboko pod našima nohama. Wellsův Stroj času jako celek ukazuje, že nadšení samo nestačí, a že bez zkušeností se člověk snadno může dostat do úzkých (Simon Wells se před dokončením filmu vyčerpáním zhroutil). I když to není vyslovené

propadák, považují tento film za jentaktak průměrný - zachraňují jej pouze vizuální efekty, které se opravdu povedly a není jejich vina, že se staly součástí nepřilíš povedeného díla. U mne osobně vítězí Palova verze z roku 1960.

Třinácté patro

(*The Thirteenth Floor*, USA/Německo, 1999, režie, scénář: Josef Rusnak, podle knihy Daniela Galouye, hrají: Craig Bielko, Armin Mueller-Stahl, Gretchen Moll, Vincent d'Onofrio aj.)

29.6.2004

Počítačový expert Hannon Fuller dokončuje šestiletou práci - simulační hru. Je nádherná - Los Angeles třicátých let je, alespoň ve filmu, krásné místo pro život. Fuller do hry vstupuje často a rád, simulace mladých dívek jsou *tak* realistické...

Ale ve hře je cosi znepokojujícího. Smrt Fullera je jen jednou ze záhad, které obklopují hru a do kterých je zapleten i Douglas Hall, jeho pravá ruka. Douglas postupně odhaluje jednotlivé vztahy a vazby svého světa a světa hry, hledá Fullerův vzkaz, který byl tam kdesi ukryt. Ve hře hrozí Douglasovi smrt, stejně reálná, jako v životě.

Režisér Josef Rusnak žije a tvoří hlavně v Německu, jeho filmografii tvoří především televizní detektivky, například příběhy s komisařem Schimanskim. Román Daniela Galouye *Simulacron 3* mu posloužil jako inspirace pro další z dlouhé řady filmů o virtuální realitě a o identitě člověka v ní.

Film především zaujme svojí výtvarnou stránkou, Josef Rusnak má vynikající cit pro obraz a atmosféru. Retro pasáže vynikají čistým stylem a propracováním výpravy i záběru, jen na celkových pohledech je trochu znát dokreslování pozadí. I současné LA je podobně věrné a propracované, byť tónované do modra.

Jednotlivé postavy nemají v příběhu příliš prostoru pro vlastní vývoj, ten je do jisté míry nahrazován transferem jejich osobnosti do postav ve hře. Ačkoliv divák postupně nabírá drobtý informací, navádějících ho k odhalení pointy, a to dokonce informací správných, výtvarná složka filmu má v průběhu celého filmu výrazně navrch a dotahuje jeho slabší prvky.

Třinácté patro je typickým filmem do půjčoven, víc potěší, než zklame. Je na něm znát evropský a možná dokonce i kontinentální původ, dost odlišný od klasického hollywoodského stylu.

Zlaté maliny 2006

26. února 2007

Přesně před měsícem jsme oznámili nominace na Razzies (Golden Raspberry - Zlaté maliny) a dnes vám můžeme ukázat, jak vše dopadlo a jak jsem se dokázal se svými typy trefit. Celkem se mi odhad povedl, bohužel však nebyla vyslyšena má přání ohledně

nezvolení Carmen Electry, která svou malinu za vedlejší roli získala a zachránila tak mnou avizovanou M. Rodriguezovou. Jako nejhorší film byl vybrán *Základní instinkt 2*, což mě trochu zamrzelo a budu se na tento remake podívat pořádně (na druhou stranu získal nejvíc malin - film, herečka, sequel, scénář), každopádně to neznamená, že by to Sharon méně slušelo.

Jako překvapení v nové kategorii nejhoršího rodinného filmu se umístil snímek *RV* s R. Williamsem - nejspíš to vůbec nebyla komedie jako některé z ostatních nominovaných. Uwe Boll (*Bloodrayne*) měl letos štěstí, protože Shyamalanova *Žena ve vodě* mě donutila snímek nedokoukat a kdybych ho dokoukal, tak jsem si tipoval jinak. Nejlepší na těchto malinách je, že si sám Shyamalan stříhнул vedlejší roli a byl po zásluze potrestán. Nebudu vás zdržovat, tentokrát mezi "vítězi" nenajdete příliš fantastiky, což je pro žánr dobře.

Nejhorší snímek: Basic Instinct 2

Nejhorší herečka: Sharon Stone - Basically, It Stinks, Too

Nejhorší herec: Marlon Wayans & Shawn Wayans - Little Man

Nejhorší herečka ve vedlejší roli: Carmen Electra - Date Movie a Scary Movie 4

Nejhorší herec ve vedlejší roli: M. Night Shyamalan - Lady in the Water

Nejhorší režie: M. Night Shyamalan - Lady in the Water

Nejhorší dvojice: Shawn Wayans & either Kerry Washington or Marlon Wayans - Little Man

Nejhorší remake nebo rip-off: Little Man - (Rip-off of the 1954 Bugs Bunny cartoon "Baby Buggy Bunny")

Nejhorší prequel nebo sequel: Basically, It Stinks, Too

Nejhorší scénář: Basically, It Stinks, Too - Screenplay by Leora Barish & Henry Bean, Based on Characters Created by Joe Ezsterhas

Nejhorší náhražka rodinné zábavy: RV (Sony/Columbia)

Nominace na 33. ceny Saturn

27. února 2007

Akademie SFFH filmů (americká) udělila 33. každoroční nominace na ceny Saturn. Nominace celkem s přehledem vede návrat k superhrdinskému mýtu režiséra Bryana Singera Superman se vrací (*Superman Returns*) s deseti nominacemi. Se šesti nominacemi za ním se drží snímky "*X-Men: The Last Stand*" a del Torův "*Pan's Labyrinth*". V těsném závěsu s pěti nominacemi jsou "*Casino Royale*", "*Mission Impossible III*", "*Perfume: The Story of a Murderer*", "*Pirates of the Caribbean: Dead Man's Chest*" a "*Stranger Than Fiction*".

Warner Brothers Pictures pro změnu vede s nominacemi jako filmové studio, získalo 21 nominací. O trochu méně akademici nominovali snímky Sony Pictures a 20th Century Fox s 15 a 13 nominacemi. Buena Vista ukořistila 11 nominací. MGM s osmi, následované těsně Picturehousem se šesti 6 a Lionsgate s Universalem oba po pěti nominacích. Zbytek studií a dalších záležitostí naleznete ve spodní části článku (u filmové kategorie jsem si dovolil komentovat).

V televizních kategoriích se ukázalo, že staronová záležitost, ne nepodobná reality show Trosečník, "Lost" (Ztraceni) nasbírala šest potencionálních účastí o vítězství. Novinka stanice NBC "Heroes" zaujala natolik, že obsadila 5 nomináčnických míst, následovaná oblíbenou sérií kanálu Sci Fi s názvem "Battlestar Galactica" a Dexterem ze Showtime - oba seriály po čtyřech nominacích.

Special Recognition Award získala dětská kniha "Alien Xmas" napsaná duem Stephen Chiodo & Jim Strain.

Tento rok navíc Akademie SFFH filmů slaví 35. výročí. Tato nezisková organizace vznikla v roce 1972 na popud filmového historika Donalda A. Reeda. Akademii v současnosti z pozice prezidenta vede a řídí Robert Holguin.

Vítězové jednotlivých kategorií budou oznámeni ve čtvrtek 10. května 2007 v Universal City. Tuto událost budou uvádět herec **Greg Grunberg** (Heroes) a komik **Jeffrey Ross**.

Kompletní seznam nominací naleznete na webu.

Jan Pechanec

Zlatoušci rozdání! - aneb noví vlastníci Oskarů

26. února 2007 | 6:34

Před chvílí skončilo udělování Oskarů - jako obvykle k přehledu přidáváme pro připomenutí kompletní seznam nominací.

nejlepší film

The Departed

nejlepší režisér

Martin Scorsese – The Departed

Martin Scorsese slaví dvojitý úspěch, a že si ho tenhle machr zaslouží, asi pochybuje málokdo - i když leckdo měl na nejlepší film i jiné, podle jeho názoru lepší kandidáty.

nejlepší animovaný celovečerní film

Happy Feet

Letos hlasující členy Akademie chytily za srdce tučňáci - oživlá autíčka i příšerky utřely nos.

nejlepší herečka

Helen Mirren – The Queen

I když mým kandidátem byla Meryl, proti Královně - mimochodem, bývalé vládkyni zámořských kolonií, které se od její opeky osvobodily, neměla šanci. Helen Mirren skromně poznamenala, hlasy pro ní jsou ve skutečnosti hlasy pro královnu, ale to ať posoudí diváci.

nejlepší herec

Forest Whitaker – Last King of Scotland

nejlepší původní scénář

Little Miss Sunshine

nejlepší adaptovaný scénář

The Departed

nejlepší herečka ve vedlejší roli

Jennifer Hudson – Dreamgirls

nejlepší herec ve vedlejší roli

Alan Arkin – Little Miss Sunshine

nejlepší kamera

Pan's Labyrinth

nejlepší kostýmy

Marie Antoinette

nejlepší výprava

Pan's Labyrinth

nejlepší střih

The Departed

nejlepší masky

Pan's Labyrinth

nejlepší původní hudba

Babel

nejlepší píseň

"I Need To Wake Up" - An Inconvenient Truth

nejlepší zvuk

Letters From Iwo Jima

nejlepší mix zvuku

Dreamgirls

nejlepší vizuální efekty

Pirates Of The Caribbean: Dead Man's Chest

Vedle Pan's Labyrinth se uplatnil podruhé žánrový film!

nejlepší zahraniční film

The Lives Of Others (Das Leben des Anderen)

nejlepší celovečerní dokument

An Inconvenient Truth

nejlepší krátký dokument

The Blood Of Yingzhou District

nejlepší hraný krátký film

West Bank Story

nejlepší animovaný krátký film

The Danish Poet

Pagi

Fandom

Literární soutěže

Vyhlášení výsledků literární soutěže O dřevěného Turka

8. února 2007

Konečná porota: *Veronika Anor Partiková, Mirek Hokeš, Petr Peldric Urban, Adéla Vaňková*

Počet autorů: 22

Počet zaslaných prací: 94

Barva letošních diplomů: *modrá*

Kategorie próza:

místo: Jana Beranová

místo: Marie Zemanová

místo: Jiří Mazurek

místo: Ivana Svobodová

místo: Hana Šustková

Kategorie poezie:

místo: Jana Dvořáčková

místo: Markéta Kubíčková

místo: Ivana Svobodová

místo: Filip Burian

místo: Jiří Mazurek

Kategorie sto slov:

místo: Šárka Doubravová

místo: Eliška Hřebenářová

místo: Hana Bednářová

místo: Darth Zira

místo: Klára Kubíčková

Kategorie scénář:

místo: Hana Bednářová

V kategorii scénář bylo uděleno pouze první místo.

Letos se v soutěži neobjevila žádná velká bomba, ale celkově se velmi zvýšila kvalita zaslaných prací. Boj o horních pět míst byl opravdu těsný.

Gratulujeme a jen tak dál!

– spokojení porotci.

Veronika Partiková

Vyhlášení literární soutěže Darth Erben 2007

9. února 2007

Už je to zase tady, ta absolutně nejúchylnější literární soutěž v celém známém vesmíru pod patronátem SFK Academia Sithia se vrací!

Účastnit se mohou všechny původní česky nebo slovensky psané a dosud nikde nepublikované básně parodicky parafrázující Karla Jaromíra Erbena či jiného všem notoricky známého významného básníka (českého, slovenského nebo i jinojazyčného, jak si kdo troufá). Základní podmínkou ale je, že dotčená báseň bude mít svým námětem, místy či postavami **jasnou (!!!)** spojitost s onou Georgem Lucasem vymyšlenou předalekou galaxií. Případnou inspiraci lze načerpat na níže uvedených webových stránkách.

Svou délkou by příspěvek neměl překročit rozsah nejdelší Erbenovy balady (epos zvicí rozměrů Homérovy Illiady porota opravdu číst nehodlá).

Pamatujte na to, že i pravopis stejně jako znalost základních reálií světa Hvězdných válek je součástí hodnocení! Zasláním příspěvku do soutěže autor souhlasí s jeho publikací na webových stránkách SFK Academia Sithia a případným otištěním ve sborníku.

Soutěžní příspěvky posílejte pouze elektronicky, virů prostě a v nějakém běžném formátu (nejlépe *.doc či *.rtf - a pokud nám budete chtít udělat radost, tak i v html) a za použití jednoho z nejobvyklejších fontů písma (Arial, Courier, Times New Roman) na mailovou adresu Darth.Zira@email.cz. S eventuálními dotazy se obraťte tamtéž.

Soutěž je anonymní, takže se přímo na soutěžní příspěvky nepodepisujte! V doprovodném emailu však uveďte jméno nebo pseudonym, pod kterým má být vaše práce publikována, kontakt na vás a také zda máte v úmyslu se slavnostního vyhlášení zúčastnit.

Uzávěrka soutěže je **31. 5. 2007**, vyhlášení výsledků spojené s tradiční *Chvilkou sithské poesie* (tedy procítěnou recitací těch nejlepších děl daného ročníku) proběhne na Festivalu fantazie v rámci linie SithCon v pondělí **2. 7. 2007** v podvečer.

Další podrobnosti včetně výsledků ročníků minulých jsou k dispozici na stránkách <http://sith.mysteria.cz> v sekci Soutěže.

Darth Zira

O Stříbřitělesklý halmochron 2007

Sci-fi klub ANDROMEDA Plzeň vyhlašuje 18. ročník literární soutěže O Stříbřitělesklý halmochron.

Soutěžní podmínky:

1. Zaslané práce musí být v žánru SCI-FI (Porotci neoblubují povídky žánru čisté FANTASY a HORRORu). Oblubujeme hlavně povídky na téma Cestování časem.

2. Rozsah povídky je omezen na 40 normostran nebo maximálně na TŘI povídky jejichž součet nepřesáhne 40 normostran. (NORMOSTRANA - stránka, která obsahuje 30 řádků o 60-ti znacích s řádkováním 1,5 - to značí 1800 znaků na stránku včetně mezer. Jednoduchým výpočtem lze zjistit, že rozsah povídky(dek) by neměl přesahovat 72000 znaků. Elektronicky zasílané povídky není nutné formátovat na normostránkový vzhled.

3. Soutěž je NEANONYMNÍ - tzn. příspěvky by měly mít v hlavičce jméno autora či alias, pod kterým mají být uváděny. Texty musí být zaslané e-mailem nebo na disketě (čestně vrátíme), napsané v běžném textovém editoru (T602, Wintext 602, AmiPro, Word) nebo dodány ve třech exemplářích, psané strojem nebo vytištěné na kvalitní tiskárně. Texty dodané v elektronické podobě mají je větší šance na zveřejnění ve sborníku a není je nutné zasílat v papírové formě. Soubory by neměly obsahovat viry známého či neznámého původu. **NEZAPOMÍNEJTE NA ZPÁTEČNÍ ADRESU!**

4. Nevyžádané písemné příspěvky se nevrací.

5. SFK ANDROMEDA si vyhrazuje právo na jedno vytištění ve svém klubovém fanzinu, který by měli obdržet všichni účastníci soutěže.

6. Prosíme autory, kteří nesouhlasí se zveřejněním svého příspěvku na Internetu, nechť nás na to laskavě upozorní.

7. Vyhlášení výsledků soutěže a předání cen bude v průběhu PARCONu v Nitře na přelomu srpna a září 2006

8. Uzávěrka soutěže je dne **31.3.2007**

9. Soutěžní příspěvky zasílejte na adresu:

lzaborsky@o2active.cz , kde získáte i další informace.

Písemné práce zasílejte na adresu:

Lubomír ZÁBORSKÝ; Rabštejnská 32; 323 32 PLZEŇ

Prispievatelia zo Slovenska môžu využiť adresu :

L.Záborský; Predmestská 40; 010 00 ŽILINA

Pořadatelé se zavazují, že poskytnuté osobní údaje neposkytnou žádné třetí osobě, a využijí je pouze pro komunikaci s účastníky soutěže.

Rokle šeré smrti, 3. ročník

Motto: I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého. (Žalmy 23,4)

Pravidla soutěže:

- Soutěžít mohou povídky dosud nikde nepublikované a jinde nesoutěžící. Mohou být libovolně dlouhé, pokud to budou povídky. Téma není určené, povídky by však měly obsahovat strach z nadpřirozena - pro inspiraci nabízíme klubové webové stránky www.vampire.cz.
- Soutěž je anonymní, možno použít pseudonym; porotci se dozví jméno nebo pseudonym autora až po uzavření výsledků.
- Povídky neupravujeme, i gramatika je součástí textu. Hodnotí se literární styl a dosažení cíle.
- Povídky zasílejte nezavírané na adresu soutez@vampire.cz, nejlépe jako *.doc, *.rtf nebo jiný hojně rozšířený formát. Nezapomeňte uvést jméno povídky, jméno autora (pseudonym), email a souhlas s publikací.
- Uzávěrka soutěže je **15. března 2007**. Přijetí povídky do soutěže potvrdíme emailem. Na uvedenou adresu je možné posílat i dotazy ohledně soutěže.

- Výsledky budou vyhlášeny na Sconu 2007 (30.3. - 1.4.2007). Vyhradujeme si právo vítěze neurčit, případně určit více vítězů.

Vyhrazujeme si právo nejlepší povídky vydat v samostatné knize a na klubových stránkách. Vyhradujeme si právo ve spolupráci s autorem povídku zdramatizovat, natočit nebo jinak zrealizovat.

Zuzana Zlámalová

Vyhlášení literární soutěže Můstek je Váš

20. února 2007

CZ Kontinuum Star Trek fan klub ve spolupráci s SFK Avalon vyhláší další, v pořadí čtvrtý, ročník soutěže **Můstek je Váš** o nejlepší povídku, báseň nebo grafiku z prostředí Star Treku.

Můstek je Váš je literárně-výtvarná soutěž fanoušky vytvořených povídek, slovních hříček, básní, písní, říkadel, kreseb, maleb, grafik apod. Soutěž jako taková má několikaletou tradici. Vznikla z podnětu SFK Avalon a první ročník byl vyhlášen v roce 2001. Další ročníky proběhly v letech 2005 a 2006. Více informací o soutěži včetně podmínek účasti, online přihlášky a přehledu vítězných děl minulých ročníků naleznete na stránkách Star Trek fan klubu CZ Kontinuum - www.kontinuum.cz v sekci *Archiv fanfiction*, nebo *Informace o klubu / Můstek je Váš*.

Uzávěrka přihlášek je **30. 4. 2007**.

Vyhlášení výsledků proběhne v rámci Festivalu Fantazie 2007 v Chotěboři.

CZ Kontinuum Star Trek fan klub

Martin Böhlm

Chystá se...

4. Pražský Fantasy ples 2006

Dovolujeme si Vás pozvat na již 4. Pražský Fantasy ples, který se uskuteční v plesové sezoně roku 2007.

Na tuto jedinečnou a jistě řádně propečenou akci zveme všechny příznivce fantasy a historie a to 10. března 2007 do obou sálů Sokola Krč na Praze 4.

Ples, který vám rozhodně nijak nepřipomene nudnou vzpomínku z tanečních, bude slavnostně zahájen v 19:00 a potrvá až do prvních hodin druhého dne.

Podmínkou účasti je fantasy nebo historický kostým, informace o vstupném a programu naleznete na <http://ples.asf.cz/> (email: lone.wolf@asf.cz).

10. března 2007 - Sklípcon 2007

Místo: Němčičky, u Velkých Pavlovic

15. března - Rokle šeré smrti

Rokle šeré smrti, 3. ročník. Uzávěrka soutěže.

16.-18. března 2007 - Elfcon 2007

Milí přátelé se špičatýma ušima i bez!

Letos, stejně jako loni a předloni a tak dál, se pro Vás chystá setkání na půli cesty mezi našimi velkoměsty v Havlíčkově Brodě.

Na minulém ročníku se rozšířila poplašná zvěst, že další Elfcon nebude, kterou Avari pečlivě střežili až do začátku conu. Protože ale mnoho účastníků nastražilo své špičky a naježily se jim zlaté lokny, podařilo se organizátory přesvědčit, aby nám dovolili uspořádat další ročník.

S Avari spolupracujeme a nehodláme nijak měnit původní koncept. Můžete se těšit na nějaké ty přednášky, ElfLARP, bar s toasty, společnou sobotní večeři a hlavně na to poklidné tempo, atmosféru přátelského posezení, kterým se Elfcon tolik liší od jiných conů.

Jako každý rok se con uskuteční v prostorách Základní školy ve Štáflově ulici a počet účastníků bude omezen na 100.

Přejeme Vám krásný začátek nového roku a těšíme se na společné setkání, téměř už za chvíli :o)

Kontaktní osoby: Folken - folken@atlas.cz

Máte-li nějaké připomínky či dotazy, můžete nám je předložit pomocí našeho diskusního fóra na elfcon.avari.cz.

23.-25. března 2007 - Eroticon 2007

Místo: D Kocour na Proseku, Praha; Pátý ročník tématicky zaměřené akce. Organizátor: Tomáš Randus, webové stránky: <http://www.eroticon.us/>, email: eroticon@eroticon.us.

30. března – 1. dubna 2007 - S-con

Místo: OA Svatoslavova na Praze 4. S-con je akce pořádaná Asociací pro Popularizaci a Rozvoj Science Fiction. Jde o kulturně-společensko-vzdělávací akci pro všechny příznivce sci-fi v České republice.

S-con je primárně zaměřený na tři světové STAR fenomény – Star Trek, Star Wars a Stargate. To však neznamená, že fanoušci ostatních seriálů či filmů přijdou zkrátka. Během více než 150 hodin programu budete mít možnost navštívit mnoho přednášek, besed a diskuzí o jiných zajímavých sci-fi seriálech (např. Lost, Farscape atd.). V průběhu celého víkendu si na své přijdou také příznivci sci-fi literatury.

Chcete-li se dobře pobavit, poznat spoustu zajímavých lidí podobného ražení a dozvědět se něco nového, neváhejte a přijďte, rádi Vás uvidíme.

Stránky pravidelně aktualizujeme, vraťte se pro nové informace.

Vedle dobře známých a zavedených setkání fanoušků science fiction se letos poprvé uskuteční ve dnech 30. 3. až 1. 4. 2007 akce s názvem S-con (Praha). Ten si dal za cíl přiblížit široké veřejnosti žánr sci-fi.

Na co se jako účastníci můžete těšit?

Organizátoři pro Vás velice zajímavý a bohatý program. Hlavní slovo budou mít fenomény Star Trek, Star Wars, Stargate, ale i jiné, méně známé, sci-fi série (Farscape, Firefly...), které jste na obrazovkách českých televizí určitě nemohli zahlédnout, nepřijdou zkrátka.

Na své si přijdou také vyznavači SF literatury. Nebude samozřejmě chybět oblíbené Dance Dance Revolution a jedinečná možnost zahrát si populární deskové hry se svými přáteli v příjemné atmosféře conu.

Přihlašte se na S-con právě teď a využijte slevu pro předem přihlášené účastníky. Stačí na stránkách akce (www.scon.cz) do 10. 3. 2007 vyplnit elektronickou přihlášku. Na stejném místě najdete i aktualizované informace o programu.

Těšíme se na Vás!

webové stránky: <http://www.scon.cz/>, email: info@scon.cz

31. března 2007 - O Stříbřitělesklý halmochron 2007

Uzávěrka osmnáctého ročníku soutěže pořádané SFK Andromeda. Informace výše.

Ocenění

Aurealis 2006

1. února 2007

Prestižní ocenění australské fantastiky Aurealis Award byly předány 27. ledna 2007 v Queenslandu. Ceny jsou udělovány nejvýznačnějším pracem uplynulého roku. Tato cena vznikla v roce 1995 na popud stejnojmenného magazínu. V Austrálii navíc udělují ještě jednu prestižní cenu nazvanou Ditmar, ta je však proti Aurealis vyhrazená pouze žánru sci-fi a nepatří pod patronu žádného magazínu. Podtrženo sečteno se cena Aurealis může přirovnávat k našemu Ikaru, či cenám Locus. Za povšimnutí rozhodně stojí rozsah dílům z mládežnické a dětské produkce.

Celkově vyhráli a cenu **Golden Aurealis** za román získal **Will Elliott** (*The Pilo Family Circus*, odměna 1000 dolarů) a za povídku **Shaun Tan** (*The Arrival*, odměna 500 dolarů). Na fotografii je Will Elliott a D. M. Cornish.

SF

Román

K-Machines. Damien Broderick (Avalon)

Krátká povídka

The Seventh Letter. Sean Williams (Bulletin Summer Reading Edition)

Fantasy

Román

Wildwood Dancing. Juliet Marillier (Pan MacMillan)

Krátká povídka

A Fine Magic. Margo Lanagan (Eidolon I)

Horor

Román

The Pilo Family Circus. Will Elliott (ABC Books)

Prismatic. Edwina Grey (Lothian)

Krátká povídka

Dead of Winter. Stephen Dedman (Weird Tales #339)

Výtvary dorostu

Román

Monster Blood Tattoo: Book One. Foundling. D.M. Cornish (Omnibus)

Povídka

The Arrival. Shaun Tan (Lothian)

Dětská tvorba

Román

Melissa, Queen of Evil... Mardi McConochie (Pan Macmillan)

Povídka

The True Story of Mary Who Wanted to Stand on Her Head. Jane Godwin (Allen & Unwin)

Woolvs in the Sitee. Margaret Wild, Anne Spudvilas (Penguin)

Nominace na ceny Brama Stokera 2006

28. února 2007

Do fantastiky zahrnujeme nejenom vědeckofantastickou a fantasy literaturu, ale také horory. A nebyl by to správný žánr, kdyby v anglofonním světě neměl šanci získat vysoce prestižní ocenění. Stejně jako SF má Huga a Nebulu, Fantasy WFA, tak nejlepší hororová díla vydaná v uplynulém roce mohou získat Cenu Brama Stokera.

Letošní nominace jako obvykle udělila Asociace hororových spisovatelů (Horror Writers Association). Vítězové v jednotlivých kategoriích budou vyhlášeni 31. března 2007 v Torontu. Uvidíme, jestli některá nominovaná díla proniknou na náš trh...

román

Headstone City by Tom Piccirilli (Bantam)

Lisey's Story by Stephen King (Scribner)

Ghost Road Blues by Jonathan Maberry (Pinnacle)

Pressure by Jeff Strand (Earthling)

Prodigal Blues by Gary A. Braunbeck (Cemetery Dance)

prvotina

Ghost Road Blues by Jonathan Maberry (Pinnacle)

The Keeper by Sarah Langan (William Morrow)

Bloodstone by Nate Kenyon (Five Star)

The Harrowing by Alexandra Sokoloff (St. Martins)

novela

Dark Harvest by Norman Partridge (Cemetery Dance)

Hallucigenia by Laird Barron (The Magazine of Fantasy and Science Fiction)

Mama's Boy by Fran Friel (Insidious Publications)

Bloodstained Oz by Christopher Golden and James A. Moore (Earthling Publications)

Clubland Heroes by Kim Newman (Retro Pulp Tales)

povídka

Tested by Lisa Morton (Cemetery Dance)

Balance by Gene O'Neill (Cemetery Dance)

Feeding the Dead Inside by Yvonne Navarro (Mondo Zombie)

FYI by Mort Castle (Masques V)

"31/10" by Stephen Volk (Dark Corners)

antologie

Aegri Somnia: The Apex Featured Writer Anthology edited by Jason Sizemore and Gill Ainsworth (Apex)

Mondo Zombie edited by John Skipp (Cemetery Dance)

Retro Pulp Tales edited by Joe Lansdale (Subterranean)

Alone on the Darkside edited by John Pelan (Roc)

povídková sbírka

Destinations Unknown by Gary Braunbeck (Cemetery Dance)

American Morons by Glen Hirshberg (Earthling Publications)

The Commandments by Angeline Hawkes (Nocturne Press)

The Empire of Ice Cream by Jeffrey Ford (Golden Gryphon)

Basic Black: Tales of Appropriate Fear by Terry Dowling (Cemetery Dance)

dílo mimo beletrii

Final Exits: The Illustrated Encyclopedia of How We Die by *Michael Largo* (Harper)

Gospel of the Living Dead: George Romero's Visions of Hell on Earth by *Kim Paffenroth* (Baylor Press)

Stephen King: Uncollected, Unpublished by *Rocky Wood* (Cemetery Dance)

Cinema Macabre edited by *Mark Morris* (PS Publishing)

poezie

Shades Fantastic by *Bruce Boston* (Gromagon Press)

Valentine: Short Love Poems by *Corrine de Winter* (Black Arrow Press)

The Troublesome Amputee by *John Edward Lawson* (Raw Dog Screaming Press)

Songs of a Sorceress by *Bobbi Sinha-Morey* (Write Words, Inc.)

(podle www.horror.org)

Velmistr hororu a nominace na Crawford Award

6. února 2007

Novým velmistrem hororového žánru byl nedávno za svůj přínos a dílo oceněn Joe R. Lansdale, s jehož tvorbou jsme se mohli seznámit například skrze povídkovou sbírku **Bizarníma rukama**. S ročníkem 1951 patří k dalším stále žijícím legendám a zařadil se po bok následujících veličin: Robert Bloch (1991), Stephen King (1992), Richard Matheson

(1993), Anne Rice (1994), Clive Barker (1995), Dean R. Koontz (1996), Peter Straub (1997), Brian Lumley (1998), Ramsey Campbell (1999), Harlan Ellison (2000), Ray Bradbury (2001), Charles L. Grant (2002), Chelsea Quinn Yarbro (2003), Jack Williamson (2004), F. Paul Wilson (2005) a Ray Garton (2006).

Do finálové skupiny ceny **Crawford** se zařadila následující jména a jejich vybrané romány:

A Shadow in Summer by Daniel Abraham

Skinny-Dipping in the Lake of the Dead by Alan DeNiro

The Stolen Child by Keith Donohue

In the Forest of Forgetting by Theodora Goss

The Lies of Locke Lamora by Scott Lynch

Temeraire by Naomi Novik

Map of Dreams by M. Rickert

Tuto cenu od roku 1985 uděluje International Association for the Fantastic in the Arts za nejlepší prvotinu od nového autora fantasy. Pro tento rok jsou porotou Kelly Link, Graham Sleight, Niall Harrison, Jonathan Strahan, Farah Mendlesohn a Gary K. Wolfe. O tom, že se jedná o cenu prestižní vás nemusí přesvědčit ani tak délka její existence jako spíše seznam dosavadních oceněných (za minulý rok to byla kniha Rok naší války od Steph Swainstonové - vydal Laser-books). Cena bude předána mezi 14.-18. březnem 2007 ve Fort Lauderdale v rámci International Conference on the Fantastic in the Arts.

Jan Pechanec

Reportáže

Pragocon 2007 - s komentáři k organizaci

6. února 2007

Pro některé ze čtenářů bude jistě cennou připomínkou zmínka o e-mailech V. Fořtíka a Komentářích Darth Ziry, které se nalézají ve spodní části článku. Poznámky Ziry jsou provázány s mejlem pana Fořtíka, takže můžete každou poznámku číst hned a poté se vrátit ke čtení dopisu. (pozn. redakce)

Letošní Pragocon ve mně zanechává pocity velmi rozporuplné. Na straně jedné spousta zajímavých a skvělých přednášek, změna místa, která dle mého akcí výrazně prospěla, a organizátoři linií a sublinií, kteří dělali co mohli, na straně druhé trpká pachut' po čemsi podivném. Není asi zcela normální potkat na conu takové množství lidí, kteří jsou na hlavního organizátora na... ehm... naštvání sotva vešli do dveří (a to naštvat třeba takovou Aquilu je výkon téměř nadlidský, mnozí mi možná neuvěří, že k tomu došlo), polovinu klábosení u baru nebo na chodbách trávit řešením problému, jak že to vlastně bylo s tím vstupným (k tomu se ještě vrátím) a co že se s tímto conem děje divného a ex post se dozvědět, že mnozí z těch, kteří obvykle o conech často a rádi píší reportáže nějak o letošním Pragoconu moc psát nechtějí. Buď proto, že mají dojem stejně rozpačitý jako já, a nebo proto, že jsou natolik znechucení, že se jim vůbec psát nechce či nemají o čem psát, když nechtějí jen nadávat – což by do určité míry bylo i dost nefér, většina přednášejících odvedla vynikající výkony a organizátoři linií kmitali ako šílení.

Jenže přesto zde ve vzduchu visí pocity čehosi nepěkného, dojem, že celá akce směřuje kamsi... nevím kam a raději ani vědět nechci. Mnozí na... ehm... naštvání lidí, které jsem potkávala po celou dobu conání (a někteří byli opravdu naštvání do bezvědomí a toužili ukrojit si kousek z hlavního organizátora, nikoli na památku, či mu vpálit kulku do hlavy) jsou přesvědčení o tom, že za tím vším, co se děje, je skrytá snaha jeden z nejstarších a nejnavštěvovanějších conů v ČR zlikvidovat nebo aspoň proměnit v de facto bezvýznamnou provinční víkendovou záležitost s pár desítkami účastníků. Kdo by měl tuto snahu vyvíjet a hlavně proč, mi hlava nebere, ale v naší zemi neomezených možností je možné skoro vše. Jiní zase tvrdí, že se nejedná přímo o záměrnou cílenou snahu, ale spíše o to, že k tomuto samospádu vede směsice ješitnosti a zbabělosti hlavního organizátora, který nedokáže na rovinu říct, že na pořádání Pragoconu už (např. z rodinných důvodů) nemá tolik času (nebo prakticky žádný čas) a tudíž, že to buď balí úplně, a nebo (což by bylo samozřejmě lepší) že předává veslo někomu jinému (dalším členům SFK Terminus nebo rovnou lidem z Turkovců-Benjaminovců, kteří beztak jednu linii už několik let organizují – a dle mého velmi dobře).

Jako první klady Pragoconu 2007 uvedu: Kromě vynikajícího programu v mnoha liniích, o kterém se možná podrobně rozepíše jiní (nebo pokud jiných nebude, třeba o tom ještě něco málo napíšu), byla dalším pozitivem volba letošního místa conání. ZŠ Trávníčkova poblíž stanice metra

Luka je asi mnohem lepší, než bývala škola v Dejvicích. Za prvé proto, že je od stanice metra i zastávky autobusu opravdu jen, co by termálním detonátorem dohodil, což člověka vlekoucího bágl obřích rozměrů jistě potěší (objemná a těžká zavazadla mají tu zajímavou vlastnost, že každým metrem se jejich hmotnost zvyšuje minimálně o kilo, takže čím je těch metrů méně, tím lépe).

Za druhé v této budově bylo podstatně více prostoru nejen pro přednášky, promítání, divadelní představení i různá vystoupení a ceremoniály (které tak nemusely být na schodech, ve vestibulu či na jiných nedůstojných místech, případně v tělocvičně, kde jiní chtěli spát), ale i pro samotné spaní (takže nikdo nebyl nucen nocovat na odpočívadle na schodech a v podobných nepohodlných prostorách). Sice budova vzhledem ke své rozlehlosti byla hotovým labyrintem, ve kterém se napoprvé nedokázal zorientovat nikdo, ale mapky se vyskytovaly na zdech v celkem pravidelných intervalech, přímo v programu bylo poznamenáno, která linie se ve které části školy odehrává (sice kromě toho, zda se jedná o pavilon A nebo pavilon B4, mohlo být v programu poznamenáno i poschodí, ale to se dá brát jako drobná moucha, kterou se podaří v příštím ročníku už vychytat) a navíc organizátoři linií si dali vcelku záležet, aby na chodby umístili ukazatele vedoucí k té „jejich“ místnosti.

Negativa, která opravdu nemohli organizátoři ovlivnit (ovšem která se na atmosféře conu pochopitelně taky poněkud podepsala), byla v podstatě zásadní pouze dvě: Ten dobrácký správce (nebo se snad jednalo o poruchu či jinou vyšší moc?), co někdy v pátek kolem sedmé večer vypnul topení, takže na večerním a nočním programu už účastníci drkotali zuby a i lidé, kteří mají spacáky na spaní pod širákem do nějakých 0° C, si ráno stěžovali, že se moc nevyспали neb se několikrát za noc vzbudili zimou. Podobné průšvihy by pomohlo řešit to, že by organizátoři každého zimního conu (cca od října do dubna, někdy i do května, když je studený rok) s sebou do školy vtipně dovezli pro jistotu i nějaké ty přímotopy... ovšem to by bylo možné asi v nějaké jiné škole. V této totiž (což je ten druhý problém) je elektroinstalace v tak mizerném stavu, že tamější elektrická síť stěží zvládala připojené počítače, projektory a další nutnou techniku (v pokynech pro účastníky byl přísný zákaz používání vlastních kazeťáků, fénů a podobných elektrospotřebičů právě z důvodu toho, že by to místní elektrorozvody nemusely utáhnout) a v čajovně nebylo možné mít současně zapojené více, než jednu plotýnku na vařiči a jednu rychlovarnou konvici (nebo dvě rychlovarné konvice a tudíž musel být vypnutý vařič).

Jako nikoli až tak zásadní výtku, ovšem věc, kterou organizátoři ovlivnit mohli (ba přímo měli, být tam kontrola z hygieny, tak je pěkný průšvih), bych uvedla chybějící toaletní papír.

Zcela zásadním (a samozřejmě ovlivnitelným) problémem ovšem bylo něco, co bych nazvala dezorganizací conu nebo přinejmenším mizernou komunikací hlavního organizátora s organizátory linií a sublinií i přednášejícími. Silver by mohl barvitě popovídat něco o tom, kterak mu z techniky, co pro svou přednášku potřeboval, nebylo dodáno prakticky nic, i jak se až těsně před conem dověděl, že z původně plánovaných přednášek jich bude mít pouze polovinu (takže na tom zbytku pracoval několik týdnů úplně zbytečně), Aquila by mohla zase vylíčit jak nebylo vyhověno jejímu požadavku zveřejnit na stránkách Pragoconu, do kdy mají zájemci o účast v literárním workshopu posílat své povídky (ačkoli anotaci, kde tohle uváděla, posílala už někdy v prosinci) a možná mnozí jiní

doplní ještě další stížnosti na problémy a průšvihy, o kterých jsem se v průběhu conu nestáčila dozvědět.

Ale tím úplně hlavním temným mrakem, který se rozprostřel nad letošním Pragoconem, byla otázka vstupného pro přednášející, přesněji řečeno to, že i přednášející budou povinni platit vstupné ve výši 100 Kč (plus samozřejmě poplatek za nocleh, miní-li na conu spát). Prakticky všichni (včetně mé osoby) se tuto „báječnou zprávu“ dozvěděli zhruba tři až čtyři dny před začátkem Pragoconu. Na základě toho se lidé ze Star Gate linie rozhodli letošního Pragoconu neúčastnit a organizátoři dalších linií a sublinií měli dost co dělat, aby svoje přednášející přesvědčili, ať se na to nevykašlou, kdyby pro nic jiného, tak aspoň kvůli lidem, co se na ten con těší a jedou kvůli němu třeba přes půl republiky. Navíc ve věci vstupného byly i další nejasnosti, někteří tvrdili, že ta stokoruna se vztahuje pouze na ty, co mají jen jednu přednášku, ti, že mají zdarma vstup pouze na ten den, kdy přednášejí, a pokud se chtějí účastnit i dalších dnů, tak musejí zaplatit stovku, další zase tvrdili, že stovku musejí zaplatit úplně všichni přednášející.... A na oficiálních stránkách o tom samozřejmě nebylo vůbec nic. Ono vůbec na oficiálních stránkách toho bylo tak málo, že to téměř nestálo za řeč, ale to je zase jiná pohádka.

Když mi coby předem přihlášené přišel ve čtvrtek mail od hlavního organizátora, ve kterém si tento kromě sdělení užitečné a velmi podrobné informace na téma: jak se dostat na con (která mezi námi mohla být dávno na stránkách Pragoconu) neodpustil ani špičkování na téma masochismu kritiků, co Pragocon každoročně kritizují a stejně na něj nakonec vždycky jdou, neodpustila jsem si na oplátku já na tento mail odpovědět. Při následné korespondenci jsem v dalších mailech vypsala všechny své výhrady, co k průběhu posledních ročníků Pragoconu mám (i proč) a především jsem nemohla odolat napsat pěkně od plic, co si myslím o tom, že se přednášející až pár dní před akcí dovědí, že mají platit nějaké vstupné, a že mi to zavání, když ne rovnou podvodem, tak přinejmenším těžce neseriózním jednáním.

Výsledkem bylo, že hlavní organizátor přislíbil vstup zdarma těm přednášejícím, kteří nebudou chtít materiály (přesněji řečeno sborník letošního *Marigolda* a ještě jednu fantasy knihu z produkce *Strak na vrbě*) a ti, kteří o ně stojí, že ale budou muset zaplatit to kilo (nikoli tedy za vstup, ale za knížky) a že toto vše mám sdělit i dalším přednášejícím a organizátorům linií. To jsem učinila, resp. jsem tuto zprávu předala dál těm, na které jsem měla kontakt, aby to oni, když tak, taky předali dál. Nemohu ručit za to, že se tato informace opravdu dostala ke všem zainteresovaným, ani mi není jasné, proč se nekonala nějaká podobná dohoda s lidmi ze Star Gate linie – asi i ve vztahu hlavní organizátor - organizátor linie, sublinie a/nebo přednášející, holt, platí to o té líně hubě...

Výpadek SG linie snížil účast odhadem tak o 200 návštěvníků, ovšem asi něco o problémech v organizaci prosákl mezi lid scifistický obecný i mimo SG fany, takže účast byla letos určitě podstatně nižší než loni. Přesná čísla k dispozici nemám, ale v sobotu ráno jsme odhadovali s pár lidmi, kteří mají jistotu dlouhodobější zkušenost s organizováním akcí nebo aspoň účasti na nich, že nyní může být na conu přítomných tak kolem 500 až 600 osob, víc těžko.

Chce-li někdo vědět, jak to bude s Pragoconem dál, říci mu to nemohu, takovýhle pohled do budoucna by nejspíš nezvládl ani císař Palpatine. Ale jako jisté vodítko zde uvádím maily, které jsem v ten čtvrtek před Pragoconem dostala od V. Fořtíka (pro větší autenticitu jsou opravdu pouze okopírovány

a tudíž ponechány i s překlepy), ke kterým jsem si dovolila přičinit svoje poznámky (dále pod textem těchto mailů) a vy si k tomu můžete zase poznamenat názory svoje, resp. udělat obrázek vlastní.

Mail č. 1:

„Pragocon neorganizuje Mensa, ale já s několika přáteli. Stejně tak Mensa neorganizuje Turcon, Manga – Anime setkání, mistrovství v DDR aspoustu dalších akcí – vždy to dělají konkrétní jedinci na platformě Mensy. (pozn. 1) Pragocon se sice bude měnit, ale obávám se, že nikoli na základě představ jednotlivých účastníků, kdy mají obvykle naprosto rozdílné představy, kam se má ubírat. Již řadu let vyzývám nespokojené jedince, aby své představy zrealizovali svými cony, loni jsem vyzýval nerozhodné k účasti na Trpasliconu atd. (pozn. 2) I kdyby se Pragocon vyvinul do podoby pouze několika liniové a pár sethlavé sestavy lidí, které baví a zajímá, co jsme jim připravili a akce se nebudou účastnit osoby „předem“ správně naladěné – nebudu s tím mít sebemenší problém. Naopak takovou akcí doufám Pragocon do budoucna bude. (pozn. 3) Abych ukázal přejícnost – přeji Sconu (neznám přesný název připravované březnové akce) a dalším conům úspěch, mnoho set či tisíc účastníků a rozhodně se k nim nebudu vyjadřovat kriticky (respektive je veřejně pomlouvat), ale budou-li mít pořadatelé conů zájem o mou pomoc (většina conů má problém dostat na akci účastníky, sehnat prostory, potřebují organizační rady ...), poskytnu ji – jako ji poskytují několika conům, se kterými jinak nemám organizačně pranic podobného. Domnívám se, že cony by se měli od sebe lišit, neb každému vyhovuje něco jiného (to neplatí jen o conech, ale obecně). Z toho důvodu budu vždy reagovat pouze na náměty, nápady a připomínky probrané osobně při diskuzi, nikoli na výtky přes webové stránky. (pozn. 4)“

Mail č. 2:

„Podmínky vstupu na akci jsou známi poměrně dloho, to že se o ně Tomáš nezajímá není až tak má chyba – tedy neruplo v bedně na poslední chvíli. (pozn. 5) Po minulých ročnících jsem ho pověřil sestavením SF programu a myslel si, že udělá jednu místnost, ze všech SF komunit, to že jich bude více, jsem se zase já dozvěděl až někdy v prosinci. (pozn. 6) Pokud jde vstup na akci pro přednášející, pokud nebudou chtít materiály, budou moci na akci bez poplatku (nocleh si budou hradit). (pozn. 7) Pokud jde o kritiku – sám vím o spoustě nedokonalostí v minulosti, v současnosti a tuším i problémy v budoucnosti. Něco je neodstranitelné, nemá-li utrpět podoba conu, něco se změnit má a musí, ale můj předchozí mail byl o tom, že ty výtky se mají projednat osobně a probrat je bod po bodu – cokoli je napsané bez znalosti kontextu je pofiderní – např. poslední cca 3 roky vše co se děje kolem ST, SW, SG má na starosti T.J., starat se o to nechci a ani v budoucnu nebudu. (pozn. 8) Kdosi o Pragoconu permanentně šíří nesmysly o množství zdarma procházejících účastníků a dokládá to z čísel, že na conu bylo 800 platicích a 400 neplaticích (tedy černých návštěvníků) – nikoli těch 400 lidí je právě z řad přednášejících, organizátorů, spolupracujících firem ... Kromě pár jedinců, kteří se ale nejspíš vyskytují všude, si nikdo na con nechodí jak chce. Právě tato praxe se do budoucna změní J. Pragocon je jeden z finančně nejméně náročných conů a tak argument se soc. slabými jedinci

neberu, rád bych věděl, který z velkých conů umožňuje předem přihlášeným vstup na celou akci za 200,-Kč (členové různých klubů mají ještě 50,-kč slevu) a v materiálech je (dle mého názoru) plnohodnotná kniha. (pozn. 9) Tedy např. oceňuji, že dva ze tří bloků, přes informaci o poplatcích se své účasti nevzdaly. Tedy je možné poslat přednášejícím výše uvedenou informaci o volbě -100,- i s materiály, zdarma bez knihy. (pozn. 10).“

Pozn. 1: Běžnému návštěvníku – nečlenovi Mensy se dosti špatně rozlišuje, jestli tu kterou akci organizuje Mensa ČR jako celek nebo zájmový klub Mensy ČR, resp. těžko chápe, jaký je v tom rozdíl. Navíc na Pragoconu se kromě SFK Terminus, který – jsou-li mé informace přesné – je jeho hlavním organizátorem, podílí i Turkovi-Benjaminovci, což je rovněž zájmová skupina Mensy, a informace o akci jsou cca měsíc až dva předem uváděny na hlavní stránce webových stránek Mensy ČR (a i „mimo sezónu“ se Mensa k Pragoconu dost hlásí, u SFK Terminus uvádí, že je hlavním pořadatelem Pragoconu a na stránkách Mensy ČR je i více poznámek na téma, že její zájmové skupiny mají s Pragoconem co do činění), tedy tato akce je jednoznačně s Mensou ČR jako takovou spojována a pokud na ni spousta účastníků nadává, nespochybují ani pověsti Mensy ČR jako celku.

Pozn. 2: To je opravdu „geniální řešení“, poradit zarytému fanouškovi SW, ST nebo SG, ať jde raději na Červeného trpaslíka, kde navíc skoro nikdo z jeho kamarádů a známých nebude, takže i když má dost rád seriál *Red Dwarf* (nebo britský humor obecně, včetně Monty Pythonů, jakož i zábavných seriálů dalších, např. *Haló haló*, *Černá zmije*, *Jistě, pane ministře* apod.), určitě se tam bude bavit podstatně míň než na akci, která je plná lidí, co dobře zná, protože spousta lidí na cony nejedí ani tak kvůli programu jako kvůli lidem či je pro ně jak program tak složení účastníků akce důležité stejně.

Pozn. 3: Ještě „lepší“ nápad, z nejnávštěvovanějšího víkendového conu v ČR, kam chodívalo přes tisícovku lidí a počtem návštěvníků mu mohl konkurovat pouze desetidenní prázdninový Festival fantazie, udělat obyčejný úzce specializovaný víkendový con, na který přijde maximálně 200 nebo 300 skalních.

Pozn. 4: Takže jinými slovy pokud se někomu něco nelíbí, musí jako já strávit spoustu času korespondencí s V. Fořtíkem a další značnou dobu tím, že ostatním známým přeposílá nebo líčí do telefonu, co V. Fořtíkovi psal a co mu tento odpověděl (a pak o tom ještě psát na Sarden, protože nikdo jiný o tom psát nechce). – (*Redakce Sardenu tímto děkuje; pozn. redakce*)

Pozn. 5: Ovšem na oficiálních stránkách Pragoconu na webu Mensy o ničem takovém nebylo až do zahájení Pragoconu ani píp a pokud jde o další informace, tak to bylo taky dosti nevalné, např. to, že možnost přihlašovat se předem končí 31. 1. 2007, se na těchto stránkách objevilo až 31. 1. 2007, o Aquile a jejím workshopu už tu řeč byla, podrobné informace jak se dostat k příslušné škole na oficiálních stránkách taky nebyly a byly až rozeslány mailem předem přihlášeným, zatímco na stránkách založených Draxem alias Tomem J. i na stránkách manga a anime sekce podrobnosti v tomto směru byly dávno (a mnozí se mi přiznali, že nebyť stránek manga sekce nebo sci-fi sekce, tak by na con asi netařfili) a tak by se dalo pokračovat.

Pozn. 6: Samostatná místnost pro SW, ST a SG je neměnnou skutečností už několik let, což ví i obyčejný řadový návštěvník conu, takže by to mohl vědět i hlavní organizátor,

navíc např. u SW linie, která má samostatnou místnost už minimálně 4 roky, byly loni a předloni značné problémy se špatně fungující technikou, takže se to řešilo za chodu a program v pátek tím pádem začal se značným zpožděním, což je taky věc, o které by hlavní organizátor mohl aspoň něco málo zaslechnout a tím pádem slyšet to, že SW linie měla samostatnou místnost. Stejně jako se takřka se železnou pravidelností opakuje ten nešvar, že určitá linie má v neděli nějaký program, který je oficiálně přímo v programu conu uvedený do nějaké konkrétní hodiny a někdo je přijde z té třídy vyhazovat o cca 1,5 až 2 hodiny dříve, Star Wars blok toto řešil loni, předloni a letos znovu – což je taky věc, o které by se hlavní organizátor mohl aspoň něco málo doslechnout a tím pádem zjistit tu „novinku“, že SW, ST i SG mají vlastní místnosti.

Pozn. 7: Co se noclehu týče, tak informace taky nebyly zrovna ideálně jednoznačné, podle jedné stránky se za spaní ve spacáku platí 25 Kč za noc, dle jiných 30 Kč za noc.

Pozn. 8: To je slovo hlavního organizátora do prance!

Pozn. 9: No comment, k tomu nechť se, když tak vyjádří organizátoři jiných víkendových conů.

Pozn. 10: Info jsem rozeslala, ovšem kdo se o tom nedozvěděl – protože já opravdu neznám osobně všech cca 300 přednášejících a organizátorů, kterým by bylo třeba to oznámit v ten čtvrtek, tedy den před začátkem conu – a o slevu se vehementně nehlásil, měl smůlu, např. jistý přednášející manga a anime linie platil i s ubytováním 180 Kč.

Sama za sebe mohu uvést, že by mne velmi mrzelo, kdyby Pragocon skončil na smetišti dějin. A nebudu asi jediná, plno lidí má vůči Pragoconu až zvláště sentimentální vztah, na který by ale organizátoři neměli spoléhat (a snažit se jej využívat) do nekonečna. Navíc si myslím, že problémy s komunikací a rozpornými či nedostupnými informacemi jsou věci poměrně snadno řešitelnou, zvláště pro členy Mensy. Pro ty přece musí být úplnou hračkou vytvořit fungující webové stránky Pragoconu, na kterých by se už několik měsíců předem každý dočetl jasně a přesně úplně všechno, co je třeba.

Přinejmenším já v pozitivní obrát ve věci jednoho z největších českých conů stále doufám.

Darth Zira

Pragocon 2007 stručně a jasně

8. února 2007

Jedenáctý z řady Pragoconů se konal 2.- 4. února tohoto roku v Praze, ale pozor, jinde, než jak jsme byli zvyklí z minulých ročníků.

ZŠ Trávníčkova na Lukách připomínala bludiště, do kterého se v pátek odpoledne vydalo mnoho, podle seznamu bezmála devět set předem přihlášených, zvědavých myšek, z nichž toho odpoledne většina rozluštila mapu a našla sýr na konci cesty, tedy se dokázala v areálu celkem obstojně a bez potíží orientovat.

Nebudu vás zatěžovat již tolikrát opsanými vsuvkami, typu: s kým jsem jela (prostě s přáteli), koho jsem potkala (děkuji

Anně Šochové za to, že jsem ji poznala), a na co bych si mohla zanádat.

Ne. Nadávat nebylo na co, protože Pragocon je, tedy alespoň podle mě, po Festivalu Fantazie jeden z nejlépe organizovaných conů. Spát bylo kde, jíst a pít bylo co. Místa bylo všude dost a navíc, a to se mi na conech líbí, bylo všechno pěkně v jedné budově, takže na dosah.

U registrace jsem dostala v pořadí již třetí sborník povídek ze soutěže „*O loutnu barda Marigolda – Stíny moře*“ a již v sobotu jej začala číst. Těž druhý díl fantasy románu *Lenky Hnízdilové* pod názvem *Světlo stínů – Světlo temnot*, bude dozajista zajímavý nejen pro ty, kteří milují klasickou fantasy. Určitě, neboť dvojka je krvavější, brutálnější a temnější. Právě kvůli tomu mě některé knížky nalákají. Dobře, jsem spíš na sci-fi, jenomže dvojku tohoto kousku mám v knihovně a to je první krok k zakoupení jedničky a přečtení obou dvou.

Na Pragoconu jsem se účastnila několika přednášek, bodů programu, či jak tomu chcete říkat. Byly to dvě sobotní přednášky *Františky Vrbenské*, které během čtyř hodin představily ženy válečnice ve všech směrech a podobách. Od těch bájných z našich legend, přes ty vybájené (Xena a Gabriela rozhodně nechyběly), až po ty skutečné, dnešní, novodobé mučednice, které získaly a udržely si své postavení mnohdy různými způsoby (ať už silou osobnosti, nebo krásou zevnějšku). Některé zemřely ve stáří, některé vinou atentátu. A mnoho z nich ještě stále dlí mezi námi a čeká na svou příležitost a vhodnou dobu.

Byla jsem se též podívat na vyhlásování soutěží, z nichž zejména „*Dřevěný turek*“ mi málem způsobil zástavu srdce. Již po druhé se potvrdilo, že střeva nejsou jen součástí mého zažívacího traktu, ale že u mě existuje i jedno na básničky.

Hned poté jsem se vyděla znovu, a sice proto, že v místnosti, kde se konal literární workshop bylo nějak nebezpečně moc lidí. Vzhledem k tomu, že hrdinkami ws byly jen dvě povídky, z nichž jedna byla moje, jsem se děsila okamžiku, kdy mi ji začnou brutálně rozebírat a drsně kritizovat. Tak strašné to nakonec nebylo. Odesla jsem si opět jen to, co jsem očekávala, tedy ponaučení, pár nápadů a dobrý pocit.

Děkuji mockrát, uvidíme se příště.

Stejně tak se ráda uvidím s každým, kdo přijede na další z nekonečné řady conů, ať už jakýchkoli.

Ten nejbližší bude S-con, na který tedy určitě přijedu.

Jana Dvořáčková

Ako panna prisahala a vlk čiaral

15. února 2007

Ak niekto neverí, že existuje slovenská fantastika v slovenčine, mal by zájsť do kníhkupectva. Určite tam bude z police vykúkať kniha od *Alexandry Pavelkovej* s názvom *Prísaha: Príbehy o*

Vimke. Je to poriadne hrubá knižka s nádhernou obálkou od Miša Ivana. Niektoré z tých, čo nájdete v Brlohu, sú dokonca podpísané a možno práve po tej, ktorá vám vbehne do ruky, sa čiaralo cesnakom. A ako a kde sa tak stalo?

2. februára poctila Lady Fantasy košický Brloh svojou prítomnosťou a vyčarila tak úsmevy na tvárach mnohých čitateľov a priateľov. Krstným otcom sa stal prezident slovenského fandomu Martin „Šimon“ Schuster a obradu hodného pozornosti starých slovanských bohov sa zúčastnila aj šéfka kníhkupectva Brloh Henka Galgóciová, ale i slovenskí spisovatelia Juraj Červenák a Dušan Fabian. Šimon vo vyšívanéj košeli s vlčou kožušinou na hlave, písanie čarovných znakov na knihy cesnakom, vyzývanie bohov, aby dopriali knihe dobré ohlasy čitateľov a kritiky, pitie medoviny z rohu a usmiata vrkočatá autorka – v Brlohu to vyzeralo ako na ozajstnom staroslovanskom prijímaní do života.

S rituálom bola spojená autogramiáda, čo bolo viditeľné už pri vchode. Návštevníci vytvorili rad, aby mohol každý vidieť na hlavnú hrdinku večera (knihu), takže by sa dnu ledva vošiel ktokoľvek ďalší. Saša si musela potrápiť ruku pri toľkom podpisovaní a ostatní sa zatiaľ roztrúsili po miestnosti – či už pri prezeraní krstenej knihy alebo debatovaní. Okolo autorky sa vytvárali hlúčiky ľudí a bolo veru ťažké ukradnúť si ju na chvíľku pre rozhovor, no prítomným novinárom sa to predsa len podarilo.

Tesne pred šiestou sa svorný ľud rozhodol vydať na cestu do neďalekej krčmičky „U kohúta“, kde začala tzv. afterparty. Pred pol jedenástou sa Saša a Rasťo Weber začali dvíhať k odchodu na vlak, a tak sa aj náš „mini con“, ako nazval toto stretnutie Ďuro Červenák, pomaly končil.

Úlitba bola štedrá, preto nech bohovia dajú, aby knihu kupovalo veľa čitateľov. Ja si tiež otvorím tú svoju a začítam sa, aby som mohla priniesť svedectvo o skutočnej prísaha, ktorú zložila panna Vimka, v kraji pod Starochom a Končistou.

Kate Nagini Drake

Report z Trpasliconu - nezaujateľ od pořadatelů

20. února 2007

Rozhodl jsem se vést si denní záznamy svých myšlenek a činů okolo Trpasliconu, zachovat svědectví o mých pokrocích na poli poznání, aby snad jednou jiní ctižádostiví organizátoři mohli na těchto stránkách hledat poučení. Je mojí světlou nadějí, že jednou bude mít tento deník své místo vedle Napoleonových válečných deníků a Paměti Julia Caesara.

Pátek 16. 2. 2007

Ráno jsem nedočkavě očekával, kdy dorazí Barclay s autem, aby mě a má zavazadla odvezl na Prahu - Chodov, kde se Trpaslicon měl konat. Bohužel, jak se běžně stává při takových akcích, nemohl dorazit včas, jak bylo dohodnuto, takže jsem musel začít shánět jiný odvoz. Podařilo se mi přesvědčit Rimsáka, aby za mnou dojezdila do Letňan a naložila mě, takže krátce po dvanácté hodině jsme již byli i s vybavením na místě.

Během několika hodin se nám podařilo připravit třídy a vyznačit cestu ke škole, takže jsme podle plánu mohli začít s programem Trpasliconu, který byl tentokrát zahájen na téma „*Vítejte na třináctém podlaží*“. Takže z organizátorů se stali

dozorci a z návštěvníků vězni, kteří byli povinni nosit na sobě svá osmimístná čísla a nahlásit je v případě, když byli zmláceni jedním z dozorců. Muklů totiž bylo téměř 350, a my nechtěli, aby někteří přišli zkrátka a nezažili tu pravou atmosféru správného vězeňského teroru.

První přednáška, které jsem se zúčastnil, se jmenovala *Trpaslicon*. Nezúčastnil jsem se jí jenom proto, že mě zajímala, ale také proto, že jsem byl dozorcem, který ji měl přednášet. Byl jsem s ní víc než spokojený, protože přednášející místnost byla zcela zaplněna a většina vězňů vydržela až do konce, aniž by dozorcí museli použít donucovacích prostředků. Navíc Kohy a Case doplňovali podrobnosti či přidávali příhody, na které jsem zapomněl nebo je vůbec neznal, takže díky tomu byly informace kompaktnější. Přednáška se týkala historie vzniku fanklubu Červeného trpaslíka, myšlenky Trpasliconu, jejího uskutečnění a průběhu pěti ročníků, které se soustředí zejména na britský humor.

V deset hodin jsem navštívil přednášku *Zajímavé seriály*, kde mě Case pobavil zejména zsměšněním konce první série *Prison Breaku* (Útěk z věznice) a ukázkami ze seriálu *Dr. House*. Povinnosti organizátora mě však bohužel odvedly v půlce přednášky jinam, takže jsem přišel o další zajímavosti.

Druhá má přednáška se týkala herců Červeného trpaslíka vyskytujících se v jiných filmech a seriálech, kde jsem se soustředil spíše na pouštění zajímavých ukázek, než na povídání. Přestože bylo již po dvanácté hodině, byla místnost zaplněna a diváků nijak neubývalo.

Po skončení jsem pak asi do tří ráno seděl u vstupu a bavil se s několika fanoušky, dokud jsem se nerozhodl jít spát. Zvolil jsem si k tomu místnost Sci-fi a fantasy, kde běžely Krajní meze až do rána. Tenhle seriál jsem rád sledoval a dlouho jej neviděl, takže jsem místo spánku nakonec ze spacáku sledoval jeden díl za druhým.

Sobota 17. 2. 2007

Kolem osmé hodiny ranní jsem se vymotal ze spacáku, abych opět zastal místo u vstupu a řval na nové přírůstky do našeho vězeňského bloku.

Před druhou hodinou jsem se převlékl do kostýmu Kachního muže a šel zahájit zeměplošský blok soutěžním kvízem. Po kvízu následovala beseda s překladateli *Průvodce po Zeměploše*, jíž se zúčastnili tři ze čtyř překladatelů: já, Lenka Weingartová a Lukáš Pecha. Povyprávěli jsme o tom, jak jsme se my, fanoušci a překladatelští amatéři dostali k překládání zeměplošské encyklopedie, jaké jsme s tím měli problémy a jak se nám je podařilo vyřešit.

Další zeměplošská přednáška byla *o písních*. Pro mě osobně to byla ta nejzajímavější část Trpasliconu. Na úvod zazpívala Lenka Weingartová v kostýmu Fantóma Opery Ankh-morporskou hymnu a poté nás Adéla Červenková (Stařenka Oggová) za klavírního doprovodu Ellie Velinské (Zuzanka Stohelitská) provedly dalšími zeměplošskými písněmi. Při Ježčí písni a známé trpasličí písni *Zlato* se dokonce ke zpěvu přidali i diváci.

Následovala *beseda s překladatelem Zeměplochy* Honzou Kantůrkem, který přečetl několik ukázek z připravované knížky *Wintersmith*. Nejvíce mě pobavila ta část, kdy si jeden z Nac mac Figlů padne do noty s lancreským sýrem Horácem (sýr, který žije vlastním životem) a rozhodne se, že se stane jeho spolubojovníkem.

Také jsme se dozvěděli, že pan Kantůrek už má knihu téměř přeloženou a že ji nejspíš pojmenuje *Zimoděj*. Padl tam i

název Mrazomor, ale panu Kantůrkovi se nelíbí, že je podobný název (Mrakomor) již znám z české pohádky Princ a Večernice.

Po této přednášce jsem se už na další program nedostal, ale to mi nijak nevadilo, protože jsem si ještě s panem Kantůrkem mohl popovídat v soukromí. Po jeho odchodu jsem opět zasedl ke stolu u vstupu, kde se mnou trávilo čas několik muklů a úspěšně mě bavili.

Po desáté hodině jsem se zúčastnil oceňování masek, které byly velmi kvalitní. Ze zeměplošských tam byly postavy Mrakoplaše se Zavazadlem, Zuzanky Stohelitské, Stařenky Oggové a slečny Netopýřivé. Z ostatních masek se mi nejvíce líbil Mindrák, který svou roli trénoval již dva týdny před Trpasliconem, takže když se na mě zaměřil, cítil jsem se opravdu nezvykle zkroušeně.

Pan Práger, známý český dabér, pak určil nejlepší masku, což byla postava d'ábelského Rimmera z dílu Paralelní vesmír. Ceny však získal každý, kdo měl převlek. Myslím si, že si je zasloužili všichni za snahu a za zpestření naší akce.

Neděle 18. 2. 2007

Poslední den conu se vždy nese tak trochu v pochmurné náladě. Lidé se spolu loučí, někteří se spolu uvidí až po dlouhé době, někdy až na dalším ročníku Trpasliconu, takže loučení je srdceryvné. Organizátory navíc vždy čeká velký úklid, na který se nikdo netěší.

I přesto se poslední den odvíjel v dobré náladě. Pohled na skupinku organizátorů a návštěvníků, kteří stojí v hloučku a hrají si s blejskátkem, jistě nenechá nikoho chladným.

Trpaslicon byl tradičně zakončen rozloučením se s fanoušky rimmerovským pozdravem. K tomu jsme ještě zkopali nejproblémovějšího fanouška (Kcharl), aby na nás jen tak nezapomněl. Všechny vězně jsme vyhodili ven, do pustého vesmíru a začali bojovat s korozivním mikroorganismem, který nám začal rozežírat školu zevnitř.

Pátý ročník Trpasliconu přilákal téměř 350 návštěvníků, což je přibližně o 120 více než minulý rok. Program byl bohatý a všechny problémy, které nastaly se nám podařilo vyřešit. Fanoušci byli naprosto spokojeni s atmosférou i programem, zejména pěli chválu na Monty Pythoní divadlo, Honzu Kantůrka a dabéry Kamila Halbicha a Jiřího Prágera, i když některé trochu mrzelo, že dabérů tentokrát nedorazilo více.

Jediné stížnosti byly na místnosti, kde se mělo spát, protože tam někteří jedinci dělali bordel. Doufám, že příští rok se nám podaří tuto situaci nějak vyřešit, aby se spokojenost našich návštěvníků opět o něco zvedla.

Chci zde poděkovat Audiovizuálnímu centru klubu Silicon Hill, díky kterému jsme mohli pořídít kvalitní videozáznam zeměplošského bloku, který bude postupně k dispozici na zeměplošských stránkách www.discworld.cz.

A nakonec děkuji všem fanouškům, že přišli v tak hojném počtu a že se dobře bavili. Protože nic netěší organizátory více, než spokojení návštěvníci. To je totiž to, co tvoří nejzákladnější složku každého kvalitního conu. Věřím, že si za rok na nás vzpomenete a opět navštívíte Trpaslicon.

Petr „Hadati“ Čáp, za organizátory Trpasliconu

(Pozn.: Dále jsou v deníku prázdné listy. Jen u data 29. 6. - 8. 7. 2007 je poznámka „Festival Fantazie - blok Červeného trpaslíka a jiných britských seriálů.“)

Petr Hadati Čáp

Vězeňské blues aneb Trpaslicon 2007

23. února 2007

O čem je Trpaslicon, poněkud vzletněji též nazývaný *festival britského humoru*, je samozřejmě zcela jasně každému zasloužilému conovému harcovníkovi (jako jsem já), protože se minimálně jednoho ročníku zúčastnil. A o čem má být a v jakém duchu má probíhat ten letošní jsem taky věděla dlouho dopředu, protože s Rimsákem (jednou z hlavních opor organizátorského týmu) vcelku pravidelně vysedávám *U Kruhu* (jo, kdo je z Prahy a nechodí do hospody *U Kruhu*, ten jako by téměř nebyl – nebo přinejmenším nemá všechny informace z první ruky). Navíc jsem jí přislíbila přednášku a dokonce svého času do tohoto podniku pochybné pověsti i zatáhla jednoho ze svých kolegů, který netuše, co ho v takovémto doupěti čeká, než se vzpamatoval, už přislíbil přednášení na Trpasliconu 2007.

Nemohla jsem si vzít dovolenou, takže jsem musela vyrazit přímo z práce. Naštěstí Darth Richie dovolenou v pátek měl (takže mohl zabalit) a kromě toho – a především – organizátoři Trpasliconu mají (na rozdíl od jiných) rozum, takže nezahajují v pátek con v době, kdy i středoškoláci ještě musejí sedět v lavicích. Oficiální zahájení v 19.00 (s tím, že před 18. hodinou nemá v místě conání kromě organizátorů nikdo co pohledávat) je vcelku rozumný přístup.

Dorazili jsme kolem půl sedmé, což byl tak akorát čas na to, abychom se zaregistrovali, ubytovali a šli si vyslechnout uvítací řeč k vězňům. Darth Richie obdržel číslo ihned, já jsem coby přednášející měla vstup zdarma a tudíž jsem se neregistrovala. Leč po čísle jsem zatoužila. Když už nemám žádný trpasličí kostým (jo, na lodi *Red Dwarf* se tak nějak ani upíři ani Sithové nevyskytovali), snažila jsem se být aspoň trošku stylová pruhovaným oděvem, který by vězeňské číslo velmi vkusně doplnilo.

Na *Palubě pro milostné hrátky* bylo v okamžiku našeho příchodu poměrně dost volného místa, takže jsme si tam mohli (za pomoci Rimsáka) dotáhnout ještě jednu žíněnku, abychom se nemuseli mačkat spolu na jedné, která až tak široká není. Navíc jsem zjistili, že tato paluba je strategicky umístěna hned vedle *Místnosti pro recyklaci moči*, což se v noci po několika vypitých pivech či větším množstvím jiné tekutiny s obsahem ethanolu může celkem hodit. Pochopitelně jsme zaregistrovali i dopravní kužel pro dobré spaní („*Jsem tři miliony let od Země, může mi někdo vysvětlit, jak se tady vzalo tohle?*“ „*Co by to bylo za flám, kdybychom na něm ani neotočili dopravní kužel.*“) Pak už byl nejvyšší čas jít si vyposlechnout pár vřelých slov na téma, že se máme chovat slušně a pobyt ve vězení nám uběhne daleko rychleji. Jeden drzý jedinec (Silver) těmto přátelským slovům nechtěl rozumět, takže mu to bylo dozorcí vysvětleno stručně ručně (přesněji obušky).

Sotva jsme se stihli trochu občerstvit ve *Výdeji menáže*, byl nejvyšší čas připomenout si minulost (z níž podstatnou část jsme zažili na vlastní kůži). Na předešlých Trpasliconech se toto občerstvovací zařízení nazývalo *Bar u piráta Luigiho*, ovšem ve věznicích bary samozřejmě nejsou a ze stejného důvodu nejspíš chyběla v nabídce slavná polévka *Gaspacho*. Hdati svou přednášku o historii Trpasliconů a vůbec fenoménu *Red Dwarf* v našich krajích vzal opravdu velmi podrobně, takže i my jsme se dozvěděli věci, o nichž jsme občas neměli tušení. Mně osobně přišlo trochu divné, když publiku podrobně vysvětloval, kdo je Františka Vrbenská, Franta Fuka, Vašek Pravda a další profláknuté VIP fandumu, a

zdálo se mi to být poněkud zbytečné. Druhý den, vlastně ještě páteční noci, jsem ovšem pochopila...

Z přednášky jsme prchali na soutěž v pojídání pálivých toastů. Přihlášených zájemců bylo tolik, že to nejdřív vypadalo, že se ani k soutěžení nedostanu, ovšem Shogun mi gentlemany přenechal své pořadí (za což mu srdečně děkuji – a má-li zájem, může si u mě stále vyzvednout i své vězeňské číslo, nikam jsem ho nezašantročila). Za dvě minuty se mi podařilo naladovat do sebe 3 a tři čtvrtě toastu, což bylo v porovnání s vítězným Mrakoplašem, který jich zvládl 7 a půl (*pozor, zvládl si do pusy umístit sedm, ale polknout už ne, pozn. redakce*), trošku slabý. Na straně druhé jsem byla lepší než druhá soutěžící zástupkyně něžného pohlaví a navíc jsem jich nakonec stejně snědla celých 9, další tři hned po skončení soutěže a dva ještě ráno k snídani. Moc mi chutnaly – a podle mého ani nebyly příliš pálivé, to kuře *Windaloo* v pákistánské restauraci je jiný plamenomet!

Soutěžení v šipkách na kozatou rosničku jsme vypustili kvůli přednášce o sexu, drogách a rock'n'rollu v Červeném trpaslíkovi. Pokud šlo o sex, trošku mě mrzelo, že přednášející slečny nejen opominuly některé sexuální aféry Arnolda Jidáše Rimmera, ale vůbec se nevěnovaly sexuálním dobrodružstvím jeho alter ega Esa Rimmera z paralelní dimenze.

Nemohli jsme si samozřejmě nechat ujít ani druhou Hdatiho přednášku o tom, v čem všem hráli představitelé *Listera*, *Rimmera*, *Kocoura*, *Krytona* a *Holyho*. Pak jsme ještě chvíli klábosili s kamarády a posléze se vypravili spát. Tedy abych pravdu řekla, měli jsme v úmyslu spát, leč nebylo to tak jednoduché. Hned vedle nás se nastěhovala partička bytostí, které nelze nazvat jinak než stupidními pubertálními slípkami (ano, takové samozřejmě nemohou tušit ani náhodou, kdo je Františka Vrbenská, takže se jim to musí vysvětlit úplně pro blbý), a svým kvokáním nás až do časných ranních hodin se spaní vyrušovaly. Mě až tolik ne, dokážu usnout i při dělostřeleckých manévrech, ale jiní (že, Ellie) nejspíš velmi trpěli. Ovšem být probuzena „intelygetný“ diskusí o pražských *Macdonaldech* taky není nic moc...

Takto nepříliš dobře naladěna jsem se vypravila na kvalifikaci pro soutěž *Beat the Geek*. Měla jsem smůlu, otázky, které jsem vyfasovala, byly asi z poloviny na epizody, které jsem viděla méně než 3x (a dvě z nich dokonce na tu jednu jedinou epizodu ze všech 52, kterou jsem zatím neviděla ani jednou), zatímco na epizody, které bych dokázala recitovat z paměti, jsem neměla otázku ni jedinou, takže výsledných 11 správných odpovědí z 19 bylo na večerní finále trochu málo. Náladu mi mohlo spravit jednak to, že jsem aspoň vyhrála jojo s logem *Red Dwarf* v minikvízu na přednášce o sexu, drogách a rock'n'rollu, a taky zjištění, že při ostrém interaktivním testu jsem znala správných odpovědí daleko více než někteří z finalistů.

Trošku mě mrzelo, že pan Lišák, který byl původně napsaný v programu, v sobotu přijít nemohl a dostavil se až v neděli (navíc v nesithskou hodinu, ve kterou zpravidla pouze zjišťuji, že už je nějaký zatracený mizerný nový den, protože ptáci řvou a kytky smrdějí), takže jsem nestihala jeho přednášku o DNA, na které jeho vzhled seriózního vědce v sněhově bílém pláští podivně kontrastoval s tím, co povídal. Snad někdy příště.

Po obědě jsme se přesunuli do tělocvičny shlédnout divadlo na náměty skečů *Monty Pythonů*. Jako zaryté odpůrce církve (jo, pochopitelně jsme na conu nezapomněli oslavit rozsudek Nejvyššího soudu ve věci svatovítské katedrály) nás asi nejvíc zaujala scénka hádky Michelangela s papežem, který poněkud

zkostnatěle trval na tom, že na obraze Poslední večere rozhodně nesmějí být tři spasitelé, 28 apoštolů, hroši, klokani, mexičtí hudebníci a čínské divadlo, ba dokonce i odmítal, aby byl tento obraz přejmenován na předposlední večeri, o které se v Bibli nepraví nic a tudíž by na ní teoreticky mohl být kdokoli a cokoli.

Po krátké občerstvovací pauze jsme se nechali poučit od Fuxota o filmech, které míří do kin či DVD půjčoven. Některé vypadají celkem zajímavě, ale představa znovuzажehování jaderné reakce v našem Slunci nás poněkud vyděsila. Nejspíš měl režisér této rádobysci-fi ke ruce podobné „poradce přes fyziku“ jako režisér nechvalně proslulého *Jádra* (které si údajně studenti přírodovědecké fakulty a fakulty jaderné fyziky pouštějí jako komedii). Z přehledu filmových novinek jsem musela předčasně zdrhnout, protože mě vcelku zajímalo, co kolega Aleš bude povídat o filmech v Červeném trpaslíkovi – mj. proto, abych se potom druhý den neopakovala, ale soustředila se jen na to, o čem ještě nemluvil ani on ani den před ním Hadati.

Chodbami už notnou chvíli voněl guláš, na který jsme se v každé pauze chodili ptát, kdy že už bude hotový. Po sedmé večer jsme se dočkali, vyfasovali jsme vrchovaté plastové misky s touto dobrotou a Aleš se projevil jako úplně geniální, neb měl s sebou prozřetelně i pivo.

Nelze snad vůbec uvažovat o tom, že bychom si mohli nechat ujít besedu s dabéry – dostavil se Jiří Prager alias *Černá zmije* a Kamil Halbich, který propůjčil svůj hlas Rimmerovi. Ačkoli zpravidla dávám přednost originálu před dabingem (zejména v Hvězdných válkách), z tohoto pravidla existuje pár výjimek. Kromě komedií s Funěsem a obou Shreků mezi ně patří právě seriály *Haló haló* a *Červený trpaslík*. Osobně se domnívám, že Rimmer změněný v intelektuálního pacifistu, který nese transparent a zpěvuje si u toho sametově revoluční hitovku *Jednou budem dál*, nemá chybu a v originále by to určitě tak nevyznělo. Kamil Halbich na naléhání publika ten večer svůj pozoruhodný pěvecký výkon zopakoval. Oba pánové pak předvedli dabing části dosud u nás nevysílané epizody *Černé zmije* on-line a přísahali nám, že text vážně viděli poprvé v životě.

Kamil Halbich musel odejít poměrně brzo, takže jsem jen tak tak stihla nechat si od něj podepsat své věžeňské číslo, zato Jiří Prager se zdržel podstatně déle a rád přijal porotcování soutěže masek. Všichni zúčastnění byli opravdu skvělí, výroba některých masek musela být vážně náročná (což bylo také organizátory oceněno tak, že každý soutěžící obdržel nějakou tu věcnou cenu za pouhou účast), ovšem absolutním favoritem Jiřího Pragera se stal démonický Rimmer s černými podvazky. Mezi námi, Jiří Prager se nesmírně zajímal, jestli nejsou nepohodlné a neškrťí. Že bychom se příští rok mohli těšit na masku, jakou jsme ještě zaručeně nikdo nikdy a nikde neviděli?

Po rozloučení se i s druhým čestným hostem conu (který nejspíš podobně jako Kamil Halbich a dabér Davea Listera Martin Sobotka začne na tyto akce jezdit pravidelně – a možná dokonce o něco dřív navštíví ty podezřelé knajpy, kde se scházejí scifisté)) přišla řada na jednu již zmiňovanou soutěž *Beat the Geek*. Vydrželi jsme až do jejího úplného konce, který nastal někdy kolem druhé hodiny ráno. Opět trochu pokecu s přáteli a po něm už šipka do spacáku a snaha usnout, protože zaspát vlastní přednášku by bylo trochu blbý. Ovšem moc dobře to nešlo uprostřed kdákajícího kurníku, „zpeštěného“ ještě cvoky, co si své spacáky nastěhovali rovnou za dveře (ačkoli pod oknem byla hromada místa),

takže přes ně každý přichází musel nutně zakopnout, a vyděšeným černým kokršpanělem, kterého jeho bláznivá pubertální panička strčila kamsi pod lavici pět metrů od sebe a ten chudák se tam nejspíš sám bál a tak celou noc kňučel a vyl. A když si k tomu připočteme, že se ta pochybná banda půl noci bavila napodobováním prdění, tak vlastně my všichni, co jsme s nimi sdíleli stejnou místnost, máme štěstí, že jsem ještě vůbec na živu. Pro příští rok je plán jasný, bereme si bazuku a vyrážíme na con.

V neděli jsem stihala pouze kousek promítání *Monty Pythonů*, kousek *Haló haló* a mezi tím samozřejmě svoji přednášku. Jelikož po oba dva dny před tím promítalo byl notebook v trpasličí místnosti ustavičně okupovaný, dokonce i přes noc se promítalo, neměla jsem ani čas vyzkoušet, zda bude komunikovat s mým céděčkem. Naštěstí komunikoval, jen já jsem měla trochu problémy s dotykovým ovládním myši (dotykové ovládním a nehty, na které bych měla mít zbrojní pas, moc dobře dohromady nejdu), takže mi pořadatelé nakonec donesli myš normální. Po skončení přednášky (kterou jsem jak je mým zvykem o něco přetáhla) jsme se šli ještě na chvíli podívat na volejbal s nafouknutými kondomy přes jégrovky a pak pokecali s Rimsákem a dalšími organizátory.

Zjistili jsme, že o 150 více návštěvníků než loni je poněkud zaskočilo (některé až vyděsilo), takže jsem jim coby dobrá duše (jo, úplná Darth matka Tereza) s chutí barvitě políčila, že jestli to půjde s Pragáčem tak z kopce jako dosud, mohou se příští rok těšit na ještě větší nával. Vsadím se, že měli velkou radost.

A co vy ostatní? Nechcete je taky oblažít svou návštěvou? Věřte mi, když vás bude hodně, budou přímo nadšení. Ostatně vy taky.

Darth Zira

Nostalgický report...

28.6. Parcon 2000 alebo pohľad neofana

Parcon je Parcon. Toto som počúval zo všetkých strán, preto som sa rozhodol, že sa tam pôjdem pozrieť. Navštívil som doteraz len pár conaní, preto som bol zvedavý – čo má prvý a jediný Con také, čo ostatné stretnutia ľudí mojej krvnej skupiny nemajú. Hneď na úvod musím skonštatovať, že som na to neprišiel – ale: celkom som sa pobavil. No – stačilo mi to???

Cesta z ďalekého východu (Prešov v srdci Európy :) bola príšerná. Rýchlik druhej triedy na dlhé vzdialenosti nie je to pravé orechové – do Šumperku som dorazil ako pravé „sedatívum“. Zničený horúčavou a dehydratáciou som sa vytackal z lokálky na šumperskom „nádraží“. Ešte že som cestoval aj s inými „vychodňarmi“ a tak som mal možnosť vychutnať si v predstihu Šimonovu prednášku o Jánošíkovi – slovenskom supermanovi, jeho teórie o vplyve rieky Jang c' Tiang na potenciú Číňanov (Jang c' Tiang sa rozvodnil, všetky ženy oplodnil) a vybrané kapitoly z milostného života trojpohlavných chobotníc. To bolo dobré, skoro som sa prebral z otupenia stoviek kilometrov.

Ad Šumperk:

Organizačné zabezpečenie Parconu ma príjemne prekvapilo. Žiadne čakanie, prehľadné rozdelenie davov na riadne prihlásených, „neřadne“ prihlásených a bratov Slovákov spravilo svoje. Ubytovanie bolo predrozdelené, ale zároveň pružne reagovalo na požiadavky – super. S taškou suvenírov som sa vydal hľadať ubytovanie, s mapkou v ruke, plackou a identikitom, na ktorom som mal vyrazené meno, adresu internátu ba dokonca aj meno akcie, ktorej sa zúčastňujem – stratiť sa s niečím takým by nedokázal ani Forrest Gump. Skrátka: neurevitel'né!

Prekvapenie druhé:

Akcia začala 23. júna a 22. júna som mal narodeniny. Moje „čtvrt stoloťie poezie“ si organizátori nielen že všimli, ale – dokonca – ho ocenili darčekom. Ako som tak hľadel na zvonček ovenčený škvrnitým mimozemšťanom, hrialo ma čosi okolo srdca. Ľudia predsa len nevymreli! Aj touto cestou sa chcem organizátorom ešte raz poďakovať.

Ad program:

Voči programu som mal a mám svoje výhrady - zdal sa mi dosť riedky. V piatok bolo krásne „zahájenie“, ale fantasy večer ma sklamal. Možno sa pod neho podpísalo daždivé počasie, ktoré nedovolilo použiť oheň, ale aj tak – čo je to za fantasy bez poriadneho meča? Trošku bubnovania, poetické ale nevýrazné kata s rovnako nevýraznou katanou a tanec dievčat v koži (bez meča) – to nie je fantasy – a ak, tak len taká bezzubá. Ani Egon Čierny a Šimon sa pri vyhlasovaní rytierov fantasy ničím nezaskveli – bol som sklamaný. Ba aj meč pre rytiera (rytierku – Janu Rečkovú) bol len taký obyčajný výkovok – nezdobený a nefunkčný. Buu, rytier by mal dostať ak nie Caliburn, tak aspoň Narsil či katanu kovanú v starom Japonsku pred troma tisícami rokov... škoda, toto nevyšlo.

V sobotu doobeda u mňa zvíťazili Poliaci: „Tkáčka iluzí“ Ewa Bialolecka a „Zaklínač“ Andrzej Sapkowski. Prvá prednáška však bola o vlkodlakoch ako o ľudských genetických obludách – mutantoch a Andrzeja zjavne „sušilo“ – takže som z toho veľa nemal. Alternatívny program ma však aj tak nelákal, takže mi nič neušlo.

Poobede som sa pobavil na Conanovi Nalima Lidochaza – veľký Cimmeran ako „vůdce proletariátu“ je vždy hoden obdivu. Prechádzka dejinami ľudstva a dejinami kultúry pri vyhľadávaní stôp barbarského bojovníka bola zábavná. Hlavne keď si aj Saša Pavelková začala zisťovať, či sa

náhodou tiež pôvodne nevolala Pavelconanová. Nadeřda Conanstinovna Krupská a Conanov praprapravnik Kim-ir-sen boli fajni.

A „deme do finále“ – prišiel pomaly zlatý klinec programu. Odovzdávanie Ludvíka, Mloka a vyhlasovanie cien Karla Čapka bolo dobre zvládnuté a dokonca aj pobavilo. Ivana Kuglerová, preberajúca cenu z rúk Michala Bronca, nezvládla svoje obranné reflexy pri tradičnom bozku a Michal bol na pár minút neschopný prenosu genetickej informácie. Na žiadosť publika bola táto akcia zopakovaná a zarchivovaná fotografiami – dejiny sú opäť o čosi bohatšie – Michal chudobnejší :)

Pekná bola ešte tombola, bravúrne zvládnutá Jaroslavom Mosteckým a bolo po Parcone – pre mňa. Vzhľadom na vzdialenosť som musel na druhý deň skoro ráno vyraziť – takže „show“ bola „over“.

Môj vrchol:

Mimo hlavného programu som ešte navštívil galériu AVE ART, kde boli vystavené obrazy českých a slovenských fantastických umelcov. Niektoré kúsky boli „jenom zbožie“ – ale pár z nich patrí medzi to najlepšie, čo som vo fantastických obrazoch zhladol. Mystika Martiny Pilcerovej je úžasná a dostala ma hlavne výtvarná poezia pani Bouškovéj. Jej ilustrácie k lesu mytág sú krásne a pred obrazmi „V lese“ a „Nalezenec“ som musel ostať stáť v nemom úžase. Ak by ma v tej chvíli zasiahol blesk, aj tak by môj život nebol zbytočný. Bravo, stojím a tlieskam.

Hmm, čo na záver? Asi len jediný postreh: je ťažké byť neofanom. Už úvodná poznámka z davu „brontosaurov“ pri prezentácii: „Hele, neofani!“ zamrazila a uzavreté skupinky starých známych sa nemienili otvoriť relatívne nováčikovi. Nie som natoľko pribojný, aby som bol „vtěrka“ – preto som sa cítil trochu mimo. Lepšie sa mi rozprávalo s Ewou Bialoleckou, ktorú sme stretli na prechádzke mestom, či s Andrzejom Sapkowským – na jeho výprave za chmeľom. Tam neprekážala ani jazyková bariéra.

Inak to bolo fajni. Ako správny bibliofil som si odniesol kopu kníh z burzy (ale žiadnu novú – žiadne novinky pri príležitosti Parconu nevyšli!!!) a Šumperk je krásne mesto, správna kombinácia histórie, kľukatých uličiek a pohodlia civilizácie. Bolo to príjemné, ale o nič lepšie ako iné akcie, ktoré som navštívil. Skrátka – con, ale nie Con. Hmm, ešte som ale nenavštívil Dracon – možno tam... takže na Vianoce!

© 2000 Rastislav Weber „Marbh Maidin“

LIDÉ

Robert Anton Wilson

19. února 2007

Robert Anton Wilson neboli RAW spatřil světlo světa 18. ledna 1932 v newyorském Brooklynu. Wilson byl romanopisecem, esejistou, filozofem, psychologem, futurologem, anarchistou, výzkumníkem v oblasti konspiračních teorií, jednoduše řečeno bohemem, jak se patří.

"Je", "je", "je" – idiotismus tohoto slova mě stále pronásleduje. Kdybychom ho eliminovali, lidské myšlení by snad dávalo smysl. Nechápu, jak může něco něčím "být".

Jediné, co vím, je, jak se mi to v tomto okamžiku jeví. (R. A. Wilson)

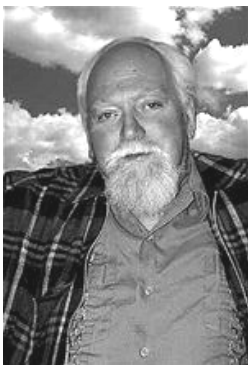
Ve svých pracích dává často najevo notnou dávku smyslu pro humor a optimismus. U nás je znám...

...*"především jako spoluautor humorně trilogie **Illuminatus**, jež byla propagována též jako "pohádka pro paranoiky", nicméně zanechal po sobě celou řadu literárních prací. V nich můžeme najít kromě optimismu také smysl pro humor, kterým se snaží bořit stereotypy a strnulé vnímání reality. Jeho díla se dívají na svět novými očima, pro které neexistuje slovo "pravda". Prohlašoval se za model agnosticizmu, když tvrdil, že žádná mapa vesmíru není na sto procent pravdivá ani na sto procent nepravdivá. S oblibou ironizoval a zesměšňoval hnutí new age. Dlouhou dobu také zastával post amerického ředitele ve Výboru pro surrealistické výzkumy nároků na normalitu, prosazoval odstranění slova "být" z anglického jazyka a jeho nahrazení slovním spojením "může být logicky".*" (podle Zahrady)

Na této trilogii spolupracoval s Robertem Sheaou a jednotlivé části nesly následující podtituly: **Illuminatus I - Oko v pyramidě**, **Illuminatus II - Zlaté jablko**, **Illuminatus III - Leviathan** (vydalo nakl. Maťa - 1998, 2000, 2003). Ivan Adamovič se o první knize zmínil v MF Dnes takto: *"Směs skutečných a smyšlených reálií přitom smývá hranice mezi fikcí a realitou, což přesně vystihuje autorský záměr a ukazuje, jakým způsobem pracují opravdoví manipulátoři lidského myšlení. Je přirozené, že tento jiskrný gejzír paranoie, spikleneckého pomrkávání zasvěcených a nihilistického pohledu na svět učaroval americkým studentům a má šanci zaujmout i intelektuálně a nekonformně laděného českého čtenáře. Hravý a precizní překlad Tomáše Hrácha je milou třešničkou na dortu."*

V Reflexu zase naznačili obsah: *"Satirické, postmoderní sci-fi začíná u atentátu na Johna Fitzinzeratgeralda Kennedyho a končí u celoplanetárního spiknutí, řízeného tajným spolkem Illuminátů, kteří se snaží planetu dostat zcela pod svou kontrolu. Hlavní zápletkou knihy **Illuminatus!** je tvrzení, že o vládu nad světem bojují síly "zlé" (síly pořádku) a "hodné" (síly chaosu a anarchie)."*

Vystudoval inženýrství a matematiku na Brooklyn Polytechnical College. Po škole pracoval jako inženýr asistent, podomní prodejce, reklamní pracovník a v letech 1965-71 jako zástupce šéfredaktora Playboye. V roce 1979 získal doktorát z psychologie na Paidea University v Kalifornii. V

roce 1958 se oženil s Arlen Riley a měli spolu 4 děti. Arlen Riley Wilson zemřela v roce 1999. Jejich dcera Luna byla zabita v patnácti letech v roce 1976 při loupeži a její mozek nechali rodiče zmrazit společností Bay Area Cryonics.

Během svého života napsal 35 knih a illuminátská trilogie se stala kultovní záležitostí. Ostatně první část byla zadaptována pro divadlo jistým Drummondem a při londýnské premiéře sklídila značný úspěch (možná taky proto, že Wilson v ní hrál několik minut nahý).

Podrobnější životopis a rozbor díla tohoto zajímavého člověka naleznete ve Wikipedii. Dozvíte se například, že se svou ženou založili "Institut pro výzkum lidské budoucnosti" nebo něco o jeho slově sombunall a jeho odboji proti potírání drog (zejména marihuany).

Rozloučíme se jeho slovy, která pronesl pět dní před svou smrtí: *Omluvte mou lehkomyšlnost, ale opravdu nevím, jak mám přistupovat ke smrti vážně. Zdá se to zcela absurdní.*

Jan Pechanec

Charles Louis Fontenay

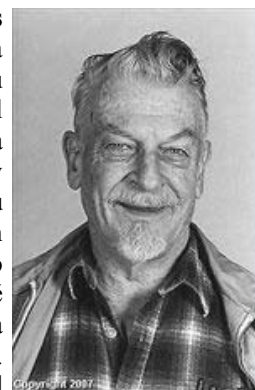
14. února 2007

SF spisovatel a žurnalista **Charles L. Fontenay** se narodil 17. března 1917 v brazilském Sao Paulu americkým rodičům (otec pracoval pro těžářskou společnost a matka byla misionářka). Vyrůstal v Tennessee, kde nakonec založil svou novinářskou kariéru v nashvillském deníku *The Tennessean* (nastoupil do něho po válce v roce 1946 a aktivně v něm působil až do odchodu na odpočinek v roce 1987). Novinařinou se zabýval již od junáckých let, kdy psal sloupky do skautského občasníku. Během Druhé světové války sloužil v armádě v Pacifiku a poskytoval základní kurzy čínštiny, před svým odjezdem se však oženil s učitelkou Glendou Lucille Millerovou (s tou se ale později rozvedl).

První SF povídku *The Disqualified* publikoval v magazínu *If* (1954), rozsáhlejší práci v podobě románu *Twice Upon in Time* (1958) přílišnou čtenářskou popularitu nezískal. Do začátku šedesátých let následovaly další dva romány. Jak už bývá zvykem k fantastice se opět vrátil až po několika desetiletích novinařiny. V devadesátých letech si v důchodu našel čas a věnoval se tvorbě pro děti v podobě cyklu *The Kipton Chronicles*. Jedná se o detektivní příběhy o divence z osídleného Marsu a do roku 1999 jich napsal osmnáct. Koncem devadesátých let a začátkem jednadvacátého století publikoval ještě několik dalších knih.

Povídkovou tvorbu shrnul do sbírek *The Collected Works of Charles L. Fontenay, Volume 1* (1996) a *Here, There and Elsewhen* (1998). Mimo žánr pak vydal sbírku filozoficky zaměřených esejí: *Epistle to the Babylonians: An essay on the natural inequality of man* (1969). V češtině se objevily pouze dvě povídky *The Silk and the Song* (1956; česky jako **Hedvábí a píseň**, Ikarie 1/93) a *Escape Velocity* (1954; česky **Úniková rychlost**, Ikarie 5/96).

Ze zálib stojí za zmínku znalost Tae Kwon Do, v němž získal černý pásek (třetí stupeň) a do prvního manželství

také zájem o hypnózu. V akademických kruzích byl občas mylně nazýván "doktorem Fontenayem" známým jako filozof a životopisec. Ze SF cen získal v roce 1996 cenu D. A. Wollheima a "zlatou kačenu" (Golden Duck) za zásluhy pro dětskou literaturu (1997).

Den po autorově smrti se na stránkách Tennessean.com objevil jeho vlastnoručně napsaný nekrolog. Zůstaly po něm dvě děti (dcera Gretchen of Chattanooga a syn Blake Fontenay) z druhého manželství a jedna vnučka.

Pan Fontenay zemřel 27. ledna 2007 ve věku nedožitých devadesáti let.

Jan Pečanec

24. 8. 2000 Autor, který zničil muže

Alfred Bester pocházel ze židovské rodiny, žijící v New Yorku, a s tímto městem byl spjatý celý svůj život. V roce 1939 jeho první povídka **The Broken Axiom** zvítězila v soutěži časopisu Thrilling Wonder Stories. Následovalo třináct dalších povídek, ve kterých na sebe upozornil originalitou nápadů a svěžestí stylu. Citovány jsou zejména **Adam and No Eve** (Adam, ale žádná Eva, 1941), **The Push of a Finger** (Strčit prstem, 1942) či **Hell Is Forever** (Peklo je navždycky, 1942).

Od roku 1942 se upsal ďáblu: začal psát scénáře ke kresleným seriálům a později i k seriálům rozhlasovým. Toto odmlčení ale mělo pro něj podstatný důsledek. Vyškolil se v řemesle a to dalo jeho projevu neobyčejnou sílu. V roce 1953 publikoval svůj první román **Demolished Man** (Zbořený člověk, s. Zničený muž, 1987, č. **Zničený muž** 1998) - a získal za něj cenu **Hugo**, první, která byla udělena. Pak následoval román **Tiger! Tiger!** (UK ed. 1956), známější pod svým americkým názvem **The Stars My Destination** (Hvězdy, můj osud, US ed. 1957). V těchto románech i v povídkách zužitkovává své znalosti psychologie, která byla jedním z jeho studijních oborů. Bester ale dokáže pracovat s odbornými pojmy (a termíny) velmi přívětivě. Navíc svět, který ve svých dílech vytváří, představuje čtenáři postupně, krok za krokem a fantastické prvky jsou do něho včleněny pomocí promyšlených detailů.

Jeho povídky jsou cynické, košaté (nikoliv ale košilaté), agresivní, rychle střídající jasně, ostré a přímočaré obrazy. Byly soustředěny do sbírek **Starburst** (Hvězdný výbuch, 1958), **The Dark Side of Earth** (1964), **The Light Fantastic** (Lehké fantastično, 1976) a **Star Light, Star Bright** (Vzešla hvězda jasná..., 1976). Zajímavé jsou například povídky **Of Time and Third Avenue** (O čase a o Třetí avenú, 1951) či **The Man who Murdered Mohammed** (Muž, který zabil Mohameda, 1958) - jedna z nejsostifikovatějších povídek o časovém paradoxu.

Zatímco ale v povídkách dokázal Bester formulovat a čtenářům předat mravní či ideové poselství, jeho pozdější romány jsou "jen" čtivé, zábavné a poutavě psané. Po dvacetileté odmlce vydal třetí román - **The Computer Connection** (Počítačové spojení, 1975), pak následovaly **Golem¹⁰⁰** (1980), **The Deceivers** (Podvodníci, 1981) a **Rat Race** (Krysí závod, 1984). Posmrtně byl vydán **Tender Loving Rage** (Milující vášně, 1991 - napsáno cca 1970).

Přestože časově patřil do generace autorů Zlatého věku americké SF, mnohé jeho romány a povídky vybočují z charakteristiky **hard SF**. Není divu, že dílo Alfreda Bestera je uznáváno jako spojovací můstek mezi **hard SF** a **Novou Vlnou** a že je také považován za předchůdce **kyberpunku**. Romány **Demolished Man** a **The Stars My Destination** jsou považována za klasická díla světové SF.

Posledních léta svého života zápolil s nemocí. Jeho závěť byla neobvyklá: dům i autorská práva ke svým dílům odkázal svému barmanovi.

12.9.2000 Zemřel Kurt Siodmak

Kurt Siodmak se narodil v Drážďanech v roce 1902. Jeho první literární pokusy - nevím, zda úspěšné, ale určitě publikované - spadají do roku 1919. Amazing Stories publikovaly pod názvem **The Eggs from the Lake Tanganyika** jeden z jeho začátečnických pokusů již v roce 1926.

Vystudoval univerzitu v Zurychu - věřte nevěřte, získal doktorát matematiky! Novinařil, v roce 1929 začal působit ve filmovém průmyslu. Na toto období existuje jedna zajímavá památka: objevil se v klasickém SF filmu Fritze Langa **Metropolis**. Mnohem více se ale angažoval jako scénárista a autor literárních předloh. Jeho blízkým spolupracovníkem se stal jeho bratr Robert Siodmak. Do Robertovy smrti v roce 1973 spolupracovali na ohromujících 129 filmech!

"Moucha v polévce" je anglický idiom, nám skřípe popel mezi zuby. Popelem nebo mouchou byl v případě Kurta Siodmaka fakt, že byl německým Židem. Jeho noční můrou byl koncentrační tábor, osud, kterému utekl, nejprve do Francie a do Velké Británie, v roce 1937 se přesunul za moře do Spojených států.

Nestal se tak známým jako Alfred Hitchcock, Jako režisér nebyl příliš zářný. Jako autor námětů a scénářů ale doslova postavil žánr hororu na nohy. Jeho osobní zkušenosti, prožitý strach a noční můry Žida v Německu formovaly jeho tvůrčí styl. Jeho tvorba je sice hodnocena jako béčková, ale jsou to velmi solidní béčka.

Podepsal se pod taková filmová díla jako **The Wolf Man** (1942), **Son of Dracula** (1943), **Frankenstein Meets the Wolf Man** (1944) či **House of Frankenstein** (1944). Jeho román **Donovan's Brain** (1943) se stal námětem hned pro tři filmy: **The Lady and the Monster** (1944), stejnojmenný **Donovan's Brain** (1953) a konečně **Vengeance** (1963). Navazující román **Hauser's Memory** (1968) byl zfilmován v roce 1970. Kromě toho se podepsal i pod spoustu komerce. U nás vyšly tři jeho romány ve třicátých letech. Čtvrtý jeho román - **Já, Gabriel** - vyšel v roce 1994 v pražském nakladatelství Gaudium.

Jeho díla se zpravidla pohybují na hranici SF. Dokázal v hororu efektně pracovat s "tichou a neviditelnou hrůzou". Nekoronovaný král hororu Stephen King staví Kurta Siodmaka na stejnou úroveň jako Isaaca Asimova nebo Artura C. Clarka.

Od roku 1958 žil Kurt Siodmak na ranči ve střední Kalifornii, kde také 2. září roku 2000 zemřel.

SLOVÍČKAŘENÍ

26.5.2000 - Pokuty

Dneškem otvíráme rubriku Slovíčkaření, ve které si vždycky vyberu nějaké to slovo nebo rčení a rozepíšu se o něm - co nám říká, co o nás říká, co jím říkáme, co jím neříkáme, naznačujeme, popíráme, slibujeme, nadhazujeme, zastíráme, odhalujeme. Rubrika bude zkrátka o tom, jak je naše řeč vědomě i nevědomě svázána s naším myšlením a o tom, co jsem já osobně vypořádal za některými slovy. Bude i nebude to jazykověda - jsem amatér a to je samozřejmě znát. Nicméně jsem amatér nadšený a zvědavý a jazyk je tajemství, džungle, krajina a bludiště, ve kterém lze zažít nejedno dobrodružství. Zároveň se něco dozvědět o sobě i o druhých. O to konec konců vždycky jde.

Úvod nemohu zakončit jinak než citátem velkého jazykovědce, jehož knížka Chrám i tvrz byla popudem ke vzniku prvních z těchto esejů: „*Národní jazyk je neopakovatelným zrcadlem kosmu a nenahraditelným nástrojem, jímž se jedinci národa a jimi národ sám promítají do kosmu. Jazyk každého z tzv. malých národů bude žít, dokud jeho jedinečná soustava projevovalá bude sloužit projevům jedinečné soustavy organizace niterné. Tedy na historickou vteřinu tak dlouho, dokud duch a duše národa budou nezaměnitelné s každým jiným národním duchem, s každou jinou národní duší. Jediným životním oprávněním a ospravedlněním češtiny v očích lidstevních dějin je, že češtině lze vyjádřit a vyžít jen česky a že češtině je duševní, duchovní, mravní fakt nezaměnitelný s jakýmkoli -stvím na světě.*“ (Pavel Eisner)

Zvu vás tedy na procházku českými jazykovými luhy a háji tak, jak je prožívám já. Přeji vám, abyste prostřednictvím vaškopichovské odrůdy češtiny objevili projevy své vlastní češtiny, tedy svou vlastní duši a svůj pohled na svět.

Bavte se dobře.

Pokuty

Pokuty, poplatky a daně provázejí lidstvo snad už od doby, kdy se první dvě pračlověčí rodiny rozhodly vytvořit kmen za účelem přežití, hromadění zásob a vybití šelem, konkurenčních kmenů a jiných nepřátel lidstva. Jak šel čas, vymýšlely se nové daně, dávky a pokuty a některé naopak zanikaly. Podobné osudy měla i slova, která je označovala. Tak zemřelo hrnečné, chomútné, pokrčemné, když zanikly poplatky jimi pojmenované.

Jinak tomu bylo u slovíčka nedoperné. Označovalo pokutu za těžké ublížení na těle, při němž člověk nebyl doprán, dobit.

Zajímavé je už to, že slovesa prát a prát se mají stejný základ, ačkoli znamenají činnosti zcela odlišné. Důvodem je, že v době, kdy slovíčko prání vzniklo, se tato činnost prováděla poněkud jiným způsobem než dnes. Automatickou pračku samozřejmě nikdo neměl a kdyby měl, koukal by se toho ďáblova vynálezu rychle zbavit. Taky neměli Ariel ani Temelín. Pralo se tak, že se oděv namočil ve vodě a poté otloukal o kameny tak dlouho, až špína (zřejmě šílená bolestí) pustila. Bylo také možné vzít čistou ohlazenou hůl a do nešťastné tkaniny s ní mlátit. Sloveso prát potom má společný význam se slovem bít, tlouci. Prát někoho potom byla činnost navýsost příbuzná, pouze se přitom tolik nehledělo na čistotu, protože nejméně jeden z bijců obvykle stejně končival na zemi, o krvi nemluvě. Namáčení bylo zbytečné, neuznal-li ovšem útočník za vhodné napadeného předem poněkud přidusit, aby sebou tolik nemrskal.

Slovo nedoperné zahynulo, ačkoli pokuta sama ani činnost se od dob našich prapředků nezměnila. Čím to?

Naše pokuty bývají obvykle za něco. Za to, že jsme špatně parkovali, obtěžovali v parku nevinná děcka pohledem na své orgány, nezaplátili včas zdravotní pojištění. Zkrátka za trest. Z logiky slova by tedy vyplývalo, že nedoperné je vlastně pokuta za to, že jsme toho chudáka nedoprali až do smrti zcela totální a nepochybné. Jazyková logika je možná zvláštní, ale neúprosná. Slovo, které šlo proti proudu, nemělo šanci vydržet déle než pár století.

Není náhodou, že nedoperné v tom nebylo samo. Stejně vymizela i hlava - pokuta za zabití. Pročpak? Inu, zní to, jako by hlava byla tou povinnou dávkou a nikoli její příčinou.

29.5.2000 - Šklébik

Nevím, jestli je tohle slovíčko nářeční nebo staročeské. Setkal jsem se s ním ve skanzenu v Rožnově pod Radhoštěm a ihned k němu pocítil sympatie. Zní totiž jako jméno strašidylka - sympaťáčka. Představoval bych si je jako mrňavého ďáblíka nebo pořouchlého skřítko hospodářčička. Zařadil bych je asi někde ke Krvavým kolenům - chodským bytostem, které jsou součástí mnoha místních strašidelných příběhů. Smysl své existence nacházejí v tom, že setká-li se hrdina s čertem, duchem oběšencovým nebo jiným hrozným bubákem, běhají kolem.

Bohužel vím, co Šklébik ve skutečnosti znamená. Ale i to je hezoučké. Jde totiž o malou olejovou lampičku, kterou si člověk svítil, když v noci někde nutně musel. V duchu to zřetelně vidím: větrnou nocí se přes dvůr ke hnojšti šine temná postava v noční košili. Rozcuchané vlasy, místo očí dvě rozespálé škvírky. A malý plápolající plamínek, který žongluje se stíny v obličejí. Inu - šklébik.

Vašek Pícha